

OKUL ÖNCESİ UYARLANMIŞ ETKİNLİKLER SETİ

MOTOR GELİŞİM ALANI

MOTOR GELİŞİM ALANI

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

[www.orgm.meb.gov.tr](http://orgm.meb.gov.tr)

[f](#) Meb Özel Eğitim

[mebozelegitim](#)

[mebozelegitim](#)

[Googleplay](#) Özelim Eğitimdeyim

[App Store](#) Özelim Eğitimdeyim

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

OKUL ÖNCESİ UYARLANMIŞ ETKİNLİKLER SETİ

Motor Gelişim Alanı

Ankara, 2021

Genel Yayın Yönetmeni

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü
Mehmet Nezir GÜL

Yayın Koordinatörü

Programlar ve Öğretim Materyalleri Daire Başkanı
Kürşat DULKADİR

Editörler

Dr. Öğretim Üyesi Alparslan KARABULUT
Ozan Can CEYLAN
Salih Serkan ERGÜZEL

Yazarlar

Anıl Barış ÖZMUTLU
Gurbet Pelit BAYRAKTAR
Meltem SAYLAM
Muhsine SARI

Katkıda Bulunanlar

Fatih GÜVEN
Melisa KOZ
Yasemin Dilek ALTINTAŞ
Yeşim GÜMÜŞTEKİN

Grafik Tasarım

Sabri AKKERMAN
Sude Ajans Reklam Org. Tan. Ltd. Şti.

ISBN NO: 978-975-11-5749-2

Her hakkı saklıdır. Bu yayının tümü ya da bir bölümü T. C. Millî Eğitim Bakanlığından izin
almaksızın hiçbir biçimde çoğaltılamaz, basılıp yayınlanamaz.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerâhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

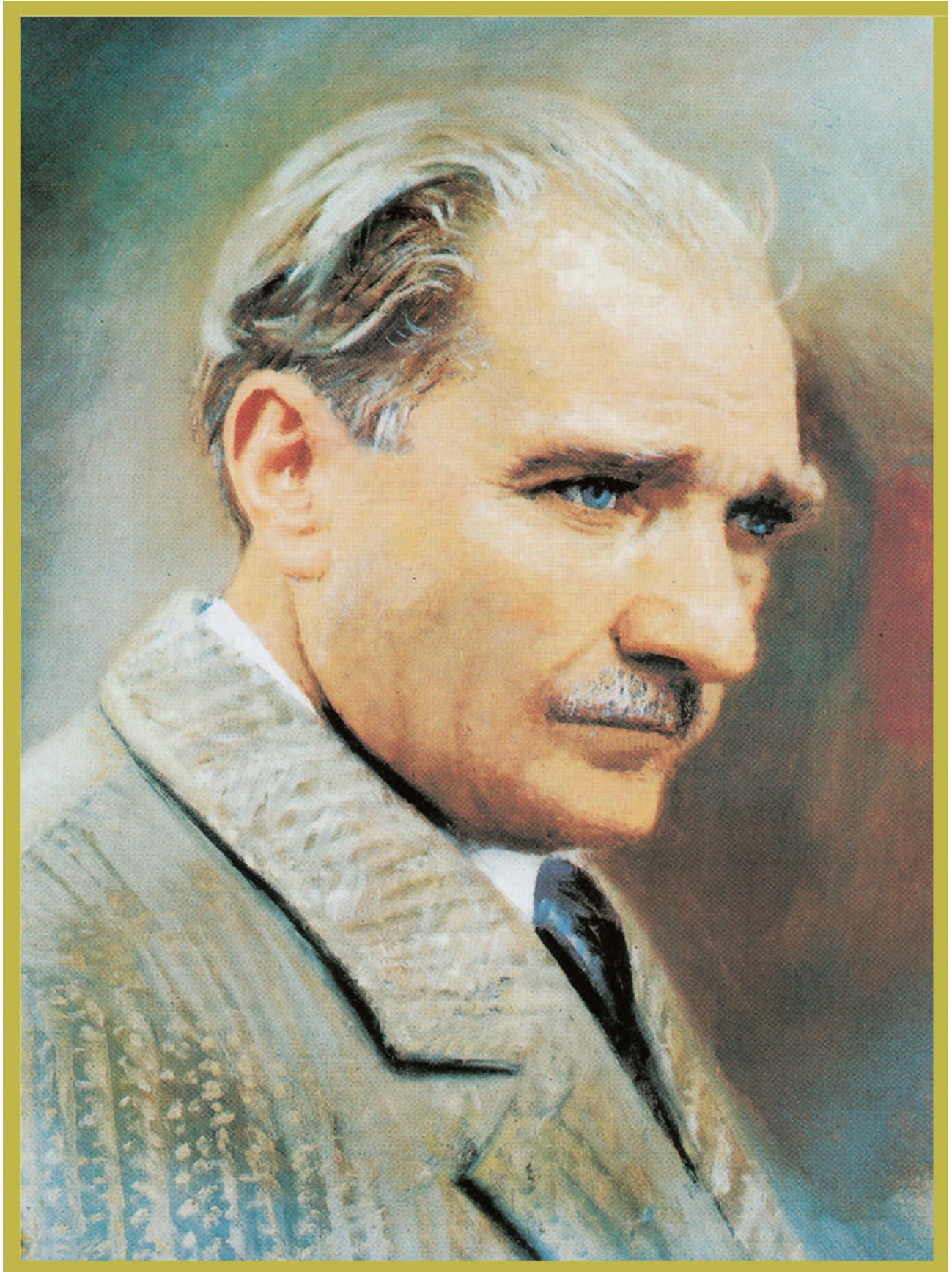
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

Ön Söz		8
Etkinlik Adı	Kazanımlar	Sayfa
Etkinlik 1. Tavşan ve Kaplumbağa	1	11
Etkinlik 2. Çember Çevirme	1	14
Etkinlik 3. Renkli Köşeler	1, 4	17
Etkinlik 4. At Çiftliği	1	20
Etkinlik 5. Komik Bir Parkur	1	23
Etkinlik 6. Hazine Nerede?	2	27
Etkinlik 7. Kaplumbağa	2	30
Etkinlik 8. Sincabın Öğle Yemeği	2	33
Etkinlik 9. Konuşan Şekiller	4	36
Etkinlik 10. Düşmeyen Top	2	40
Etkinlik 11. Zikzak Parkur	3	43
Etkinlik 12. Paraşüt	3	47
Etkinlik 13. Atış Turnuvası	3	51
Etkinlik 14. Sar, Sar, Çek	3	54
Etkinlik 15. Lobutlar Devir	3	57
Etkinlik 16. Kardan Adam	4	61
Etkinlik 17. Avokadomu Yetiştiriyorum	4	64
Etkinlik 18. Cımbız Cambazı	4	67
Etkinlik 19. Sanat Köşesi	4	70
Etkinlik 20. Bizim Mahallemiz	4	74
Etkinlik 21. Nerede Benim Kurdelem?	4	78
Etkinlik 22. Sallan ve Dur	5	81
Etkinlik 23. Alkış Alkış Hop	5	84
Etkinlik 24. Operacı Kuklalarımız	5	87
Etkinlik 25. Beden Müziği	5	90

ÖN SÖZ

Eğitimin her alanında olduğu gibi özel eğitim alanında da uluslararası standartları takip eden ve dünya ile yarışan Bakanlığımız, yeni ve nitelikli hizmetler sunabilmek için pek çok çalışma yürütmektedir. Bunlardan biri de özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin hak ettikleri yaşam düzeylerine ulaşabilmelerini ve eğitim imkânlarından en üst düzeyde yararlanabilmelerini sağlamak amacıyla yürütülen özel eğitim materyalleri geliştirme çalışmalarıdır. Materyal geliştirme çalışmalarının esas amacı öğrencilerimize, daha nitelikli öğrenme imkânı sunmak, onları görsel ve yazılı olarak desteklemek ve ilgilerini derse çekerek öğrenmelerini kalıcı hale getirmektir.

Bu amaçla okul öncesi dönemde kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla ve özel eğitim sınıfı/okulunda eğitim gören öğrencilerimizin sınıflarında uygulanmak üzere eğlenceli, öğretici etkinlik önerileri ve bu etkinliklerin yetersizlik türlerine göre uyarlamalarını kapsayan “Okul Öncesi Uyarlanmış Etkinlikler Seti” hazırlanmıştır.

Okul Öncesi Etkinlikleri Seti’nde öğrencilerimizin sınıfta akranları ile beraber uygulayabileceği etkinlikler bulunmakta olup, etkinliklerin tamamı tüm engel gruplarına göre uyarlanmıştır. Toplamda 5 ciltten oluşan sette Bilişsel Gelişim, Dil Gelişimi, Sosyal Duygusal Gelişim, Motor Gelişim ve Uyumsal Beceriler alanlarında toplam 160 etkinlik bulunmaktadır. Etkinliklerin yazımında Temel Eğitim Genel Müdürlüğü Okul Öncesi Eğitim Programı’nda yer alan kazanım ve göstergeler esas alınmıştır. Oluşturulan etkinlikler söz konusu programda yer alan tüm kazanımları kapsamaktadır. Etkinliklerin tamamında zihinsel yetersizliği olan, görme yetersizliği olan, işitme yetersizliği olan, bedensel yetersizliği olan, otizm spektrum bozukluğu olan, dil ve konuşma bozukluğu olan, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu bulunan, az gören ve az işiten öğrencilerimize yönelik uyarlamalar yer almaktadır. Hazırlanan bu set, öğretmenlerimize etkinliklerde yapılacak uyarlamalar konusunda rehber olacak ve sınıflarda uygulanacak etkinlikleri çeşitlendirecektir.

Alanında etkinlik uyarlamaları bakımından en kapsamlı çalışma olan “Okul Öncesi Uyarlanmış Etkinlikler Seti” ile hedefimiz yeni, özgün, işlevsel materyaller ile özel eğitim hizmetlerinde öğrencilerin akademik başarılarını destekleyerek okullarımızın kapısını mutluluğa açmaktır.

Bu setin hazırlanması, yayınlanması ve dağıtımında fikir, bilgi ve emeklerini bizimle paylaşan ve setin oluşumunda bize destek veren tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Mehmet Nezir GÜL
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri
Genel Müdürü

ETKİNLİK 1

Etkinliğin Adı	: Tavşan ve Kaplumbağa
Etkinlik Çeşidi	: Oyun Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 1	: Yer değiştirme hareketleri yapar.
Göstergeleri	: Isınma ve soğuma hareketlerini bir rehber eşliğinde yapar. Yönergeler doğrultusunda yürür. Yönergeler doğrultusunda koşar. Çift ayak sıçrayarak belirli mesafe ilerler. Belirli bir mesafeyi sürünerek gider.
Materyaller	: Tavşan ve kaplumbağa resmi, zil.
Kavramlar/Sözcükler	: Hayvan isimleri, yavaş-hızlı.

Öğrenme Süreci

- Çocuklar ile geniş bir çember oluşturulur ve "Spor nedir, spor yapmak neden gereklidir?" gibi sorular sorularak sohbet edilir.
- Ardından öğretmen çemberin ortasına geçer ve belirli ısınma hareketlerini çocuklara göstererek tekrar etmelerini ister. Kolları yukarı uzatarak esneme, sağ kolu yukarı kaldırarak sola doğru esneme, sol kolunu yukarı kaldırarak sağa doğru esneme, ellerle ayaklara doğru uzanarak esneme, yere oturduktan sonra bacakları açarak sağa ve sola esneme gibi çeşitli ısınma hareketleri yapılabilir.
- Isınma hareketlerinin ardından gönüllü olan çocuklar sırayla çemberin ortasına geçerek öğrendiği ısınma hareketlerinden birini arkadaşlarına gösterir ve hareketleri arkadaşlarıyla birlikte tekrar eder.
- Sabah sporunun ardından çocuklar çember şeklinde oturur. Öğretmen "Sizce hayvanlar da spor yapıyorlar mıdır, spor yapmayı en çok hangi hayvanlar seviyor olabilir?" gibi sorular sorarak çocuklarla sohbet başlatır. Sohbetin ardından "Tavşan ve Kaplumbağa" hikâyesi anlatılır. Hikâyede hangi hayvanın hızlı, hangi hayvanın yavaş olduğu; tavşanın yarışı neden kaybettiği ve kaplumbağanın neler yaptığı hakkında konuşulur.

- Hikâyenin ardından öğretmen sınıfa ya da bahçeye belirli bir başlangıç noktası ve iki büyük çember çizer. Tüm çocuklar başlangıç noktasına sıralanır. Çemberlerden birinin içine tavşan, diğerinin içine kaplumbağa resmi yapıştırılır. Öğretmen "Kaplumbağa" derse çocuklar yavaş bir şekilde sürünme hareketi ile kaplumbağa çemberine; "Tavşan" derse hızlı bir şekilde zıplayarak tavşan çemberine gider. Zil çaldığında ise koşarak başlangıç çizgisine geçilir.

Değerlendirme

- Hikâyede hangi hayvan hızlı, hangi hayvan yavaştı?
- Sen hangi hayvanın yerinde olmak isterdin, neden?
- Çok hızlı ya da çok yavaş olmanın kötü yanları nelerdir?
- Tüm çocuklar ayağa kalkarak öğretmenin hızlı ve yavaş yönergelerine uygun şekilde oldukları yerde hızlı koşma ve yavaş yürüme hareketleri yaparlar.

Aile Katılımı

Ailelerden dünyadaki en yavaş hareket eden hayvanın hangisi olduğunu çocukla beraber araştırılması istenir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun gelişimsel düzeyi göz önünde bulundurularak gerektiğinde anlatım ve yönergeler sadeleştirilmelidir. Çocukla sık sık göz teması kurulmalı ve görsellerden yararlanılmalıdır. Çocuğa akranlarını gözlemlemesi için fırsat tanınmalıdır. Bunun için hareketleri önce bir akranının yapması sağlanarak daha sonra çocuktan yapması istenebilir. Süreç boyunca çocuğun uygun davranışları mutlaka pekiştirilmelidir. Çocuğun etkinliğe dikkatini daha çok yöneltmesini sağlamak için tüm çocukların etkinlik öncesinde kaplumbağa ve tavşan oyuncakları ile oynamasına izin verilebilir. Çocuğa istenilen yönergeleri yerine getirdiğinde etkinliğin sonunda bu oyuncaklar ile tekrar oynayabileceği çalışmanın başında belirtilmelidir. Çocukların öğrenme düzeylerinin farklı olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Etkinlik sırasında çocuğa tavşan ve kaplumbağa resimleri gösterilerek kendisinden istenen davranışın ne olduğuna dair ipucu verilebilir.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süreci boyunca zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik yapılan tüm uyarlamalardan gerek görüldüğünde bu alanda yararlanılabilir. Çocukla göz kontağı kurularak iletişimin sürdürülmesine özen gösterilmelidir. Yönergeler açık, anlaşılır ve net bir şekilde verilmelidir. Etkinlik kuralları, etkinlik öncesinde açıklanmalı ve kuralların olumlu görselleri ile bir etkinlik kural tablosu oluşturulmalıdır. Kural tablosunda yer alan tüm kurallar uygulanmalı ve etkinlik sırasında sıklıkla kurallar hatırlatılmalı, çocukların uygun olan davranışları mutlaka pekiştirilmelidir. Öğretmen, etkinlik sırasında izlenecek tüm basamaklara çocuk ihtiyaç duyduğunda model olmalıdır. Model olunduktan sonra basamakları doğru şekilde takip edebilecek birkaç öğrenci seçilerek onlardan da model olmaları istenebilir. Etkinlikte kullanılacak hikâyenin görsellerinin büyük olmasına, sayfada az sayıda yazı bulunmasına dikkat edilmelidir. Çocukların bekleyeceği noktalar bir yapışkan sembol ile belirlenebilir. Çocuğun sözlü ya da sözsüz olumlu tüm iletişimsel yanıtları pekiştirilmelidir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Öğretmen, spor ve ısınma hareketlerini sınıfa model olurken aynı zamanda çocuğa ihtiyaç duyduğu sözel ipuçlarını ve gerekli fiziksel yardımı sunmalıdır.

Bunun için görme yetersizliğinden etkilenmiş çocuk ile birlikte çemberin ortasında hareketleri tekrarlayabilir. Gerek görüldüğünde etkinlik boyunca akran desteği sağlanabilir. Etkinlik başlamadan önce çocuğun bağımsız olarak hareket edebilmesi için öğretmen rehberliğinde alanı tanıması sağlanmalıdır (başlangıç ve bitiş noktaları, çemberin nerede olduğu, hangi hayvanın hangi çemberde olduğu vb.). Kullanılacak alanın özellikleri sözlü olarak da betimlenmelidir. Başlangıç ve bitiş noktaları farklı dokulardan oluşturularak, kaplumbağa ve tavşan çemberine dokunsal işaretler konularak çocuğun bu noktaları ayırt etmesi sağlanabilir. Çocukla birlikte adım sayılarak başlangıç noktası ve çember arasındaki mesafe çocuk tarafından daha anlaşılır hale getirilebilir. Kaplumbağa ve tavşan çemberinin yönleri öğretmen rehberliğinde alan gezilirken betimlenerek anlatılmalıdır. Çocuğa ihtiyaç duyduğundan fazla ipucu verilmemesine dikkat edilmelidir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Spor hareketleri yapılırken çocuğun görmesini en işlevsel kullanabildiği yerde oturmasına dikkat edilmelidir. Etkinlikten önce kullanılacak alanları tanıması için fırsat verilmeli, gerektiğinde sözel betimlemelerle alanı keşfetmesi desteklenmelidir. Ortamın ışık düzeyine (çok loş ya da çok parlak olmamalı) dikkat edilmelidir. Çocuğun oyun alanında görme becerilerini kullanarak bağımsız hareket etmesini desteklemek için kontrast ve canlı renkler kullanılabilir (çemberlerin zeminle zıt renklerde çizilmesi, resimlerin canlı renklerde ve büyük seçilmesi vb.). Çocuğun ayırt etmesini kolaylaştırmak için ışıklı materyallerle başlangıç ve bitiş noktaları belirtilebilir. Gerektiğinde çemberlerin başlangıç ve bitiş noktasına olan mesafeleri azaltılabilir. Oyun esnasında çocuğa ihtiyaç duyduğu kadar zaman ve ihtiyaç duyduğu ipuçları (sözel ipucu, model olma, fiziksel yardım) verilmelidir. Gerektiğinde akran desteği sağlanabilir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Çocuğun öğretmenin verdiği yönergeleri daha rahat takip edebilmesi ve zilin çaldığını fark ederek harekete geçmesini kolaylaştırmak için öğretmeni görebildiğinden emin olunmalıdır. Çocuk etkinlik sırasında kaplumbağa, tavşan ve zil yönergelerine göre hareket ederken öğretmenin sesini duymakta zorlanıyor ve etkinliğe katılmakta güçlük çekiyorsa, yönergeler sözel olarak verilirken aynı zamanda resim-

li kartlarla da desteklenmelidir. Değerlendirme kısmına geçildiğinde çocuğa kendini ifade edebilmesi için fırsat verilmeli, ifade etmekte güçlük çektiği sözcükler var ise uygun geri dönütler sağlanarak etkinliğe devam edilmelidir. Konuşması sırasında çocuğa yardımcı olunarak ifade edici dil becerilerini kullanma çabası desteklenmelidir.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Sohbet sırasında çocuğun derse katılımını sağlamak için sık sık göz teması kurulup söz hakkı verilmelidir. Spor hareketleri yapılırken arkadaşları ile etkileşime girmesi için çocuk cesaretlendirilmelidir. Çocuğun yönergeleri takip edebilmesini kolaylaştırmak için öğretmenini görebiliyor olmasına dikkat edilmelidir. Değerlendirme aşamasında çocuğa söz hakkı tanınmalı, kullandığı ifadeler genişletilmeye çalışılmalıdır.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuk ile sık sık göz teması kurulmalıdır. Çocuktan öğrendiği spor hareketlerini arkadaşlarına anlatması ve göstermesi istenerek çocuk konuşması yönünde cesaretlendirilebilir. Çocuğun yeni öğrendiği sözcükler var ise bunlar sınıf içinde tekrar edilerek pekiştirilmeli, ailesi bilgilendirilerek bu sözcükleri evde de tekrar etmesi ve günlük hayatta kullanması sağlanmalıdır. Uygun olmayan ifadelerin ise tam ve uygun şekilleri model olunmalıdır.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Sınıf ortamında çocuğun dikkatini etkinliğe yönlendirmesini olumsuz etkileyebilecek nesnelerin ortamda bulunmamasına dikkat edilmelidir. Spor hareketle-

ri yapılırken çocuğun hareketleri öğretmenle birlikte çember içinde yapması sağlanabilir. Etkinlik süresinde çocuğa yönergeleri sunma gibi görevler verilebilir. Hikâye sırasında çocuğun canlandırması için tavşan, kaplumbağa olması istenebilir. Çocuğa daha çok sorumluluk ve görev verilerek dikkati yönleltmeye ve etkinliğe katılım süresi arttırılmaya çalışılabilir. Çocuğun performansına uygun olarak etkinliğin basamakları kısa ve net şekilde sunulabilir. Çocuk gerçekleştirdiği her basamaktan sonra uygun pekiştirilmelidir. Çocukla mutlaka göz teması kurulmalıdır. Çocuğun süreç boyunca tüm uygun davranışları yanına gidilerek ve göz teması kurularak sık sık pekiştirilmelidir. Etkinlik sürecinde çocuğun dikkatini yönleltmediği zamanlarda abartılı ses tonlamaları, jestler, mimikler ve sözel ifadeler kullanılarak etkinliğe olan ilgisi artırılabilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun kullandığı destek materyal, cihaz vb. varsa öğretmen bunlar hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Etkinlik sırasında çocuğun hareketlerini etkileyecek olan aktiviteler için öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. İhtiyaç duyulan alanlara çocuğun destek alacağı materyaller yerleştirilebilir. Çocuk öğretmen ya da akranlarından ihtiyaç duyduğunda fiziksel destek alabilir. Çocuğun zıplama ve sürünme hareketlerine katılımı yetersizlikten etkilenme durumuna göre değiştirebilir ve çocuğun gerçekleştirmesi mümkün olan yeni hareketler seçilerek uyarlamalar yapılabilir. Örneğin zıplama hareketini yapmakta güçlük çeken bir çocuğun zıplamadan yavaşça çemberin içine girmesi, doğru davranış olarak kabul edilmelidir. Etkinlik öncesinde eller ve kollar kullanılarak yapılan hareketler sırasında da çocuğa gerekli destek sunulmalıdır (Elleri ve kolları yukarı kaldırıp aşağı indirirken fiziksel destek sağlanabilir.).

ÖĞRETMEN NOTLARI

ETKİNLİK 2

Etkinliğin Adı	: Çember Çevirme
Etkinlik Çeşidi	: Oyun ve Matematik Etkinliği)
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 1 : Yer değiştirme hareketleri yapar.

Göstergeleri : Çift ayak sıçrayarak belirli mesafe ilerler. Tek ayak sıçrayarak belirli mesafe ilerler. Belirlenen noktadan çift ayakla ileriye doğru atlar. Sekerek belirli mesafede ilerler.

Materyaller : Çember, blok, tek-çift ayak resimleri, kâğıt, istenilen çeşitte boyalar.

Kavramlar/Sözcükler : Çember, tek-çift.

Öğrenme Süreci

- Çocuklar ile çember şeklinde oturulur. Sessizce çevrede bulunan çember şekilleri gözlemlenir. Çember şekli gören çocuk parmak kaldırarak sınıftaki herkese şeklin yerini tarif eder ve bulan çocuklar nesnenin ismini söyler.
- Ailelerden istenen çemberler öğretmen tarafından çıkarılır ve çemberlerle neler yapılabileceği sorulur. Çocuklara çemberleri dağıtılır. Ardından bahçede bir oyun parkuru oluşturulur. Parkurun başına oynayacak çocuk sayısı kadar çember konulur. Çemberlerin önüne sırayla tek ayak ve çift ayak resimleri yapıştırılır. Resimlerin bitişine bitiş çizgisi çizilir. Bitiş çizgisinin bir metre ilerisine ise dik bir blok yerleştirilir.
- Oyun kuralları şu şekildedir; çocuklar çemberi ile birlikte başlangıç noktasına gelerek çemberini belirlenen yere koyar ve içine girerler. Öğretmen tek ayak, çift ayak şeklinde yönergeler verir. Çocuklar bu yönergelere uygun şekilde çemberin içinde tek ve çift ayak üzerinde durur. Öğretmen "başla" dediği zaman çocuklar yerden çemberlerini alır. Tek ve çift ayak resimlerinin olduğu alanda resimlere uygun şekilde tek ya da çift ayağıyla sıçrayarak ilerler. Bitiş çizgisine gelindi-

ği zaman çemberlerin ilerideki bloğu içine alacak şekilde fırlatılır. Doğru atışı yapan çocuklar alkışlanarak yerlerine geçerler. Oyun ikili ya da üçlü gruplar ile turnuva şeklinde de oynanabilir.

- Oyunun ardından tüm çocuklar bir araya gelerek büyük bir kâğıda birçok çember çizer. Çemberler farklı boyalar ile boyanarak ve çemberlerden farklı figür ve nesneler oluşturularak yaratıcı resim çalışması yapılır.

Değerlendirme

- Çocuklar yarım daire olarak otururlar. Sınıfın ortasına iki büyük çember çizilir. Bir daireye çift, bir daireye tek ayak resmi yapıştırılır. Ardından hızlıca çocukların isimlerini söyleyerek "tek" ve "çift" yönergeleri verilir ("Ayşe tek, Ahmet çift, Elif tek, Mehmet çift" gibi.). Çocukların yönergeye uygun şekilde (Çift istenmiş ise çift ayakla, tek istenmişse tek ayakla zıplamalıdır.). Doğru çembere geçip geçmediklerini kontrol edilir.
- Tüm çocuklar yerlerine geçtikten sonra çemberin ne olduğu tekrar edilir.
- Evimizde tek başına duran ya da çift halde bulunan nesneler hatırlanır.

- Bugün neler yaptıkları, oyunlarda nerelerde zorlandıkları, nasıl hissettikleri, en çok nerede eğlendikleri sorularak gün tamamlanır.

Aile Katılımı

- Bir gün önceden ailelerden okula birer adet çember getirmeleri istenir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun zihinsel yetersizlikten etkilenme düzeyi göz önüne alınarak anlatım oldukça basit düzeyde yapılmalıdır. Çocukla göz teması kurulmalı ve görsellerden yararlanılmalıdır. Çocuk beceriyi gerçekleştirmeden önce akranlarını izlemesi için fırsat tanınmalıdır. Etkinlik öncesi materyalleri çocukların incelemesine fırsat verilerek materyal hakkında bilgi sahibi olmaları sağlanmalıdır. Bunun yanı sıra etkinlik öncesi tek ve çift ayaklar şablonu verilerek çocuklardan resimleri boyamaları istenebilir.

2. Otizm Spektrum Bozuklu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik yapılan tüm uyarlamalardan ihtiyaç duyulduğunda bu alanda da yararlanılabilir. Göz teması kurularak çocuğun dikkatini etkinliğe yöneltmesine özen gösterilmeli, problem davranışların ortaya çıkmasını engelleyecek gerekli önlemler alınmalıdır. Çocuğun herhangi bir duyuşal hassasiyeti varsa (bazı nesnelere dokunmaya karşı ya da bahçedeki herhangi bir kokuya, dokuya vb. hassasiyet gösteriyor ve rahatsızlık duyuyorsa) mutlaka bunlar göz önünde bulundurularak uyarlamalar yapılmalıdır. Etkinlik aşamalarının çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sade ve anlaşılır bir dille ifade edilmesine dikkat edilmelidir. Çocuğun arkadaşlarını gözlemlemesine fırsat verilmelidir. Etkinlikteki resim yapma basamağından sonra çocuğun sevdiği bir resmi yapmasına veya kendi seçtiği bir resmi boyamasına olanak tanınabilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuklarla çember şekli oluşturulduğu öğretmen tarafından söylenmelidir. Çocuğun çember şeklinde ve çember olmayan 3 boyutlu nesnelere dokunması sağlanarak çember şekli olan nesneleri söylemesi istenmelidir. Çember çocuğa verilerek dokunsal olarak incelemesi için zaman verilmeli ve hangi şekilde olduğu sorulmalıdır. Daha sonra yapılması gerekenler öğretmen tarafından sözlü olarak betimlenerek anlatılmalıdır. Çocuk çemberin içine otururken gerekirse akran desteği sağlanabilir. Oyundan önce parkur

öğretmen rehberliğinde öğrenciyle birlikte gezilmeli ve oyun alanındaki materyalleri dokunarak tanınması sağlanmalıdır. Oyun alanında çocuğun bağımsız hareketini engelleyecek ve çocuğa zarar verecek nesnelerin bulunmamasına dikkat edilmelidir. Öğretmen tek ve çift ayak resimlerini dokunsal uyaran sağlayacak şekilde hazırlayarak çocuğun ayırt etmesini sağlamalıdır (Ayaklar sert ve kalın bir mukavvadan yahut keçe benzeri yumuşak bir materyalden kesilerek yapıştırılabilir). Başlangıç noktası ve bloğa atış yapacağı çizgiye öğrencinin ayırt edebileceği dokunsal uyaranlar konulmalıdır. Oyun esnasında öğretmen yönergeleri tekrarlayarak çocuk yönlendirilmelidir. Atış yapacağı çizgi ile blok arasındaki mesafe çocuğa adımlama yaptırılarak tanıtılabilir. Başlangıç çizgisinin ortasına farklı dokudaki çift ayak resmi konularak neresinde duracağı anlaması sağlanabilir. Çember atarken çocuğa ihtiyaç duyduğu sözel ipuçları ve gerekirse fiziksel yardım sunulmalıdır. Resim yapma aşamasında çocuğa boyaması için daha büyük bir alan verilebilir. Boyama yapacağı alan silikon, ip vb. ile çevrilerek dokunsal olarak ayırt edebileceği şekilde sınırlandırılmalıdır. Yine çocuk resmini yaparken akran desteği sağlanabilir. Değerlendirme kısmında çemberlere farklı dokunsal uyaranlar yerleştirilebilir. Değerlendirmenin yapılacağı alan çocuğa gezdirilerek hangi çemberde tek hangi çemberde çift ayak olduğu tanıtılmalıdır. Çocuğun söylenen yere gidebilmesi için öğretmen tarafından gerekli sözel ve fiziksel destek sunularak çocuğa zaman ihtiyaç duyduğu kadar zaman tanınmalıdır.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çember şeklindeki nesneler çocuğun performansına göre sınıf içinde rahat görebileceği noktalara yerleştirilmelidir. Çember şeklinde olan ve çember şeklinde olmayan nesneler çocuğun görebildiği alanlardan incelenmeli ve çember olup olmadıkları hakkında konuşulmalıdır. Başlangıç noktasının, atış yapılacak çizginin, tek ve çift ayak resimlerinin zeminle kontrast olacak şekilde ve canlı renklerden seçilerek çocuğun ayırt etmesi sağlanmalıdır. Oyundan önce çocuğun alanı tanınmasına fırsat verilerek ne yapması gerektiği anlatılmalıdır. Oyun esnasında öğretmen sözel ipuçuyla çocuğun ilerlemesini sağlayacak şekilde yönlendirebilir. Sıra çember atışına gelindiğinde çocuğun

performansına göre blok çocuğun daha yakınına ya da görme becerilerini kullanabildiği noktaya yerleştirilebilir. Çember çizerken ihtiyaç duyuyorsa daha geniş bir alan ayrılmalıdır. Resim çizme sırasında akran desteği sağlanabilir. Değerlendirme kısmında çemberler ve çemberlerin çizildiği renkler kontrast olacak şekilde düzenlenmelidir. Öğrencinin loş ortamlarda görme becerisini işlevsel kullanamadığı ya da çok aydınlık ve parlak ışıktan rahatsız olabileceği gibi bireysel farklılıklara göre düzenlemeler yapılabilir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Çocuğun öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Dersin giriş kısmında etraftaki çemberler bulunurken çocuğa ihtiyat duyduğu kadar zaman verilerek etkinliğe katılımı sağlanabilir. Öğretmen gerekli yerlerde sözel ipucu verebilir. Etkinliğe geçildiğinde öğretmen "tek-çift" yönergelerini verirken çocuk yönergelere uygun hareket etmekte güçlük çekiyorsa, sözel ifadelerin yanında tek ve çift ayak görseli bulunan kartlar da etkinliğe eşlik edebilir. Etkinliğin daha kolay anlaşılmasını sağlamak amacıyla çocuğun arkadaşlarını gözlemlemesine fırsat verilmelidir.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Çocuğun öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Çocuğa konuşması ve derse katılması için fırsatlar tanınmalıdır. İfade edici dil becerilerini geliştirmek amacıyla çocuğun uygun olmayan sözel ifadelerine yönelik uygun dönütler verilmeli, ifadelerin doğru ve tam halleri model olunmalıdır. Etkinliğe geçildiğinde öğretmen "tek-çift" yönergelerini verirken, çocuk yönergelere uygun hareket etmekte zorlanıyorsa sözel ifadelerin yanında tek ve çift ayak görseli bulunan kartlar da etkinliğe eşlik edebilir. Etkinliğin daha kolay anlaşılmasını sağlamak amacıyla çocuğun birkaç arkadaşlarını gözlemlemesine fırsat verilebilir.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuk ile sık sık göz teması kurularak, dil seviyesine uygun şekilde anlaşılır düzeyde anlatım yapılmalıdır. İfade etmekte güçlük yaşadığı sözcükler varsa doğru dönüt sağlandıktan sonra etkinliğe devam edilmelidir.

Öğrendiği yeni kelimeleri tekrar etmesi için fırsatlar yaratılmalıdır. Sohbet sırasında çocuğa konuşması için daha fazla zaman ve fırsat tanınabilir. Yeni öğrenilen kelimeler sınıfta tekrarlanarak pekiştirilebilir.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Dikkat dağıtıcı tüm uyaranlar sınıf ortamından kaldırılmalıdır. Oyun kuralları anlatılırken çocuğun dikkat süresine ve alıcı dil becerileri düzeyine göre daha kısa ve net ifadeler kullanılmalıdır. Çocuğun performansına göre etkinlik basamaklandırılmalıdır. Her basamakta çocuğa gerekli yönergelerle hatırlatmalar yapılmalıdır. Her basamağı tamamladıktan sonra çocuk mutlaka yanına gidilerek ve göz teması kurularak pekiştirilmelidir. Diğer arkadaşları oyun oynarken çocuğa arkadaşlarına yönergeler verme gibi görev verilerek oyunda kalma süresi artırılabilir. Gerek duyulduğunda akran desteği sağlanabilir. Bu doğrultuda çocuk ve arkadaşının parkuru birlikte tamamlamaları istenebilir. Çocuk dikkatini etkinliğe yöneltmediğinde merak uyandırıcı ifadelerle, jest ve mimiklerle dikkatini etkinliğe çekilmelidir. Değerlendirme bölümünde çocuğun alıcı dil becerileri ve dikkat süresi göz önünde bulundurularak kısa ve net ifadelerle anlatım yapılmalıdır. Gerekirse görsellerden yararlanılarak anlatım yapılmalıdır.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinlik sırasında çocuğun bedensel yetersizlikte etkilenme durumuna göre etkinliğe katılımı olumsuz yönde etkileyecek olan aktiviteler için öğretmen gerekli önlemleri almalı, çocuk için değişiklikler yapmalıdır. Gerekli alanlara çocuğun destek alacağı (tutunacağı, oturup dinlenebileceği vb.) materyaller yerleştirilebilir. Çocuğa ihtiyaç duyuyorsa öğretmen ya da akranları tarafından birebir fiziksel destek sunulabilir. Gerekirse oyun parkurunda zıplamak yerine tek el ve çift el göstermesi ya da tek nesne, çift nesne göstermesi ile oyunun tamamlanması sağlanabilir. Atış sırasında bedensel yetersizlikten etkilenme durumuna göre yakınlaştırma, uzaklaştırma, değiştirme gibi düzenlemeler yapılabilir. Çocuğun kullanmış olduğu bir tıbbi cihaz varsa öğretmen cihazlar hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Çemberler yerine renkli bantlar kullanılıp öğrencinin çember içine geçmesi fiziksel yardım ile desteklenebilir. Zıplama hareketi yerine tek ayak yönergesi aldığında ilgili çembere gelip bir alkış hareketi, çift ayak çemberine gelip iki alkış hareketi yapılabilir. Etkinlik bitiminde çocuğun ilgisini çekebilecek pekiştirici bir etkinliğe yer verilebilir.

ETKİNLİK 3

Etkinliğin Adı	: Renkli Köşeler
Etkinlik Çeşidi	: Oyun, Matematik ve Sanat Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 1	: Yer değiştirme hareketleri yapar.
Göstergeleri	: Isınma ve soğuma hareketlerini bir rehber eşliğinde yapar. Çift ayak sıçrayarak belirli mesafe ilerler. Belirlenen noktadan çift ayakla ileriye doğru atlar.
Kazanım 4	: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.
Göstergeleri	: Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir.
Materyaller	: Renkli krepon kâğıtları, A4 kâğıdı, yapıştırıcı, boya.
Kavramlar/Sözcükler	: Kare, köşe, renkler.

Öğrenme Süreci

- Çocuklar yarım daire şeklinde oturtulur. Daha önce öğrenilmiş olan, öğretmenin seçeceği dört renk tekrar edilir. Çocuklara bu renkler arasında en sevdikleri renk sorulur.
- Çocuklardan rengârenk yağmur yağdığını hayal etmeleri istenir. Ardından çocukların hayal ettiklerini resmetme kısmına geçilir.
- Seçilen dört renk krepon kâğıdı çocuklara verilir. Beyaz bir kâğıt üstüne yuvarlama tekniği ile yaptıkları yağmur damlaları yapıştırılır. Ardından istedikleri renkte kreponları büzüştürerek bulut şekli verilir ve yapıştırılır. Çocuklar boyaları ile renklendirmeye ve istediklerini çizmeye devam edebilirler.
- Öğretmen hem kendisi hem de tüm çocuklar için aralıklarla 50 cm² büyüklüğünde kareler oluşturur. Bu kareleri bantlarla, bahçede tebeşir kullanılarak ya da sınıfta silinebilir kalemle ile oluşturulabilir. Oluşturulan karenin dört kö-

şesine istenen dört renk yapıştırılır. Karenin her köşesi farklı bir renk olmuş olur.

- Çocuklar karenin ortasına geçerek dikkatli bir şekilde öğretmenlerini gözlemlerler. Öğretmen iki renge art arda zıplar. Örneğin çemberin içindeki öğretmen önce mavi sonra kırmızı renge zıplar, ardından çocuklar da aynı şekilde önce mavi sonra kırmızı renge zıplarlar. Çocuklar öğretmenin sıralamasını dikkatli bir şekilde takip ederek aynı sıralama ile oyunu devam ettirirler.

Değerlendirme

- Çocuklar yarım daire olarak otururlar. Hep birlikte renkler tekrar edilir. Öğretmen bir renk söyler ve tüm çocuklar sınıfta o rengi bulup dokunurlar.
- Karenin kenar ve köşeleri tekrar edilir.
- Etkinlikte en çok nerede zorlandıkları, en çok nerede eğlendikleri sorulur ve gün tamamlanır.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun performans düzeyine göre belirli renkler ile yönerge verilebilir. Çocuğun bilmediği düşünülen renkler için ise öncelikle model olunmalı, öğretmen etkinlik basamağını gerçekleştirdikten sonra çocuktan yapması istenmelidir. Böylelikle sınıf içinde arkadaşları ile etkinliğe tam zamanlı olarak katılmış olacaktır. Yönergeler verilmeden önce çocuğun dikkatinin öğretilmesinde olmasına özen gösterilmelidir. Yönergeler verildikten sonra çocuğun uygun tepkileri vermekte güçlük çekmesi yahut tepkisiz kalması durumunda, istenen davranışı gerekli ipuçları verilerek yerine getirmesi sağlanmalıdır. Doğru davranışın hemen ardından çocuk, gerçekleştirdiği davranış betimlenerek pekiştirilmelidir. Etkinliğin renkler ile olan bölümlerinde renk kartlarından yararlanılabilir. Rengin ismi söylendikten sonra ilgili kart çocuğa gösterilerek görsel ipucu sunulabilir. Akranları etkinliğin basamaklarını gerçekleştirirken çocuktan öncelikle onları izlemesi daha sonra onun da etkinliği tamamlaması istenebilir. Çocuğun olumlu olan davranışları ve bağımsız gerçekleştirdiği adımlar mutlaka görülmeli ve pekiştirilmelidir.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik yapılan tüm uyarlamalar ihtiyaç duyulduğunda bu alanda da yapılabilir. Çocuk ile göz teması kurmaya özen gösterilmelidir. Etkinlik öncesinde dikkat dağınıkçı uyaranlar ortamdaki kaldırılmalıdır. Etkinlik öncesinde çocuğun materyalleri incelemesine fırsat verilmelidir. Etkinlik sırasında uyulması gereken kurallar ve etkinlik basamakları çeşitli görseller üzerinden çocuklarla paylaşılmalıdır. Etkinlik sonunda kazanacakları ödül (çocukların sevdikleri başka bir etkinlik, ya da sevdikleri bir oyuncakla oynama olabilir) açıklanmalıdır. Etkinlik sırasında görsel kartlar kullanılacaksa bu kartları çocuktan kaldırması istenerek görev verilebilir. Çocuğun her olumlu davranışı mutlaka pekiştirilmelidir. Gerçekleştirilecek beceri basamakları çocuk için uygun olanlar öncelikli olacak şekilde belirlenmelidir. Yapabileceği yönergelerden ve basamaklardan başlanmalıdır. Yönerge sayısı ve etkinlik basamakları çocuğun dikkat süresine uygun olarak azaltılmalı ve sadeleştirilmeli; yönergeler kısa, net ve anlaşılır bir şekilde verilmelidir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Krepon kâğıtlarını yuvarlaması için daha önce renk öğretiminde kullanılan dokunsal ya da kokulu uyaran-

lar ile çocuğun rengi ayırt etmesi ve istediği rengi alıp yuvarlaması sağlanmalıdır. Boyama ve çizime devam etmek istiyorsa çocuğa geniş bir kâğıda üç boyutlu yağmur damlası şeklinde bir nesnenin etrafından çizim yapması sağlanabilir. İsteddiği şekilde boyama yapması için renkleri ayırt edebilmesini sağlayacak kokulu boya kalemleri kullanılabilir. Gerekirse öğretmen ya da akran desteği ile fiziksel yardım ya da sözel ipucu ile yönlendirilmelidir. Oyun alanında çocuğun karesini ve renkleri oluşturan daireleri ayırt edebilmesi için her renk farklı dokudan oluşturulmalıdır. Oyundan önce çocuğa karesindeki renklerin dokusunu anlaması için dokunsal olarak alanı tanıması sağlanmalıdır. Aynı zamanda öğretmen hangi rengin nerede olduğuna yönelik gerekli yön betimlemeleri yapmalıdır. Renkler arasındaki mesafeyi anlaması için çocuğa adımlama yaptırılabilir. Kullanılacak renklerle, farklı dokulardaki materyaller eşleştirilir ve öğretmenin yönergelerine göre dokunarak istenilen köşeye geçmesi sağlanabilir. Değerlendirme kısmında, çocuk öğretmenle birlikte karesine giderek kenar ve köşeleri tekrar etmesi sağlanabilir. Öğretmen, renklerle kokuları ya da dokuları eşleştirdikleri üç boyutlu materyalleri çocuğun önüne koyarak söylenen rengi vermesi sağlanabilir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Etkinliğin resim yapma aşamasında kâğıtlar çocuğun görebileceği konumda olmalıdır. Çocuğun görme becerilerini kullanma durumuna göre Krepon kâğıtlarının konulduğu zemin ile kâğıtlar arasında renk kontrastlığı olmasına dikkat edilebilir. Çizim yapmak için daha büyük bir alana yağmur damlaları çizilerek istediği renge boyaması sağlanabilir. Gerekirse sözel ipucu kullanarak, akran desteği ile ya da istenen davranışlar model olunarak çocuk yönlendirmelidir. Oyun alanındaki zemin, üzerindeki çizimler zeminle kontrastlık oluşturacak şekilde ve canlı renklerden tercih edilebilir. Oyun alanının ışıklandırması, çocuğun performansına göre var olan görmesini daha işlevsel kullanabileceği şekilde düzenlenmelidir. Oyundan önce çocuğun karesine giderek ne yapacağı betimlenerek anlatılmalıdır. Oyun öncesi çocuğun alanı tanıması için fırsat verilmelidir. Çocuğun karesinin öğretmene olan mesafesi görme becerilerini kullanma düzeyine göre ayarlanmalıdır. Oyun sırasında öğretmen ne yapılması gerektiğini zaman zaman hatırlatmalıdır. Etkinliğin değerlendirme aşamasında, çocuğa istenen rengi bulabilmesi için yeterli zaman verilmelidir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Resim yaparken çocuğun arkadaşlarını gözlemlemesine fırsat verilmelidir. Etkinlik sırasında öğretmenini görebiliyor olmasına dikkat edilmelidir. Öğretmen, etkinlik sürecinde ilk uygulamayı kendisi yaparak çocuğa model olabilir. Değerlendirme bölümüne geçildiğinde öğretmen bir renk söylediğinde o rengi bulup dokunması için gerekli zaman ve fırsat tanınmalıdır. Çocuk sözel ifadeleri anlamakta güçlük çekiyorsa öğretmen rengi işaret edebilir.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Renkler konusunda sohbet edilirken çocuk konuşması yönünde cesaretlendirilmeli ve fırsatlar verilmelidir. Konuşması sırasında ifade edici dil becerilerini geliştirmeye yönelik dönütler ve teşvik edici ifadeler kullanılmalıdır. Etkinlik sırasında öğretmenini görebildiğinden emin olunmalıdır. Etkinliğin değerlendirme aşamasında yine öğretmenini görüyor olması, hangi rengin söylendiğini fark etmesini ve doğru tepki vermesini kolaylaştıracaktır.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Sık sık göz teması kurularak etkinlik sırasında çocuğun konuşması için fırsatlar verilmelidir. Yeni öğrenilen kelimeler sınıfça tekrarlanarak pekiştirilmelidir. Kenar, köşe ve renkler ile ilgili kısa tekerlemeler ile etkinlik desteklenebilir. Çocuğun söz alması gereken durumlarda (Sorulan bir soruya cevap verme gibi.) bir akranına öncelikli olarak söz verilerek çocuktan akranını dinlemesi ve daha sonra yanıt vermesi istenebilir. Akranından duyduğu cevabı modellemesi çok daha kolay olacaktır. Sınıftaki diğer çocuklardan 4-5 kelimelik cümlelerle cevap vermeleri beklenirken çocuğun performansına uygun olarak verdiği yanıtlar pekiştirilmeli ve bir ileri basamağa çıktığı her olumlu dil davranışı çocuğa tekrar edilerek ödüllendirilmelidir. Yeni öğrenilen sözcükler sınıf içinde tekrar edilmeli, çocuğun etkinlik sırasındaki iletişim davranışları desteklenmelidir. Aile bilgilendirmeleri yapılmalı ve çocuğun yeni sözcükleri evde tekrar etmesi sağlanmalıdır.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğun dikkatini olumsuz etkileyen nesnelerin ortamda bulunmamasına dikkat edilmelidir. Dikkatini

sürdürmesini kolaylaştırmak için renk sayısı azaltılabilir. Oyun anlatılırken çocuğun dikkatini sürdürme ve alıcı dil becerilerine uygun olarak kısa ve net ifadeler kullanılmalıdır. Çocuğun performansına göre etkinlik basamaklara ayrılabilir. Çocuğun dikkatini yöneltmesini kolaylaştırmak için her basamakta ne yapması gerektiğini anlatan görsel kartlardan yararlanılabilir. Çocuk, her basamağı gerçekleştirdikten sonra pekiştirilmelidir. Boyama ve yapıştırma işleminden sonra çocuk hareketli bir etkinliğe yönlendirilebilir. Daha sonra etkinliğe tekrar dönülebilir. Etkinlik süresince, çocuğa yönergeleri verme gibi görevler verilerek etkinlik içinde aktif olması sağlanabilir. Çocuğa akranları dikkatini etkinliğe yöneltmek konusunda yardımcı olabilir. Değerlendirme kısmında çocuğun alıcı dil becerilerine uygun kısa ve net ifadeler kullanılabilir. Çocuğun istenilen rengi bulabilmesi için yeteri kadar zaman ve fırsat verilmelidir. Öğretmen gerektiğinde merak uyandırıcı ifadeler, jestler ve mimiklerle çocuğun dikkatini etkinliğe yöneltmesini sağlayabilir. Gerektiğinde öğretmen sözel ipucu kullanarak ya da model olarak çocuğun oyunu bitirmesine yardımcı olabilir. Sınıf içinde çocuğun uygun davranışları muhakkak görülmeli ve sık sık pekiştirilmelidir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Oyun sırasında çocuğun bağımsız şekilde hareket etmesini olumsuz yönde etkileyecek olan aktiviteler için öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. Gerekli alanlara çocuğun destek alacağı materyaller yerleştirilebilir. Çocuk ihtiyaç duyduğunda öğretmen ya da akranlarından birebir fiziksel destek alabilir. Çocuk renklere zıplamakta güçlük çekiyorsa elini uzatarak doğru rengi işaret edebilir. Etkinlik boyunca öğretmen çocuğun yakınında bulunarak çocuk ihtiyaç duyduğu anda gerekli desteği sağlamalıdır. Çocuk koşmakta güçlük çekiyorsa uzanabileceği konumlara renkler yerleştirilerek istenilen renge koşmadan ulaşabilmesi sağlanabilir. Çocuğun kullandığı bir cihaz destek materyal vb. varsa öğretmen bu materyaller hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Çocuk zıplamakta güçlük çekiyorsa zıplama hareketinin yerine, söylenen rengin üzerine gelmesi istenebilir ya da söylenen renge ait kartı kaldırıp gösterebilir. Çocuk gerçekleştirdiği her basamaktan sonra uygun şekilde pekiştirilmelidir. Çocuğa etkinlik bitiminde sevdiği bir çizgi filmi izleyebileceğini önceden söylemek ve süreç sonunda diğer çocuklarla birlikte bu çizgi filmi izletmek gibi etkinlik pekiştiricileri kullanılabilir.

ETKİNLİK 4

Etkinliğin Adı	: At Çiftliği
Etkinlik Çeşidi	: Oyun ve Sanat Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 1 : Yer değiştirme hareketleri yapar.

Göstergeleri : Yönergeler doğrultusunda yürür. Yönergeler doğrultusunda koşar. Engelin üzerinden atlar. Tek ayak sıçrayarak belirli mesafe ilerler. Belirli bir mesafeyi sürünerek gider. Belirlenen noktadan çift ayakla ileriye doğru atlar. Kayma adımı yaparak belirli mesafede ilerler. Galop yaparak belirli mesafede ilerler. Sekerek belirli mesafede ilerler.

Materyaller : At resimleri, renkli kağıtlar, kreponlar, kraft, at maskesi, makas.

Kavramlar/Sözcükler : Çiftlik, albino, aynı- farklı.

Öğrenme Süreci

- Çocuklar ile birlikte yarım daire şeklinde oturulur. "Atlar nerede yaşar, uyurlar mı, hasta olurlar mı, hapsiriyorlar mıdır, oyun oynamayı severler mi?" gibi farklı yaratıcı sorular sorulabilir. Çocukların cevapları alındıktan sonra doğru cevaplar hakkında konuşulur ve farklı at resimleri çocuklara gösterilir.
- Albino at fotoğraflarına bakılıp farklı at türleri ile ilgili konuşulur.
- Çocukların birbirlerinden farklı olan özellikleri ile ilgili konuşularak sohbet sürdürülür. Daha sonra çocuklar masalarına alınarak birlikte albino at maskesi yapılıp çocuklara takılır.
- Sınıfta bir köşe, bahçede bir alan ya da okulun bir koridoru çiftlik olarak belirlenip düzenlenir. Seçilen alanda ortamda bulunan masa, sandalye vb. malzemeler çekilerek alan boşaltılır ve mavi kağıtlar ya da mavi poşet ile su alanı, yeşil krepon kağıtları ile çim alanı, kraft kağıtları ile taş gibi figürler oluşturulur. Ardından hikâye eşliğinde öğretmen liderliğinde oyuna başlanır.
- Atların çiftlikte uyku zamanı gelmiş ama canla-

rı uyumak istememiş. Ormanı gezmeye gitmek istemişler. Bekçi gece çiftlikten çıkmalarını istemediği için sessizce sürünerek çiftlik kapısına kadar gitmişler. Kapının eşiğinden ses çıkarmadan tek ayak üstünde atlamışlar. Ormanı görünce başlamışlar dörtnala koşmaya (Çocuklar at koşuşu şeklinde galop koşma hareketi ile ilerlerler.). Karşılarına bir göl çıkmış ama göl soğuktan buz tutmuş. Üstünden kayarak geçmişler. Önlerine çimlenmiş yavaş yavaş üstünden yürüyerek tıkr tıkr geçmişler. Kocaman bir taş görmüşler ve dört ayakları ile birden taşın üstünden zıplamışlar. Başlarını bir kaldırmışlar ki karşılarında kocaman bir aslan görmüşler. Arkalarını dönmüşler ve çiftliğe kadar koşa koşa kaçmışlar. Bir taş görmüşler, üstünden atlamışlar. Çimlerin üstünden yavaş yavaş yürüyerek geçmişler. Gölün üstünde kayarak ilerlemişler. Dörtnala çiftliğin kapısına kadar koşmuşlar. Çiftliğin kapısından tek ayakla zıplayıp girmişler, bir bakmışlar ki bekçi amca onları bekliyor. Aslandan öyle çok korkmuşlar ki hemen bekçi amcaya olanları anlatıp özür dilemişler ve yataklarına uyumaya gitmişler. Bir daha izin almadan çiftlikten dışarı çıkmamışlar. Mutlu mutlu yaşamışlar."

Değerlendirme

- Çocuklar yarım daire olarak otururlar. Öğretmen çocuklara neler hissettiklerini, oyunda en çok nerede eğlendiklerini ve nerede zorlandıklarını sorar.
- Atların başına gelenler, neler yaşadıkları ve yaşadıklarının sebep ve sonuçları hakkında konuşulur.

- Farklılıklar ile ilgili konuşulur.
- Birçok at resmi çıkarılır, hep birlikte aynı olan atlar eşleştirilir. Farklı olanların farklarına dikkat çekilir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun zihinsel yetersizlikten etkilenme düzeyi göz önünde bulundurularak anlatım sadeleştirilmelidir. Çocukla sık sık göz teması kurulmalı ve görsellerden yararlanılmalıdır. Uygulama aşamasında çocuğa sözel ipuçları kullanılarak yaklaştığı her materyale yönelik sözel ipuçları verilebilir. Verilen kavramlar azaltılabilir. Aynı ve farklı verilecek görseller çok belirgin ve sade biçimde seçilebilir. Etkinlik sırasında arkadaşlarını gözlemleme fırsatı verilebilir. Yönergeler birkaç kez net bir şekilde tekrarlanabilir. Sorular basit düzeyde tutulmalıdır. Etkinlik öncesinde çocuğun boyama çalışması yapmasına olanak sağlanabilir. At ve aslan resimlerini boyanabilir. Süreç boyunca çocuğun doğru tepkileri uygun şekilde pekiştirilmelidir. İstenilen davranışın gerçekleşmesi için resimli kartlarla ifade edilmiş yönergelerden de yararlanılabilir.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik yapılan tüm uyarlamalardan gerek görüldüğünde bu alanda da faydalanılabilir. Alanda kullanılan materyallerin çocukların dikkatini etkinliğe yöneltmesini olumsuz etkileyecek kadar çok ve karışık olamamasına özen gösterilmelidir. Çocuk ile sık sık göz teması kurarak dikkatini yöneltmesi desteklenmelidir. Olası problem davranışlara ilişkin önlemler alınmalıdır. Çocuğun herhangi bir duyuşsal hassasiyeti varsa mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Cümleler ve yönergeler sade ve anlaşılır bir dille kurulmalı ve sunulmalıdır. Etkinlik süresi çocuğun performansı dikkate alınarak daha kısa tutulabilir. Eşleştirme kağıtları daha az ve belirgin farkların olduğu kağıtlar arasından seçilebilir. Etkinlik öncesinde, çocuğun sevdiği nesneye etkinlik sonunda ulaşacağına dair koşullu anlaşma yapılabilir. Etkinliğe başlamadan önce ilgi çekmek amacıyla bir sopa atmış gibi yapılarak sembolik oyun aracı olarak kullanılabilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Oyundan önce çocuğun alanı tanınması ve daha kolay hareket edebilmesi için öğretmenle birlikte alanda neler olduğu dokunarak ve sözlü olarak betimlenerek

inceletilmelidir. Su, taş, çim alanı için dokunarak ayırt edebileceği farklı dokuda materyaller kullanılabilir (yapay çim doku, taş için sert bir doku vb.). Çocuğun performansına göre ilk olarak öğretmeni ile birlikte gerekli alanlarda sözel ipucu ya da fiziksel yardım ile etkinliğe katılması sağlanabilir. Etkinlik sırasında bir arkadaşı çocuğa yardımcı olması için görevlendirilebilir. Maske yapma sırasında kesilecek çizgiler silikon ve benzeri ile kabartılarak dokunsal olarak ayırt edilebilir hale getirilmelidir. Bu aşamada çocuğa ihtiyaç duyduğu kadar zaman tanınmalı, sözel yönlendirmeler ve gerektiğinde fiziksel yardım ile destek olunmalıdır. Uygun görülürse akran desteği sağlanabilir. At resimleri kabartılmış malzemeden ve resimleri birbirinden dokunsal olarak ayırt edebileceği şekilde hazırlanabilir. Ya da üç boyutlu ve farklı dokulardaki oyuncak atlar kullanılabilir. Değerlendirme kısmında atların özellikleri betimleyici olarak tek tek anlatılmalıdır. Anlatılan özelliklere göre çocuğun kabartma şeklindeki at resimleri ya da üç boyutlu oyuncak atlar arasından eşleştirme yapması istenebilir. Gerektiğinden fazla yardım sunulmamasına dikkat edilmelidir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Etkinlik alanında konulacak materyaller zemin ile kontrastlık oluşturacak renkte olmalıdır. Öğretmen oyundan önce çocuğun alanı tanınması için gerekli zamanı vermelidir. Öğretmen oyuna başlamadan önce nerede ne yapacağını çocuğa anlatmalıdır. Çocuğun var olan görmesini daha işlevsel kullanabilmesi için alanda ışıktandırmaya dikkat edilmelidir. Etkinlik sırasında çocuk ihtiyaç duyduğunda akran desteği sağlanabilir yahut sözel ipucu ile çocuk yönlendirilebilir. Maske yapımı sırasında çocuğa görme becerilerini kullanma düzeyine göre önceden çizilmiş büyük puntolu at maskesi verilebilir. Maskeyi keseceği çizgiler kalın ve maskenin rengine zıt olan bir renk ile çizilerek belirginleştirilebilir. Bu esnada gönüllü bir arkadaşı yardımcı olması için görevlendirebilir. Değerlendirme kısmında at resimleri daha büyük ve canlı renklerden seçilebilir. Çok karmaşık resimler olmamasına dikkat edilmelidir. Çocuğun loş ortamlarda görmesini işlevsel kullanmadığı, çok aydınlık ve parlak ışıktan rahatsız olabileceği gibi bireysel farklılıklara göre ortam düzenlemeleri yapılmasına dikkat edilmelidir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Çocuğun öğretmeninin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Etkinlik alanında yapılması gerekenlerin anlaşılmasını kolaylaştırmak için sözel ifadelerin yanında davranışlar çocuğa model olunabilir. Etkinlik alanı öğretmen tarafından çocuğa etkinliğe başlamadan önce tanıtılıp, yapılması gerekenler sözel ifadelerin yanında canlandırılarak da gösterilebilir. Çocuğa arkadaşlarını izlemesi için fırsat tanınabilir. Değerlendirme bölümünde çocuğa konuşması için fırsat tanınmalıdır. İfade edici dil becerilerini geliştirmeye yönelik çocuğun kullandığı sözcüklerin doğru ve tam halleri model olunarak tekrarlanmalıdır.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Cihazın açık-kapalı olma, pil ömrü ve ses durumları değerlendirildikten sonra çocuğun cihazından en iyi şekilde faydalanacağı, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Etkinliğin başında sorular sorulurken çocuğa konuşması için fırsat verilerek etkinliğe akranlarıyla beraber katılımı sağlanmalıdır. Etkinlik sırasında çocuğa ihtiyaç duyduğu yerlerde sözlü yönlendirmelerle destek verilebilir. Etkinliğin değerlendirme aşamasında ise yine çocuğa söz hakkı verilerek ifade edici dil becerilerini geliştirmeye yönelik dönütler verilmelidir. Çocuğun ifade edici dil becerileri düzeyine göre uygun dil genişletme çalışmaları yapılmalıdır ("at" diyebilen bir çocuğa, "siyah at" diyerek model olmak vb.).

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine uygun uygun şekilde anlatım yapılmalıdır. Öğrendiği yeni kelimeleri tekrar etmesi sağlanmalıdır. Sohbet sırasında çocuğa kendini ifade etmesi için daha fazla zaman tanınabilir. Etkinlik süresince yansıma seslerin sık sık taklit edilmesine dikkat edilmelidir. Hayvan seslerinin taklit edilmesinin yanı sıra zıplama, sürünme vb. hareketler için sesler seçilerek bu sesler de taklit edilebilir.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Dikkat dağıtıcı tüm uyaranlar ortamdaki kaldırılmalıdır. Etkinliğe başlamadan önce materyaller çocuklara

bir kutu içinden çıkarılarak incelenmelidir. İnceleme tamamlandıktan sonra oluşturulacak alan çocuklara görevler verilerek birlikte hazırlanmalıdır. Etkinlik süreci basamaklara bölünerek sunulmalıdır. Çocuklarla bu etkinlik sırasında önce, sonra ve en son ne yapacakları ile ilgili ön bilgi verilmeli, gerekirse bu sıralama görsellerle desteklenmelidir. Maske yapımı sırasında çocuklara işlem basamaklarında kullanacakları malzemeler her işlemin sonunda verilmelidir. Böylelikle malzeme kullanımı öğretmen kontrolünde olacak ve çocuklar sadece ellerinde olan malzemelerle ilgileneceklerdir. Resimli kartlar oldukça sade olacak şekilde hazırlanmalıdır. Etkinlik sırasında yapılması gereken hareketler çocuklarla önceden çalışılmalıdır. Her bir harekete önce öğretmen model olmalı daha sonra çocuklardan yapmaları istenmelidir. Etkinlik sonrasında aynı olanı eşleme ve farklı olanları gösterme çalışması sırasında daha sadeleştirilmiş görseller kullanılabilir. Çocuktan akranlarını izledikten sonra cevap vermesi, eşlemesi ve göstermesi istenebilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinlik sırasında çocuğun bağımsız hareket etmesini olumsuz etkileyecek olan aktiviteler için öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. Gerekli alanlara çocuğun destek alacağı materyaller yerleştirilebilir. Çocuk öğretmenin ya da akranlarından gereken zamanlarda birebir fiziksel destek alabilir. Yapmakta güçlük çekebileceği her hareket için etkinlik sırasında yapabildikleri dikkate alınarak hareketi değiştirilebilir ya da ihtiyaç duyduğu destek sağlanabilir. Yönergeleri verme görevi çocuğa verilebilir. Maske oluşturma kısmında, kesme yapıştırma gibi uygulamalarda güçlük çekmesi halinde çocuğa fiziksel destek verilmelidir. Çocuğun kullanmış olduğu destek cihaz varsa öğretmenin bu cihaz hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir. Çocuk tekerlekli sandalye kullanıyorsa etkinliğin gerçekleştiği alanda hareket etmesini sınırlandıracak eşya vb. olmamasına özel gösterilmelidir. Fakat etkinlik gereği alanda engel oluşturacak nesnelerin olması gerekli ise bu nesnelerin resimleri kullanılabilir. Etkinlik sürecinde çocuğa ihtiyaç duyduğunda fiziksel destek sağlanmalıdır. Etkinlikte zıplama vb. hareketler yapıldığı sırada çocuk bedensel yetersizlikten etkilenme durumuna göre bu hareketlerin olduğu bir resimli kartı kaldırarak gösterebilir. Etkinlik süresince çocuk öğretmenin yardım talebinde bulunabilmesi için cesaretlendirilmelidir. "Buradaki engel üzerinden atlamak için benden yardım istemen beni mutlu etti. Elbette sana yardımcı olabilirim." gibi ifadeler ile çocuk yardım istemeye teşvik edilmelidir. Etkinlik bitiminde çocuğun sevdiği bir oyunu oynamasına izin verilebilir.

ETKİNLİK 5

Etkinliğin Adı	: Komik Bir Parkur
Etkinlik Çeşidi	: Oyun Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 1	: Yer değiştirme hareketleri yapar.
Göstergeleri	: Belli bir yükseklikten atlar. Belli bir yüksekliğe zıplar. Belli bir yüksekliğe tırmanır. Tırmanılan yükseklikten iner. Belirlenen mesafede yuvarlanır.
Materyaller	: 30-40 cm yüksekliğinde bir tabure, merdiven, top, sepet, 2 metre civarında bir örtü.
Kavramlar/Sözcükler	: Yüksek-alçak.

Öğrenme Süreci

- Çocuklar sınıfta istedikleri şekilde farklı farklı yerlere otururlar. Çocukların güvenli olan istedikleri her yere oturmalarına izin verilir. Masanın altına, üstüne, sandalyeye, dolabın üstüne, masanın önüne oturabilirler.
- Çocuklara “Yüksek ve alçak ne demektir?” diye sorulduktan sonra “Hangi arkadaşlarımız yüksekte, hangileri alçakta oturuyor?” diye sorulur ve sorular sınıfta cevaplanır.
- Ardından sırayla herkes sınıftaki her zamanki yerlerine oturur ve öğretmenin oluşturduğu parkur hakkında konuşulur. Öğretmen oyunu anlatır.
- Başlangıç noktasından itibaren 2 metre boyuncaya yere bir kumaş/örtü serilir. Serilen örtünün sonuna yan şekilde küçük bir merdiven kurulur. Merdivenin üstüne bir adet top konulur. Merdivenin bir metre ilerisine kısa bir tabure konulur. Taburenin üstüne çıkıldığında çocuğun yetiştirebileceği bir noktaya sepet konulur. Bu parkurun çevresine mutlaka yastıklar ve minder yerleştirilir. Parkurun bazı yerlerine gülen çocuk fotoğrafı yapıştırılır. Oyun tamamen öğretmenin gözetiminde ve yakından takibi ile sürdürülür.

- Çocuklar kumaşın başından oyuna başlarlar. Kumaşın üstünde merdivenin önüne kadar yuvarlanarak ilerlerler. Merdivenden tırmanır ve üstündeki topu alarak inerler. Ardından taburenin ya da konulan yüksekliğin üstüne zıplar ve konan sepetin içine topu atarlar.
- Parkur sırasında gülen yüz gören çocuk komik bir poz verir. Tüm sınıf çocukla birlikte kahkaha atar ve arkadaşını alkışlar. Gülen çocuk resminin düşme tehlikesi olmayan alanlara koyulmaya dikkat edilmelidir. Oyunu tamamlayan çocuk arkadaşları tarafından alkışlanır.
- Oyun sırasında öğretmen mutlaka çocuklara yakın mesafede olur. Her çocuk parkuru tamamlayana kadar oyun devam ettirilir.

Değerlendirme

- Öğretmen çocuklara neler hissettiklerini, oyunda en çok nerede eğlendiklerini ve nerede zorlandıklarını sorar.
- “Merdiven mi yüksek, tabure mi yüksek?” gibi karşılaştırma soruları sorulur.
- Çocuklardan daha önce çok güldükleri anıları hatırlamaları istenir. “Neler yaşayınca çok güleriz?” sorusu üzerine sohbet edilir.

- “Oyuncağım yüksekte-alçakta oyunu” oynanır. Müzik açılır ve müzik sırasında çocuklar serbest dans ederler. Müzik durdurulur. Öğretmen “yüksekte” dediğinde çocuklar oyuncağını yüksek bir yerin üstüne koyar. “Alçakta” dediğinde oyuncaklarını alçak bir yere bırakırlar.
- Oyun sonunda tekrar yarım daire şeklinde otu-

ru olarak neler yapıldığı ve neler öğrenildiği hakkında konuşulur.

Aile Katılımı

- Aileye etkinlik içeriği anlatılır. Evde de buna benzer etkinlikler yapmaları istenir. Evden bir gün önceden herkesin bir oyuncak getirmesi istenir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun zihinsel yetersizlikten etkilenme düzeyi göz önünde bulundurularak anlatım yalın bir şekilde yapılmalıdır. Çocukla sık sık göz teması kurulmalı ve ihtiyaç duyulduğunda görsellerden yararlanılmalıdır. Etkinlik süresince aşamasında çocuğa ihtiyaç duyduğu bireysel destek sağlanmalıdır. Çocuk, oyuncağı ile “yüksekte-alçakta” oyunu oynarken daha sade ve anlaşılır yönergeler verilmelidir. Çocuğun arkadaşlarını gözlemlemesi için fırsat tanınmalıdır. Etkinlik sürecinde kullanılan materyaller seçilirken ve ortam düzenlemeleri yapılırken güvenlik tedbirleri dikkate alınmalıdır.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik yapılan tüm uyarlamalardan ihtiyaç duyulduğunda bu alanda da yararlanılabilir. Çocukla göz teması kurularak dikkatini yöneltmesine özen gösterilmelidir. Çocuğun problem davranışlarına ilişkin gerekli önlemler alınmalıdır. Çocuğun herhangi bir duyuusal hassasiyeti varsa mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır (Alkış yapılmasına karşı duyarlılık hissedenden çocuk için önceden belirlenmiş bir hareket yapılabilir veya alkış resminin olduğu bir kart gösterilebilir.). Cümleler ve yönergeler yalın ve anlaşılır bir dille ifade edilmelidir. Etkinlik sırasında çocuğa ihtiyaç duyduğu fiziksel destek sağlanmalıdır. Çocuğun etkinliğe olan ilgisi dikkate alınarak etkinlik basamaklarına ayrılan süre kısa tutulabilir. Çocuğun oyuncağı ile “alçakta-yüksekte” oyunu oynarken arkadaşlarını gözlemlemesi sağlanabilir. Etkinlik bitiminde çocuğun sevdiği nesne ile oynamasına izin verilebilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Öğretmen çocuğa hangi arkadaşının yüksekte ya da alçakta olduğunu bulması için alçakta olan ve yüksekte olan arkadaşlarından nereye oturduklarını yüksek sesle sırayla söylemesini isteyebilir. Çocuğun

arkadaşlarının hangisinin yüksekte hangisinin alçakta olduğunu bulması sağlanabilir. Oyuna başlamadan önce tek tek yuvarlanılacak alan, merdiven alanı, tabure alanı ve sepet şeklinde tanıtılmalı ve çocuğun dokunarak parkurdaki nesneleri tanıması sağlanmalıdır. Öğretmen çocuğa parkuru tanıtırken ne yapması gerektiğini betimleyerek anlatmalıdır. Parkurda kumaş-merdiven, merdiven-tabure, tabure-sepet arasındaki mesafeler çocuğa adım sayılarak tanıtılmalıdır. Gülen yüz konulan yere geldiği zaman çocuk öğretmen tarafından uyarılarak gülümsemesi istenebilir. Gülen yüzlerin ifadeleri ip, silikon vb. ile kabartılarak çocuğun dokunsal olarak ayırt etmesi sağlanabilir. Etkinlik esnasında öğretmen çocuğun yakınında bulunarak merdivene çıkarken, topu alıp inerken ve tabureye çıkıp topu atarken fiziksel yardım sağlayabilir. Yine oyun esnasında çocuğa gerekli hatırlatmalar yapılmalıdır. Değerlendirme kısmında, oyuncağı ile alçakta yüksekte oyunu oynarken çocuğun yanına yüksek ve alçak nesneler (sandalye-masa vb.) konulabilir. Çocuğa nesneler tanıtılmalı ve hangisinin alçak hangisinin yüksek olduğunu bulması istenmelidir. Çocuk alçak ve yüksek olan nesneyi bulduktan sonra öğretmenin isteğine göre oyuncağı alçak nesneye ya da yüksek nesneye koyabilir. Gerekirse gönüllü bir arkadaşı tarafından akran desteği sağlanabilir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuğun var olan görme becerisini en iyi şekilde kullanabilmesi için ortamın ışıklandırması çocuğun ihtiyacına uygun şekilde düzenlenmelidir. Parkur alanındaki nesnelerle zemin arasında kontrast ve canlı renkler kullanılarak çocuğun nesneleri ayırt etmesi kolaylaştırılabilir. Oyundan önce çocuğun parkur alanını tanıması için yeterli zaman verilmelidir. Gerekirse gönüllü bir akranı ya da öğretmeni ile birlikte parkuru gezerek ne yapması gerektiği anlatılmalıdır. Gülen yüzler çocuğun rahat bir şekilde göreceği alanlara konulmalıdır. Oyun esnasında çocuğa gerekli hatırlatmalar

lamalar yapılmalıdır. Merdivene çıkarken, inerken ve taburenin üzerinde top atışı yaparken çocuğa ihtiyaç duyduğu destek öğretmen tarafından sağlanmalıdır. Top atışı yapacağı sepet çocuğun görme becerileri dikkate alınarak çocuğa daha yakın bir mesafeye konulabilir. Değerlendirme kısmında alçakta-yüksekte oyunu oynanırken ihtiyaç duyması halinde çocuğa bir akranı tarafından çocuğa destek sağlanabilir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Çocuğun öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Çocuklarla parkur hakkında konuşulurken ve yönergeler verilirken çocuğa sorular yöneltilerek etkinlik sürecine hakim olup olmadığı kontrol edilmelidir. Yüksek ve alçak kavramları ile ilgili karşılaştırma yapabileceği kartlar hazırlanarak kısaca kavramın tanıtılması faydalı olacaktır. Parkura geçildiğinde birkaç arkadaşını gözlemlemesine fırsat verilerek ne yapılacağına dair fikir edinmesi sağlanabilir. Parkur içinde güçlük yaşadığı aşamalarda sözel ipucu veya model olma yoluyla etkinliğe devam etmesi sağlanmalıdır.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Çocukların istedikleri yere oturmalarına izin verildiğinden, öğretmenin çocuğun kendisini görebileceği bir yerde durarak yönergeleri vermesi ve etkinliği yönetmesi çocuğun etkili dinleme becerilerine katkı sağlayacaktır. Anlatım esnasında çocuğa sorular sorularak etkinlik sürecine hakim olup olmadığı kontrol edilmeli ve ipuçlarına nerede ihtiyaç duyduğu saptanmalıdır. Etkinliğin parkur aşamasına geçildiğinde çocuğun birkaç arkadaşını gözlemlemesine fırsat verilebilir. Etkinlik boyunca çocuğa ihtiyaç duyduğu destek verilmelidir.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Anlatım esnasında çocukla sık sık göz teması kurularak, etkili bir şekilde dinleme yapması sağlanmalıdır. Çocuğa, yüksekte-alçakta olma, parkurun öncesi ve parkur sonrasında değerlendirme aşamalarında söz hakkı verilerek etkinliğe katılımı artırılabilir. Söz hakkı verilmesi çocuğun etkinliğe ne kadar hâkim olduğunun anlaşılmasını sağlamakla birlikte ifade edici dil becerilerini kullanmaya yönelik çocuğu cesaretlendir-

cek ve geliştirecektir. Çocuğun söylemekte zorlandığı kelimeler var ise konuşması için yeteri kadar zaman tanınmalıdır. Çocuğun uygun olmayan ifadelerinin uygun halleri model olunduktan sonra konuşmaya devam edilmelidir. Çocuğun öğrendiği yeni kelimeleri tekrar etmesi sağlanmalıdır. Aile bu konuda bilgilendirilmeli, çocuğun öğrendiği yeni kelimeleri günlük hayatında da kullanabilmesi sağlanmalıdır.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğun dikkatini etkinliğe yönleltmesini olumsuz etkileyen nesnelerin ortamda bulunmamasına dikkat edilmelidir. Çocuk, etkinlik için oyun alanını hazırlama esnasında öğretmene yardımcı olarak parkuru etkinlik öncesinde inceleyerek tanıyabilir. Böylece etkinlik sırasında yönergelere daha çok odaklanabilir. Parkurda, sırada ne olduğu her basamakta belirtilerek (merdiven, tabure) dikkati sıradaki harekete yönltiler. Sırasını beklerken çocuğa hareket edebileceği görevler verilerek problem davranışların ortaya çıkması önlenir. Etkinlik basamaklara bölünebilir. Etkinliğin basamakları kısa ve net ifadelerle anlatılmalıdır. Çocuk her basamaktaki görevi yerine getirdikten sonra muhakkak pekiştirilmelidir. Etkinlik esnasında gerekli yerlerde öğretmen, sözel ipuçları vererek, model olarak ya da fiziksel yardım sunarak çocuğun etkinliği tamamlamasını sağlayabilir. Çocukla sık sık mutlaka göz teması kurulmalıdır. Oyun esnasında çocuğa yönergelerle ne yapması gerektiği hatırlatılmalıdır. Çocuğun uygun davranışları, yanına gidilerek ve göz teması kurularak sık sık pekiştirilmelidir. Çocuğun dikkatini etkinliğe yönltilmediği durumlarda merak uyandırıcı ifadeler ve abartılı ses tonlamaları kullanılabilir. "Alçakta-yüksekte oyunu" oynarken çocuğa ihtiyaç duyarsa akran desteği sağlanabilir. Etkinliğin değerlendirme aşamasında oynanan alçakta-yüksekte oyunu daha kısa tutulabilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinlik sırasında çocuğun bağımsız hareket etmesini etkileyecek olan aktiviteler için öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. Gerekli alanlara çocuğun destek alacağı materyaller yerleştirilebilir. Çocuk, öğretmeni ya da akranlarından birebir fiziksel destek alabilir. Gerçekleştirmekte güçlük çekebileceği hareketler farklılaştırılabilir. Çocuğun ihtiyacı dikkate alınarak uygulama esnasında bire bir fiziksel destek sağlanabilir. Örneğin, çocuk 5 basamaklı merdiveni çıkmak

Ok

edebilir. Çocuk müziğe bedensel yetersizlikten etkilenme durumuna göre ayağa kalkmadan, sadece kollarını kullanarak eşlik edebilir. Çocuğun kullandığı bir cihaz varsa öğretmen bu cihaz hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Etkinlikteki hareketlerin çocuğun kullandığı cihaza göre uyarlanması gerektiği göz önünde bulundurulmalıdır.

ÖĞRETMEN NOTLARI

[illegible]

ETKİNLİK 6

Etkinliğin Adı	: Hazine Nerede?
Etkinlik Çeşidi	: Oyun Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 2	: Denge hareketleri yapar.
Göstergeleri	: Ağırlığını bir noktadan diğerine aktarır. Atlama, konma ile ilgili denge hareketlerini yapar. Tek ayak üzerinde durur. Tek ayak üzerinde sıçrar. Denge tahtası üzerinde yönergeler doğrultusunda yürür.

Materyaller : Karton bardak, top, yıldız efekti, sandalye, renkli kâğıt.

Kavramlar/Sözcükler : Hazine, sağ-sol.

Öğrenme Süreci

- Çocuklar ile birlikte düz bir sıra oluşturularak oturulur. Öğretmen etkinlik öncesinde parkuru oluşturur. Sınıf, bahçe ya da koridor gibi etkinliğe uygun bir alan seçilebilir.
- Parkurun başlangıç noktasındaki yere; bir daire sağda, bir daire 30 cm ilerde ve solda olacak şekilde 6 adet daire sıralı olarak yerleştirilir.
- Sağdaki ve soldaki daireler farklı renklerde seçilerek sağ-sol kavramına dikkat çekilebilir.
- 6 dairenin sonuna sınıfta varsa bir denge tahtası, yoksa denge tahtası olarak kullanılabilecek bir materyal ya da 6 sandalye yan yana birleştirilerek dizilir.
- Sandalyelerin bittiği yere 6 adet ters çevrilmiş karton bardak yerleştirilir. Bardaklardan birinin altına çocuklar için ödül olarak yıldız etiketi konur.
- Hep birlikte oyunu anlatan tekerleme tekrar edilir. Öğretmen ilk oyunu kendisi oynayarak çocuklara gösterebilir.

*Bir hazine arıyorum şap şap şap (Eller ile alkış yapılır)
Çukurlardan kaçıyorum rap rap rap (Ayaklar yere vurulur)*

*Bir yol gördüm
Üstüne kondum
Sonuna dek koştum*

Hazinemi buldum ha ha ha (hep birlikte kahkahalar atılır)

- Çocuklar dairelere zıplayarak parkura başlarlar. Sağ taraftaki dairelere sağ tek ayak ile sol taraftaki dairelere sol tek ayak ile zıplanır.
- Denge tahtasına ulaşıldığında yan yan yürünecek bardakların bulunduğu alana gelinir. Bir top yardımı ile bardaklar devrilir.
- Bardakların altında yıldız bulan çocuk, yıldız alıp yakasına yapıştırır ve alkışlanır.

Değerlendirme

- Her çocuğun sağ bileğine bir kurdele bağlanır. Denge tahtasının ortasına çıkarak sağa doğru ve sola doğru yönergelerine uygun olarak yan yan yürünebilir.
- Yürüyen çocuklar birlikte daire olarak oturur ve tekerlemeyi tekrar eder.
- Sağ ve sol bilekteki kurdeleye dikkat çekilerek tekrar edilir.
- Oyunun nasıl tamamlandığı sorulur.
- Çocukların en çok zorlandıkları yerler sorulur.
- Kaç adet dairede zıplandığı sorulur.
- Kaç adet bardak devrildiği sorulur.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun alıcı dil becerileri düzeyi dikkate alınarak anlatım sadeleştirilmelidir. Çocukla sık sık göz teması kurulmalı ve anlatımda görsellerden yararlanılmalıdır. Etkinlik basamaklarını ve kullanılacak materyalleri ifade eden görseller kullanılabilir. Örneğin yıldız ve bardak resimleri etkinlik öncesinde çocuğa gösterilebilir. Öğretim sırasında sık sık destekleyici geri bildirim verilmelidir. Çocuk ihtiyaç duyduğunda, sözel ipuçları ile desteklenmelidir. Etkinliğin aşamaları çocuk için süreç boyunca tekrar edilebilir ve sıradaki basamak hatırlatılabilir. Çocuk, başarılı olduğu her basamakta uygun şekilde ödüllendirilmelidir. Ekinlikte toplanacak olan yıldızların yanında, çocuğa sevdiği bir oyuncak vb. etkinlik sonunda oynaması için verilebilir.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince ihtiyaç duyulduğunda zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik önerilen tüm uyarlamalardan bu alanda da yararlanılabilir. Bunların yanı sıra çocuğun etkinlikte kullanılan materyallerden herhangi birine karşı dokunma, işitme, koklama gibi duysal hassasiyetleri varsa bu hassasiyetler göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin; çocuğun seslere karşı bir hassasiyeti varsa etkinlikte yer alan alkış ve ayakları yere vurma hareketleri daha yavaş bir şekilde yapılabilir veya alkış yerine el sallama, ayakları yere vurma yerine de kolları kapatıp açma gibi sessiz hareketler yapılabilir. Çocuğun doğru davranışları muhakkak uygun şekilde pekiştirilmelidir. Sevdiği bir oyuncakla oynaması ya da tercih ettiği bir etkinliği yapması sağlanarak çocuk pekiştirilebilir. Çocuğun performansına göre, etkinlik süresince topladığı yıldız sayısı ölçüt alınarak da pekiştirme yapılabilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Oyun alanında daireler çocuğun dokunsal olarak ayırt edebileceği materyallerle kaplanmalıdır Sağ taraftaki ve sol taraftaki daireler birbirinden farklı dokularda olmalıdır. Etkinlik alanında çocuğun bağımsız hareket etmesini engelleyebilecek ve tehlike oluşturabilecek eşya vb. olmamasına dikkat edilmelidir. Etkinlik alanı çocuğa, öğretmen rehberliğinde gezdirilerek materyallere dokunması sağlanmalıdır. Etkinlik alanı öğretmen rehberliğinde gezdirilirken kullanılacak materyaller hakkında bilgi verilmeli, etkinliğin nasıl yapılacağı anlatılarak fiziksel yardımla çocuğun hare-

ketleri yapması sağlanmalıdır. Materyaller arası mesafeler (dairelerle denge tahtası arası, denge tahtası ile bardakların arasında mesafe) çocukla birlikte adım sayılarak çocuğa tanıtılabilir. Bardakları devirmek için topla atış yapılacak alan dokunsal uyarın sağlayacak bir materyalle belirtilmelidir. Etkinlik esnasında, çocuk ihtiyaç duyduğunda sözel ipuçları ile yönlendirilebilir. Çocuktan daireleri zıplayarak değil yürüyerek geçmesi istenebilir. Denge tahtasına çıkarken ve tahta üzerinde yürürken bir akranı ya da öğretmen çocuğun yakınında bulunarak fiziksel yardım ile çocuğu destekleyebilir. Çocuğun performansı göz önünde bulundurularak denge tahtası yerine, zemine düz bir tahta konulabilir. Bardakların üst kısmına küçük ziller yapıştırılarak devrilen bardak sayısının öğrenci tarafından duyulması sağlanabilir. Kaç bardak devirdiği hakkında çocuğa öğretmen bilgi vermelidir. Devirdiği bardağın altında yıldız varsa bir akranı tarafından çocuğa verilerek yakasına yapıştırması sağlanabilir. Değerlendirme kısmında sağ ve sol bileğine takılan kurdelelere farklı dokularda malzeme yapıştırılarak kurdeleleri ayırt etmesi sağlanabilir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuk etkinlik süresince görmesini en işlevsel kullanabildiği noktada ve öğretmeni görebileceği bir mesafede yer almalıdır. Etkinlik ortamının ışıklandırması, çocuğun var olan görmesini en işlevsel kullanabileceği şekilde düzenlenmelidir. Daireler, çocuğun ayırt edebilmesi için zemin ile zıt olacak renklerde çizilmelidir. Karton bardaklar çocuğun ayırt edebileceği fosforlu-canlı renklerden tercih edilmeli ya da canlı renklerle boyanmalıdır. İhtiyaç duyulursa daha büyük boyutta bardaklar tercih edilebilir. Denge tahtasına ayırt edebileceği renklerde işaretler konulabilir. Oyun öncesi çocuğun alanı gezerek tanınması için fırsat verilir. Alandaki materyaller hakkında çocuğa sorular sorularak gerekli bilgilendirme yapılmalıdır. Öğretmen etkinliğin nasıl yapılacağını çocuğa görebileceği mesafeden model olarak gösterebilir. Etkinlik esnasında çocuğa gerekli hatırlatmalar yapılmalıdır. Denge tahtasında yürürken çocuğun yakınında durarak gerektiğinde fiziksel yardım sağlanabilir. Denge tahtasının üzerine fosforlu bir şerit yapıştırılarak ayırt edilmesi kolaylaştırılabilir. Çocuğun performansına göre bardakları devireceği mesafe azaltılabilir. Bardağın altındaki yıldızın çocuğun rahatlıkla görebileceği boyutta olması sağlanmalıdır. Değerlendirme kısmında sağ ve sol bileğindeki kurdeleler canlı renklerden seçilmelidir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Sohbet esnasında gürültü seslerinin oluşmamasına dikkat edilmeli, çocuklara sıra alarak konuşmaları yönünde hatırlatmalar yapılmalıdır. Çocuğa, etkinliğe önce başlayan arkadaşlarını gözlemlemesi için fırsat verilmeli ve bu yönde teşvik edilmelidir. Çocuk etkinliğe devam etmekte güçlük yaşadığında sözel ipuçları ile desteklenmeli, gereken yerlerde hareketler tekrar model olunarak gösterilmelidir. Çocuk hala desteğe ihtiyaç duyuyorsa gerekli fiziksel destek sunulmalıdır. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek, farklılaştırılarak sunulabilir. Çocuğun kendini ifade etme çabaları muhakkak görülmeli ve pekiştirilmelidir. Değerlendirme bölümünde çocuklar öğretmenin yönergeleriyle sağ ve sol yöne doğru hareket ederken, yönler işaret edilerek ya da yönleri işaret eden görseller (ok vb. görselleri) kullanılarak çocuğun doğru yöne gitmesi sağlanmalıdır. Etkinlik öncesinde, aile bilgilendirilerek tekerlemenin evde çalışması sağlanabilir. Grupla beraber tekerlemeyi söylemesi için çocuk cesaretlendirilmelidir.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce çocuğun işitme cihazı öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuk öğretmenini en iyi duyabileceği konumda yer almalıdır. Sohbet esnasında sorulan sorular çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine uygun olmalıdır. Sınıfta çocukların sıra alarak konuşmasına ve gürültü seslerinin oluşmamasına dikkat edilmelidir. Öğretmenin çocuklara sırayla ve isimleriyle söz vererek "Dinliyoruz." yönergelerini vermesi; sınıf içinde sessizliği oluşturarak, dikkatlerin konuşan kişiye yöneltilmesini sağlayacaktır. Aile ile iş birliği yapılarak çalışma hakkında bilgi verilmesi, tekerlemenin evde daha önceden öğrenilmesi ve tekrar edilmesi sağlanabilir. Bu sayede çocuk arkadaşlarına daha kolay eşlik edebilir. Çocuk, arkadaşlarıyla beraber tekerlemeyi tekrar etmesi için cesaretlendirilmelidir. "Sağa" ve "sola" yönergeleriyle çocuklar denge tahtası üzerinde hareket ederken, ihtiyaç duyulursa öğretmen sağa ve sola eğilerek çocuğa destek olabilir. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek, farklılaştırılarak sunulabilir. Çocuğun kullandığı doğru ifadeler pekiştirilerek dil genişletme çalışması yapılabilir.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Sohbet sırasında çocukla sık sık göz teması kurulmalı ve açık, anlaşılır şekilde, alıcı dil becerileri seviyesine uygun ifadeler kullanılmalıdır. Çocuk, sohbete katılması için cesaretlendirilmelidir. Çocuğun ifade etmekte güçlük çektiği sözcükler varsa, öğretmen tarafından ifadelerin doğru şekilleri çocuğa model olunmalıdır. Etkinliğin değerlendirme aşamasında da çocuğun alıcı dil ve ifade edici dil becerilerine uygun sorular sorulmalıdır. Etkinlikte yeni öğrendiği kelimeler varsa sınıf içinde bu kelimelerin tekrar edilmesi sağlanmalıdır. Aile ile iletişim halinde olunarak çalışmaların evde de tekrar edilmesi sağlanabilir.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğun etkinliğe dikkatini yöneltmesini etkileyecek ısı, ışık, renk gibi ortam düzenlemelerine ve sınıfta etkileşimi olumsuz etkileyecek gürültü seslerinin oluşmamasına dikkat edilmelidir. Etkinlik kısa ve yalın ifadeler kullanılarak anlatılmalıdır. Anlatımda görsellerden yararlanılabilir. Etkinlik boyunca çocukla sık sık göz teması kurulmalıdır. Öğretmen parkuru çocukla birlikte hazırlayarak ve oyunun nasıl oynanacağını çocukla birlikte sınıfa göstererek, çocuğu etkinliğe daha çok dâhil edebilir. Çocuğa etkinlik içinde görevler verilerek (bardakları dizme, sandalyeleri düzenleme vb.) etkinliğe olan ilgisi sürdürülebilir. Oyun esnasında akran desteği ile dikkatini sürdürmesi sağlanabilir. Çocuk ihtiyaç duyduğunda sözel ipuçları ile desteklenmeli; gerektiğinde hareketler tekrar model olunmalıdır. Değerlendirmeye geçmeden çocuğun kısa bir mola vermesi sağlanabilir. Değerlendirme aşamasına geçildiğinde yine yalın ve kısa ifadeler kullanılabilir ve görsel kartlardan yararlanılabilir. Çocuğun doğru davranışları mutlaka uygun şekilde pekiştirilmelidir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Oyun sırasında çocuğun bağımsız şekilde hareket etmesini olumsuz etkileyebilecek durumlar için öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. Materyal düzenlemeleri çocuğun erişebileceği şekilde yapılmalıdır. Yerlerin kaygan olmamasına dikkat edilmelidir. Çocuk, küçük kas becerilerini kullanmakta güçlük çekiyorsa kullanılan materyaller çocuğun rahat tutabileceği boyutlarda seçilmelidir. Çocuğun motor becerileri denge tahtası üzerinde yürümeye uygun değilse, yere düz bir tahta konulabilir ya da yürüyeceği alan renkli bantlar çekilerek belirlenebilir. Bardakları devirirken bir çubuk kullanmasına izin verilebilir. Etkinlik boyunca çocuğa ihtiyaç duyduğu kadar fiziksel destek sunulmalıdır.

ETKİNLİK 7

Etkinliğin Adı	: Kaplumbağa
Etkinlik Çeşidi	: Oyun ve Sanat Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 2	: Denge hareketleri yapar.
Göstergeleri	: Başlama, durma ile ilgili denge hareketlerini yapar. Bireysel olarak denge hareketleri yapar. Çizgi üzerinde yönergeler doğrultusunda yürür.
Materyaller	: Renkli bant, yastık, gazete kâğıtları, boyalar
Kavramlar/Sözcükler	: Yavaş-hızlı.

Öğrenme Süreci

- Çocuklar ile birlikte U şeklinde yere oturulur. Öğretmen "Çocuklar siz daha önce hiç kaplumbağa gördünüz mü? Kaplumbağalar sizce hızlı mı, yoksa yavaş mı hareket ederler?" şeklinde sorular sorabilir. "Bakın, bu resimde bir kaplumbağa var. Sırtında da evi var ve nereye giderse evini sırtında götürür. Bugün kaplumbağa olma günü. Şimdi yastıklarımızı alıyoruz, sırtımıza koyuyoruz ve gördüğümüz yollardan geçerek çıkışa ilerliyoruz. Bunu yaparken evlerimizi düşürmemeye dikkat edeceğiz." diyerek etkinliği açıklar.
- Renkli bantlar ile basit bir labirent oluşturulur ve yolların üzerine buruşturulmuş gazete kâğıtları dağınık şekilde yerleştirilir.
- Ailelerden istenilen yastıklar öğretmen tarafından çıkarılır. Yastık ile neler yapılabileceği sorulur ve çocuklara yastıklar dağıtılır. Çocuklar yastıkları sırtlarında taşıyarak, düşürmeden labirenti tamamlamaya çalışırlar. Yastık düşerse labirentte baştan başlanması gerekir. Tüm çocuklar labirenti tamamlayana kadar oyun sürdürülür.
- Oyunun ardından gazete kâğıtları toplanarak sınıfın ortasında bırakılır ve çocuklar ile sohbet başlanır. "Bir kaplumbağa olsaydık, yolda gördüğümüz gazete kâğıtları bizim yürümümüzü nasıl etkilerdi? Yollara gazete kâğıtlarının atılması ile ilgili neler düşünüyorsunuz?" gibi sorular ile atıklara ve çevreye verdiği zararlara dikkat çekilir. Ardından bu gazete kâğıtlarını atmak yerine neler yapabileceğimiz hakkında konuşulur.

- Toplanan bütün buruşuk kâğıtlar açılarak bant ile uç uca birleştirilir ve büyük bir gazete kâğıdı elde edilir. Ardından çocuklar gazetenin etrafına dizilerek parmak boyaları ile hayalindeki kaplumbağaları çizerler.
- Çizim sonunda tüm çocuklar ile birlikte belirlenen geri dönüşüm, doğaya ve çevreye saygı konulu bir slogan büyük kâğıdın ortasına yazılarak okulda sergilenir.

Değerlendirme

- Kaplumbağanın evi nerede?
- Kaplumbağa nasıl hareket eder?
- Kaplumbağa gibi sırtında evini taşımak ister miydin?
- İnsanlar da evini böyle taşıyabilir mi?
- Kaplumbağa olsaydın dışarıda seni en çok neler rahatsız ederdi?
- Sence kaplumbağalar yerlere çöp atarlar mı?
- Kâğıtları çöpe atmak yerine nasıl kullanabiliriz?

Aile Katılımı

- Çocukların aileleri etkinliğe davet edilip hem oyuna hem de geri dönüşüm ile ilgili sanat çalışmasına dâhil edilebilirler. Bir gün önceden ailelerden çocuklarına okula götürmeleri için bir tane yastık verileri istenir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun alıcı dil becerileri düzeyi dikkate alınarak anlatım sadeleştirilmelidir. Çocukla sık sık göz teması kurulmalıdır. Etkinlik sırasında çocuğa sık sık destekleyici geri bildirim verilmeli, ihtiyaç duyduğu yerlerde sözel ipuçları sunularak basamakları tamamlaması desteklenmelidir. Gerektiğinde yönergeler tekrarlanabilir ve görsellerle desteklenerek sunulabilir. Labirentte yer alan gazeteler çocuğun dikkatini olumsuz yönde etkiliyorsa parkurdan kaldırılabilir. Çocuk, başarılı olduğu her basamakta uygun şekilde ödüllendirilmelidir. Örneğin etkinlikte kullanılan kaplumbağa oyuncuğu ile çocuğun etkinlik bitiminde oynamasına izin verilebilir. Ya da labirentte arkadaşlarıyla serbest şekilde oyun oynamasına fırsat tanınabilir.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik önerilen tüm uyarlamalardan ihtiyaç duyulduğunda bu alanda da yararlanılabilir. Bunların yanı sıra çocuğun etkinlikte kullanılan materyallerden herhangi birine karşı dokunma, işitme, koklama gibi duyuusal hassasiyetleri varsa bu hassasiyetler göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin çocuğun boya kokusuna hassasiyeti varsa, kaplumbağa çizme aşamasında kuru boya kalemleri kullanılabilir. Ortam düzenlemeleri, mümkün olduğunca çocuğun dikkatini etkinliğe yönlmesini olumsuz etkileyecek uyaranlardan arındırılarak yapılmalıdır. Örneğin dağınık halde bulunan gazete kâğıtları çocuğun dikkatini etkinliğe yönlmesini olumsuz yönde etkiliyorsa, kâğıtlar parkurdan kaldırılabilir. Çocuğun doğru davranışları muhakkak uygun şekilde pekiştirilmelidir. Parkuru tamamladığında sevdiği bir oyuncakla oynaması ya da tercih ettiği bir etkinliği yapması sağlanarak çocuk pekiştirilebilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinlik alanı çocuğun rahat hareket edebileceği genişlikte olmalıdır ve alanda çocuğun bağımsız şekilde hareket etmesini olumsuz etkileyebilecek veya tehlike oluşturabilecek eşya vb. olmamasına dikkat edilmelidir. Renkli bantların üzerine çocuğun ayırt edebilmesi için dokunsal materyaller yerleştirilmelidir. Öğretmen rehberliğinde parkur çocuğa gezdirilerek tanıtılmalıdır. Parkurda nasıl ilerleyeceği, vücut pozisyonu, ellerinin ve dizlerinin üzerinde ilerlemesi gerek-

tiği çocuğa detaylı olarak anlatılmalıdır. Kullanılacak materyaller çocuğa dokunarak incelenmelidir. Sınıf maket ya da oyuncak kaplumbağa getirilerek çocuktan incelemesi istenebilir. Çocuk kaplumbağayı dokunarak incelerken, öğretmen aynı zamanda kaplumbağanın özelliklerini sözlü olarak betimleyebilir. Etkinliğin labirentte ilerleme basamağında çocuğa ihtiyaç duyduğunda “sağa dönmeyi unutma, sola dönebilirsin.” gibi sözel yönergeler verilebilir. Çocuğa, sözel yönergelerle gerçekleştirmekte güçlük çektiği basamakları uygularken fiziksel yardım sağlanabilir. Parmak boyası ile hayalindeki kaplumbağayı çizme aşamasında çocuğa kaplumbağa maketi tekrardan verilerek incelemesi sağlanabilir. Bu aşamada akran desteği sağlanarak ya da öğretmen tarafından sözel ve fiziksel destek sunularak etkinlik tamamlanır.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuk etkinlik süresince görmesini en işlevsel kullanabildiği noktada ve öğretmeni görebileceği bir mesafede yer almalıdır. Etkinlik ortamının ışıklandırması, çocuğun var olan görmesini en işlevsel kullanabileceği şekilde düzenlenmelidir. Oyun alanındaki bantlar çocuğun kolay ayırt edebilmesi için zemin ile zıt olacak renklerden seçilebilir. Oyun alanını çocuğun gezerek tanınması için fırsat verilmelidir. Oyun alanında hangi nesnelerin olduğuyla ilgili sorular sorulabilir. Kaplumbağa resimleri çocuğun görebileceği büyüklükte olmalıdır. Karışık desenler içermeyen, canlı renklerdeki kaplumbağa resimleri tercih edilebilir. Parkurda yastıkla nasıl ilerleyeceği bir akranının model olmasıyla çocuğa görebileceği bir mesafeden gösterilebilir. Oyun esnasında çocuk, performansına göre sözel ipuçları ile yönlendirilebilir. Çocuğa parkuru tamamlaması için gerekli zaman verilmelidir. Parmak boyası ile çizim yapması için çocuğa daha büyük bir alan verilebilir. Bu aşamada akranı model olarak destek sağlayabilir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Etkinlik esnasında, çocuğun arkadaşlarını izleyerek akış hakkında fikir edinmesi sağlanabilir. Öğretmen, ihtiyaç duyulursa anlatımı tekrarlamalıdır. Anlatımdaki ifadeler, gerekirse çocuk için sadeleştirilebilir ya da ifadeler beden hareketleri ve etkinliğin basamaklarını ifade eden görseller (Labirentte emekleyerek ilerleyen çocuk resmi, kaplumbağa çizen çocuk resmi vb. kullanılabilir) ile desteklenerek sunulabilir.

Çocuk, dengesini sağlayarak yastığı sırtında taşımakta güçlük çekiyorsa; daha kolay denge kurabileceği, daha büyük ve sırtını saran, yüzeyi kaygan olmayan bir yastık seçilebilir. Soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek ya da farklılaştırılarak sunulabilir. Çocuğun kendini ifade etmeye yönelik çabaları pekiştirilmeli ve desteklenmelidir.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Anlatım sırasında çocuğun alıcı ve ifade edici dil becerilerin uygun sorular sorularak çocuğa söz hakkı verilmelidir. Böylelikle çocuk derse katılımı ve konuşması yönünde desteklenmelidir. Etkinliğe geçildiğinde çocuğa arkadaşlarını izlemesi ve yastık ile nasıl denge kurabileceğini keşfetmesi için zaman verilebilir. Etkinlikte yer alan ifadeler gerekirse beden hareketleri ve etkinliğin basamaklarını ifade eden görseller (labirentte emekleyerek ilerleyen çocuk resmi, kaplumbağa çizen çocuk resmi vb. kullanılabilir) ile desteklenerek sunulabilir. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek, farklılaştırılarak sorulabilir.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinliği çocuğun akranlarıyla beraber dinlemesi sağlanmalıdır. Etkinlik süresince ve değerlendirme aşamasında, çocuğa yönergeler verilmeden ve sorular yöneltilmeden önce bir akranını izlemesi, dinlemesi ve model alması için fırsat verilmelidir. Çocuklara sırayla söz hakkı verilmeli ve sıra çocuğa geldiğinde yeterince zaman tanınarak, konuşması bitene kadar beklenmelidir. Çocuğun uygun ifadeleri pekiştirilerek, çocuk ifade edici dil becerilerini kullanmaya yönelik cesaretlendirilmelidir.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğun etkinliğe dikkatini yöneltmesini etkile-

yecek ısı, ışık, renk gibi ortam düzenlemelerine ve sınıfta etkileşimi olumsuz etkileyecek gürültü seslerinin oluşmamasına dikkat edilmelidir. Etkinlik kısa ve yalın ifadeler kullanılarak anlatılmalıdır. Anlatımda görsellerden yararlanılabilir. Etkinlik boyunca çocukla sık sık göz teması kurulmalıdır. Öğretmen parkuru çocukla birlikte hazırlayarak ve oyunun nasıl oynanacağını çocukla birlikte sınıfa göstererek, çocuğu etkinliğe daha çok dâhil edebilir. Yastığı taşıma mesafeleri parçalara bölünerek çocuğun etkinliği tamamlaması sağlanabilir. Çocuğa sıradaki basamağın ne olduğu hakkında görsellerle ipuçları verilebilir. Örneğin; toplaması gereken gazete kâğıtlarının fotoğrafı gösterilerek çocuk yönlendirilebilir. Çocuk gerçekleştirdiği her aşamadan sonra muhakkak pekiştirilmelidir. Resim aşamasına geçmeden önce çocuğun kısa bir mola vermesi sağlanabilir. Parmak boyası ile kaplumbağa yaparken bir akranı ile grup olması ve büyük bir kaplumbağa yapımları istenerek, çocuğun etkinliği sürdürmesi desteklenebilir. Değerlendirme aşamasında yine yalın ve kısa ifadeler kullanılarak, görsel kartlardan yararlanılabilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Oyun sırasında çocuğun bağımsız şekilde hareket etmesini olumsuz etkileyecek olan durumlara yönelik gerekli önlemler alınmalıdır. Örneğin çocuk labirent içinde hareket ederken, hareketini kısıtlayacak ya da dengesini sağlamayı zorlaştırabilecek fiziksel engeller ortadan kaldırılmalıdır. Bu sebeple kâğıtlar labirentten kaldırılabilir. Sınıfta bulunan çocuğun kullanacağı eşyalar çocuğa uygun olarak düzenlenmelidir. Çocuk tekerlekli sandalye kullanıyorsa ya da ayaklarını ve bacaklarını kullanmakta güçlük çekiyor; eğilme, emekleme vb. hareketlerde sınırlılık yaşıyorsa yastığı kucağında taşımasına izin verilmelidir. Kaplumbağa çizimi zemin yerine masalar birleştirilerek ve büyük kâğıt masaların üzerine serilerek, sınıfla birlikte masa üzerinde yapılabilir. Çocuk küçük kas becerilerini kullanmakta sınırlılık yaşıyorsa, yastığı bebek arabası vb. kullanarak ve arabayı itekleyerek taşıması sağlanabilir. Yerlerin kaygan olmamasına dikkat edilmelidir. Etkinlik boyunca çocuğun etkinliği sürdürme, zorlandığı yerlerde yardım isteme vb. uygun davranışları pekiştirilmelidir. Bunun için etkinlik sonunda çocuğun sevdiği bir çizgi filmi izlemesine fırsat verilebilir.

ÖĞRETMEN NOTLARI

ETKİNLİK 8

Etkinliğin Adı	: Sincabın Öğle Yemeği
Etkinlik Çeşidi	: Oyun Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 2	: Denge hareketleri yapar.
Göstergeleri	: Çizgi üzerinde yönergeler doğrultusunda yürür.
Materyaller	: Renkli elektrik bantları, geometrik şekil kalıpları (üçgen, daire, kare), ceviz, sepet, yapraklar, kozalak, sincap boyama sayfası.

Kavramlar/Sözcükler : Ceviz, sepet, sincap, mavi, yeşil, kırmızı, düz, eğik.

Öğrenme Süreci

- Çocuklarla birlikte yarım daire olunur. Öğretmen sınıfta renkli ve silinebilir kalemler ile yere düz, eğik ve kıvrımlı çizgiler çizer. Çocuklara düz, eğik ve kıvrımlı çizgiler gösterilerek çizgilerin farklarını gözlemlemeleri için fırsat tanınır. Hangi çizginin düz hangisinin eğik ve kıvrımlı olduğu hakkında sohbet edilir.
- Çizgilerin üzerinde yürüme alıştırmaları yapılır. Kıvrımlı çizgiler üzerinde yürüme alıştırmaları yapılırken çocukların çarpışmamasına dikkat edilir.
- Üç farklı renkteki (mavi-sarı-kırmızı) elektrik bantları kıvrımlı, eğik, düz olacak şekilde zemin üzerine yapıştırılır. Bantlar bir noktada kesişecek şekilde yapıştırılabilir. Çocuklar oyun sırasında dengesini sağlamalı ve birbirine çarpmamalıdır. Her rengin sonunda bant bir geometrik şekle (üçgen, daire veya kareden biri) ulaşmaktadır. Bütün çizgilerin sonundaki geometrik şekil aynıdır. Daha önce öğrenilen bir şekil seçilebilir. Geometrik şeklin çerçevesinin ona ulaşan bantın renginde olmasına dikkat edilir.
- Bu şekillerin içinde ise bir sincap fotoğrafı bulunur. Hazırlanan parkurda bant yardımıyla oluşturulan yolların bazı bölümlerine ceviz koyulur. Bazı noktalara da yaprak ve kozalak bırakılır. Oyuna katılan çocuklara bir sepet verilir ve sepetin içine cevizlerin toplanarak konulması istenir. Aynı renk bantı takip ederek sincaba ulaştığında bant üzerindeki tüm cevizleri toplamış olması gerekmektedir.

- Bu sırada eğer cevizleri almayı unutan çocuk olursa cevizi alması gerektiği hatırlatılır. Parkuru bitirip çizginin sonundaki şekle ulaşan çocuk, sepetindeki cevizleri şeklin kenarlarına dizer. Öğretmen ve arkadaşları tarafından alkışlandıktan sonra cevizlerin sincabın yemesi için hazır olduğu söylenir. Çocuklar oyun sonuna kadar tüm çizgilerde oynamalıdır.
- Öğretmen "Evet çocuklar, cevizleri topladık ve sincaplara getirdik. Sincaplar ile cevizleri kırıp yiyelim." der. Çocuklar ile birlikte cevizler kırılır ve cevizin faydaları konuşularak yenir.
- Etkinliğin sonunda sincapların ilginç özellikleri konuşularak sincap resmi boyanır.

Değerlendirme

- Sincap olmak ister miydin? Neden?
- Sincaplar gibi hareket edebilir misin?
- Önüne bir sincap çıksa ne yapardın?
- Yürürken sepetine neler almayı seçtin?
- Düz çizgide mi, eğik çizgide mi yürümek daha kolaydı?

Aile Katılımı

- Ev ortamında çocuğun, çeşitli nesnelerin arasından geçerek oyuncaklarını kendisinin toplaması sağlanabilir. Ailelerden etkinlikte kullanmak için bir miktar ceviz istenir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun alıcı dil becerileri düzeyi dikkate alınarak anlatım sadeleştirilmelidir. Çocukla sık sık göz teması kurulmalıdır. Etkinlik sırasında çocuğa sık sık destekleyici geri bildirim verilmeli, ihtiyaç duyduğu yerlerde sözel ipuçları sunularak basamakları tamamlaması desteklenmelidir. Gerekğinde yönergeler tekrarlanabilir ve görsellerle desteklenerek sunulabilir. Uygulama aşamasında çocuğa gerekli yerlerde "Sepetinde iki tane ceviz var. Biraz daha ceviz toplaman gerekiyor." vb. ifadelerle sözel ipuçları verilmelidir. Çocuğun etkinlik boyunca doğru davranışları "Aferin sana, cevizleri çok güzel topladın. Çizgide harika yürüyorsun." gibi ifadelerle pekiştirilmelidir.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik önerilen tüm uyarlamalardan ihtiyaç duyulduğunda bu alanda da yararlanılabilir. Bunların yanı sıra çocuğun etkinlikte kullanılan materyallerden herhangi birine karşı dokunma, iştirme, koklama ve tatma gibi duysal hassasiyetleri varsa bu hassasiyetler göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin etkinlik sonunda yer alan cevizleri kırarak yeme basamağında, aileden çocuğun cevize karşı bir alerjisi vb. olup olmadığına dair bilgi alınmalıdır. Çocuk etkinlik boyunca gerçekleştirdiği her basamak için pekiştirilmelidir. Bunun için sözel pekiştiricilerin kullanılmasının yanında, etkinlik sonunda çocuğa oyun alanında dilediği şekilde oynaması için fırsat verilebilir ya da çocuğa sevdiği bir oyuncak oynaması için verilebilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Oyun alanları yeterli büyüklükte olmalıdır. Oyun esnasında kullanılacak materyalleri çocuğun dokunarak incelenesi sağlanmalıdır. Kıvrımlı, düz, eğik çizgiler ve geometrik şekiller çocuğun ayırt edebilmesi için farklı dokulardan oluşturulmalıdır. Kıvrımlı, düz, eğik çizgiler ve geometrik şekillere çocuğun dokunması sağlanmalıdır. Oyun alanı öğretmen rehberliğinde çocukla gezilirken, ne yapılması gerektiği, hangi materyallerin olduğu betimlenerek anlatılmalı ve alan tanıtılmalıdır. Sincap resmi yerine maket ya da oyuncak sincap kullanılabilir. Bunun dışında çizgileri silikon, ip vb. ile belirginleştirilmiş sincap fotoğrafı tercih edilebilir. Oyun esnasında çocuğun çizgisine sadece ceviz koyulabilir. Öğretmen "Cevizlere yaklaştın, şimdi cevizi yerden al

ve sepete koy." gibi ifadelerle sözel yönlendirmeler yapılabilir. İhtiyaç duyulduğunda, gerekli fiziksel yardım sağlanmalıdır. Boyama etkinliğinde sincap resminin çizgileri silikon gibi dokunsal malzemelerle belirtilmelidir. Bu sayede çocuk boyayacağı alanı rahatlıkla ayırt edebilir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuk etkinlik süresince görmesini en işlevsel kullanabildiği noktada ve öğretmeni görebileceği bir mesafede yer almalıdır. Etkinlik ortamının ışıklandırması, çocuğun var olan görmesini en işlevsel kullanabileceği şekilde düzenlenmelidir. Oyun alanını çocuğun gezererek tanınması için fırsat verilmelidir. Oyun alanındaki çizgiler ve bantlar çocuğun kolay ayırt edebilmesi için zemin ile zıt renklerden oluşturulmalıdır. Oyun alanında hangi nesnelerin olduğuyla ilgili çocuğa sorular sorulabilir. Sincabın fotoğrafı ve çizgilerin sonunda yer alan geometrik şekiller çocuğun görebileceği büyüklükte olmalıdır. Çocuğun ayırt etmesini kolaylaştırmak için cevizler ve kozalaklar çizgilerle zıt olan farklı renklerle boyanabilir. Oyun esnasında sözel ipuçları kullanılarak çocuk yönlendirilebilir. Boyama için daha büyük puntoda çıkarılmış sincap resmi kullanılabilir.

5. İştirme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce iştirme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Öğretmen etkinliği sunarken çocuğu gözlemlemelidir. İhtiyaç duyulursa ifadelerini sadeleştirerek anlatımı tekrar edebilir. Etkinlikte çocuğun ilk kez duyacağı, daha önceden kullanmadığı kelimeler yer alabilir. Bu durumda öğretmen, etkinlikte kullanacağı kozalak, ceviz gibi nesneleri etkinlikten önce çocuğa tanıtarak nesnelerin isimlerini tekrar etmesini isteyebilir. Etkinliğe geçildiğinde, çocuğun öncelikle arkadaşlarını izlemesi sağlanabilir. Gerek duyarsa öğretmen örnek olarak bir cevizi alıp çocuğun sepetine atabilir ve toplaması gerektiğini anlatabilir. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek, farklılaştırılarak sunulabilir. Çocuğa söz hakkı verildiğinde, konuşması için yeterli zaman tanınarak çocuk sözel iletişim için cesaretlendirilmelidir. Çocuğun kullandığı ifadelere yönelik dil genişletme çalışmaları yapılmalıdır.

6. Az İştiren Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce iştirme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol

edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Etkinlik boyunca öğretmen, ifadelerini çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirerek veya farklılaştırarak kullanabilir. Etkinliğe başlamadan önce çocuğun, yeni öğrendiği kozalak, ceviz gibi kelimeleri tekrar etmesi sağlanarak etkinlik sürecinde ifadeleri anlamlandırmasına destek olunabilir. Etkinliğin anlatımı yapıldıktan sonra ihtiyaç duyulursa, çocuğun akranlarını gözlemlemesine fırsat verilebilir. Etkinlik sırasında öğretmen gerekli ipuçlarını vermelidir. Örneğin; çocuk cevizleri toplamadan ilerlemeye başlarsa öğretmen, cevizleri alması gerektiğini işaret ederek ya da sözel olarak hatırlatabilir. Çocuğa söz hakkı verildiğinde yeteri kadar zaman tanınarak sözel iletişim için cesaretlendirilmelidir. Çocuğun kullandığı ifadelerle yönelik dil genişletme çalışmaları yapılmalıdır.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlikte çocuğun yeni öğrendiği ve ilk kez kullanacağı kelimeler ve kavramlar yer alabilir. Bu sebeple yeni öğrendiği kelimelerin sınıf içinde tekrarı sağlanmalıdır. Aile bu konuda bilgilendirilip, çocuğun günlük yaşamında bu kelimeleri kullanması desteklenmelidir. Değerlendirme bölümünde çocuğa söz hakkı verilerek konuşması için fırsat yaratılmalıdır. Çocuk konuşması sırasında muhakkak ihtiyaç duyduğu kadar beklenmeli, konuşması için cesaretlendirilmelidir. Çocuğun kullandığı ifadelerle yönelik dil genişletme çalışmaları yapılmalıdır.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğun etkinliğe dikkatini yöneltmesini etkileyecek ısı, ışık, renk gibi ortam düzenlemelerine ve sınıfta

etkileşimi olumsuz etkileyecek gürültü seslerinin oluşmamasına dikkat edilmelidir. Etkinlik, çocuğun dikkat süresi ve alıcı dil becerileri düzeyi göz önünde bulundurularak kısa ve yalın ifadelerle anlatılmalıdır. Anlatımda görsellerden yararlanılabilir. Etkinlik boyunca çocukla sık sık göz teması kurulmalıdır. Öğretmen oyun alanını çocukla birlikte hazırlayarak ve oyunun nasıl oynanacağını çocukla birlikte sınıfa göstererek (çizgilerde yürüyerek cevizleri toplama vb.), çocuğu etkinliğe daha çok dâhil edebilir. Çocuk bir akranı ile grup olarak etkinliği birlikte tamamlayabilir. Etkinlik basamaklara ayrılarak tamamlanabilir ve çocuk gerçekleştirdiği her basamak için uygun şekilde pekiştirilmelidir. Çocuğun performansına göre çizgiler daha kısa tutulabilir ve toplamı gereken ceviz sayısı azaltılabilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Oyun sırasında çocuğun bağımsız şekilde hareket etmesini olumsuz etkileyecek olan durumlara yönelik, öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. Çocuğun kullanacağı eşyalar çocuğa uygun, erişilebilir şekilde düzenlenmelidir. Yerlerin kaygan olmamasına dikkat edilmelidir. Çocuk tekerlekli sandalye kullanıyorsa, oyun alanı tekerlekli sandalyenin rahat hareket edebileceği şekilde düzenlenmeli ve materyaller de çocuğun ulaşabileceği noktalara konulmalıdır. Örneğin cevizler çocuğun uzanarak alabileceği masalara konulabilir. Çocuk küçük kas becerilerini kullanmakta sınırlılık yaşıyorsa, öğretmen ya da bir arkadaşı sepetle birlikte çocuğun yanında bekleyerek, cevizleri tek tek alıp sepete atmasına yardım edebilir. Etkinliğin boyama basamağında çocuğun daha kolay kavrayabildiği büyüklükte boyalar seçilebilir ya da kalem tutma aparatı kullanılabilir.

ÖĞRETMEN NOTLARI

ETKİNLİK 9

Etkinliğin Adı	: Konuşan Şekiller
Etkinlik Çeşidi	: Oyun, Sanat ve Türkçe Dil Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

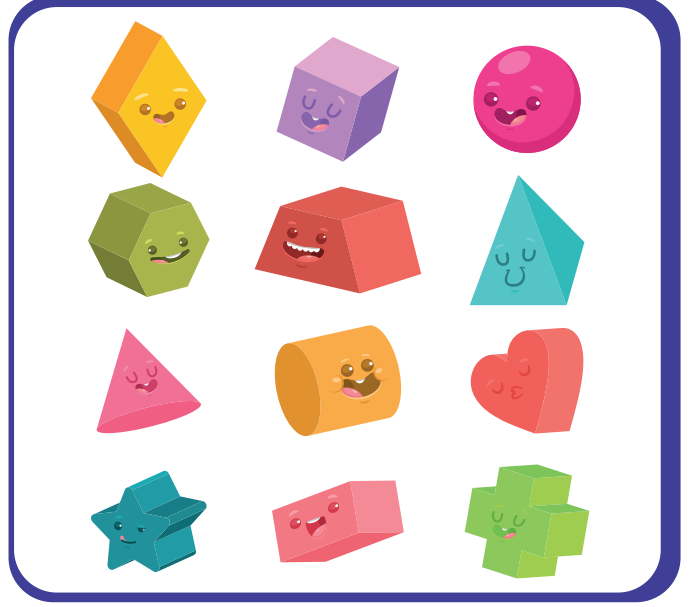
KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 4 : Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.

Göstergeleri : Malzemeleri keser, yapıştırır. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Malzemelere araç kullanarak şekil verir. Kalem doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar.

Materyaller : Malzemeleri keser, yapıştırır. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Malzemelere araç kullanarak şekil verir. Kalem doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar.

Kavramlar/Sözcükler : Üçgen, kare, daire, çember.

Öğrenme Süreci

- Çocuklarla birlikte sınıfta 'U' şeklinde oturulur. Öğretmen oyun oynanacak alanı belirledikten sonra farklı renklerdeki çemberleri zemine yerleştirir ve çemberlerin ortasına geometrik şekillerin fotoğraflarını koyar.
- Çocuklara oyunun nasıl oynanacağı açıklanır. Öğretmenin elinde bir düdük ve farklı geometrik şekillerin olduğu kartlar vardır. Çocuklara önce geometrik şekli gösterir. Ardından düdüğü çalar. Çocuklar, düdük 1 kere çalınırsa tek ayak ile zıplayarak, 2 kere çalınırsa çift ayak ile zıplayarak gösterilen şeklin içinde olduğu çemberin içine girerler. Öğretmen düdüğü uzun çaldığında herkes koşarak yerine oturur. Oyun çocukların ilgisi süresince devam ettirilir.
- Oyundan sonra her çocuk istediği şekli kâğıdına çizip keser ve dilediği gibi süsler. Oluşturduğu şekli bir ip yardımıyla boynuna asar. Çocukların sınıfta çıkıp konuşabileceği bir kürsü oluşturulur. Kürsü için kısa bir tabure vb. kullanılabilir.
- Öğretmen tüm çocuklardan yaptıkları şekle bir isim koymalarını, en sevdiği oyunu ve özellik-

lerini düşünmelerini ister. Tüm çocuklar sırayla gelip oluşturduğu şeklin özelliklerini kürsüye çıkarak anlatır. Örnek olabilmek için sıra öğretmenden başlayabilir. Örneğin; "Benim şeklimin adı Momi, o bir kare, dört adet köşesi var, en çok saklambaç oyununu sever, en sevdiği yemek ise ıspanaktır." gibi ifadelerle şekiller tanıtılır.

Değerlendirme

- Şekiller zıplayabilir mi?
- Zıplayan bir şekil olsaydın ne olmak isterdin?
- Bir şekil olsan en çok ne yapmak isterdin?
- Senin şeklin öğretmene bir şey sormak isteseydi, ne sorardı?
- Ayaklarımız olmasaydı nasıl zıplayabilirdik?

Aile Katılımı

- Ailelerden, etkinlik günü için birer adet çember getirmeleri istenilir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun alıcı dil becerileri düzeyi dikkate alınarak anlatım sadeleştirilmelidir. Çocukla sık sık göz teması kurulmalıdır. Etkinlik sırasında çocuğa sık sık destekleyici geri bildirim verilmeli, ihtiyaç duyduğu yerlerde sözel ipuçları sunularak basamakları tamamlaması desteklenmelidir. Gerekğinde yönergeler tekrarlanabilir ve görsellerle desteklenerek sunulabilir. Çemberlerin içine geçerken yapması istenen davranış çocuğa tekrar hatırlatabilir veya sevdiği bir çizgi film karakterinin tek ayakla zıpladığı, çift ayakla zıpladığı ya da koştuğu resimlerin olduğu görsel kartlar çemberlerin içine yerleştirilebilir. Etkinliğin son aşamasında yer alan kürsüde çizdiği şekli tanıtırma bölümünde çocuğa ihtiyaç duyduğu destek sunulmalıdır. Örneğin çocuğun çizdiği şekle dair sorular sorularak ve seçenekler sunularak şekle ait özellikleri söylemesi sağlanabilir (Kare mi çizdin üçgen mi? Şeklin en çok ıspanak mı sever havuç mu vb. sorular sorulabilir.).

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik önerilen tüm uyarlamalardan ihtiyaç duyulduğunda bu alanda da yararlanılabilir. Bunların yanı sıra çocuğun etkinlikte kullanılan materyallerden herhangi birine karşı dokunma, işitme, koklama gibi duysal hassasiyetleri varsa bu hassasiyetler göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin yüksek sese karşı duyarlılık gösteren bir çocuk için düdük çalınması yerine düdük resmi gösterilebilir. Resim bir defa sallandığında tek ayakla zıplama, iki defa sallandığında çift ayakla zıplama ve üç defa sallandığında koşma ve yerinde durma hareketlerinin yapılması gerektiği çocuğa anlatılabilir. Ortam düzenlemeleri, mümkün olduğunca çocuğun dikkatini etkinliğe yöneltmesini olumsuz etkileyecek uyaranlardan arındırılarak yapılmalıdır. Örneğin zeminde çember ve şekillerden başka bir şey olmamasına dikkat edilebilir. Çocuk, topluluk önünde konuşmaktan güçlük çekiyorsa; şekli büyük bir kâğıda bir arkadaşı ile grup olarak çizmesi ve şekli arkadaşısıyla birlikte kürsüde tanıtması sağlanabilir. Konuşma sırasında çocuğa çizdiği şekle dair sorular sorularak ve seçenekler sunularak şekle ait özellikleri söylemesi sağlanabilir (Kare mi çizdin, üçgen mi? Şeklin en çok ıspanak mı sever havuç mu vb. sorular sorulabilir.). Etkinlik boyunca çocuğun doğru davranışları muhakkak pekiştirilmelidir. Etkinlik bitiminde "çemberleri çevire-

rek oynamak" gibi sevdiği bir oyunu oynamasına izin verilebilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Oyun alanları yeterli büyüklükte olmalıdır. Çemberin içinde her şekil, çocuğun dokunsal olarak ayırt edebilmesi için farklı dokudaki materyallerden oluşmalıdır. Şekillerin fotoğrafı yerine üç boyutlu geometrik şekillere dokunarak ne olduğunu söylemesi ve düdük eşliğinde o şekle zıplaması istenebilir. Öğretmen rehberliğinde alan çocukla birlikte gezilerek materyaller ve şekiller çocuğa tanıtılmalıdır. Oyun alanındaki materyaller çocuğa öğretmen tarafından betimlenerek anlatılmalıdır. Çocuğa düdük bir defa, iki defa ve uzunca çaldığında neler yapması gerektiği detaylı olarak anlatılmalıdır. Oyun sırasında öğretmen çocuğun yakınında bulunmalı; çocuğu izlenerek yönlendirilmeli ve gerekli yerlerde fiziksel yardım sağlanmalıdır. Çocuğun çizmek istediği şeklin üç boyutlu hali çocuğa verilmelidir. Böylece Çocuk üç boyutlu şeklin etrafından çizim yapabilir. Çizdiği şeklin çizgileri silikonla belirtilerek, çocuğun kesme işlemi yapması sağlanmalıdır. Çizimi süsleme ve tabureye çıkma aşamalarında öğretmen gerekli sözel ipuçlarını vermeli ve ihtiyaç duyulan fiziksel yardımı sağlamalıdır.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuk etkinlik süresince görmesini en işlevsel kullanabildiği noktada ve öğretmeni görebileceği bir mesafede yer almalıdır. Etkinlik ortamının ışıklandırması, çocuğun var olan görmesini en işlevsel kullanabileceği şekilde düzenlenmelidir. Oyun alanını çocuğun gezererek tanınması için fırsat verilmelidir. Çemberler, çocuğun ayırt edebilmesini kolaylaştırmak için zemin ile zıt renklerde seçilebilir. Şekillerin fotoğrafları, canlı renklerden seçilmeli ve çocuğun görebileceği büyüklükte olmalıdır. Öğretmen, şekillerin fotoğraflarını çocuğun görebileceği bir mesafeden göstermelidir. Etkinlik esnasında gereken yerlerde sözel ipucu kullanılarak çocuk yönlendirilebilir. Çocuğa, istediği şeklin köşeleri noktalarla belirtilmiş bir kâğıt verilebilir. Böylece, çocuğun noktaları birleştirerek istediği şekli çizmesi sağlanabilir. Noktalar, çocuğun ayırt edebilmesini kolaylaştırmak için koyu ya da fosforlu renkte olabilir. Süsleme yaparken akran desteği sağlanabilir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının

yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Etkinlik boyunca öğretmen, ifadelerini çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirerek veya farklılaştırarak kullanabilir. İhtiyaç duyulduğunda hem etkinlik hem de değerlendirme aşamasında görsellerden yararlanılabilir. Öğretmen, etkinlik sırasında düdüğün çalma sayısı ile çocuklara yönerge vermektedir. Bu sebeple çocuğun dikkatini öğretmenine yöneltmesine ve öğretmenini izliyor olmasına dikkat edilmelidir. Öğretmen, çocuğun etkinliğe katılımı kolaylaştırmak bir el fenerini; bir defa düdük çalarken bir kez, iki defa düdük çalarken iki kez açıp kapatabilir. Düdüğü uzunca çalarken ise feneri açarak, çocuk yönergeyi gerçekleştirene kadar bekleyip sonra kapatabilir. Oyundan sonra, çocuğun arkadaşlarını izleyerek bir geometrik şekil oluşturması sağlanabilir. Sınıfta oluşturulan kürsüye çıkılarak çalışmanın anlatıldığı sırada, çocuğun alıcı ve ifade edici dil becerilerine uygun olarak öğretmen konuşmasına destek olmalıdır.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Etkinlik öncesinde çocuk ile uzun ve kısa sesleri ayırt etme çalışması yapılabilir. Bunun için çocuğa farklı uzunluktaki sesler dinletilerek, bu seslere uygun hareketler tekrarlanabilir. Bu amaçla beden perküsyonu ve muzogram çalışmaları yapılabilir. Tek ayak üzerinde duran, çift ayak üzerinde duran ve koşan çocuk görselleri hazırlanarak bu görseller düdük sesine uygun olarak tanıtılabilir. Daha sonra çocuktan bu görsellerden yararlanarak hareketleri yapması istenebilir. Öğretmen düdüğü çalmadan önce düdüğü işaret edebilir veya jest ve mimiklerini kullanarak çocuğun dikkatini sesi dinlemeye yöneltmesini destekleyebilir. Etkinliğin son aşamasında, çocukların yaptıkları şekle isim vermeleri, şeklin özelliklerini anlatmaları istenirken öğretmen çocuğa, çizdiği şekle dair sorular sorarak ve seçenekler sunarak (Kare mi çizdin, üçgen mi? Şeklin en çok ispanak mı sever havuç mu vb. sorular sorulabilir) şekle ait özellikleri söylemesi için destek olabilir. Çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine uygun olarak öğretmen, etkinlik boyunca karmaşık ifadeler kullanmaktan kaçınmalı ve ifadeleri sadeleştirmeli ya da farklılaştırmalıdır.

7. "Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğun etkinliğe olan ilgisinin süreç boyunca sürmesi ve etkinliğe aktif aktif katılması, etkinliğin son

basamağında kendini ifade etmesine hizmet edecektir. Bunun için çocukla sık sık göz teması kurulmalı, konuşması için yeteri kadar fırsat ve zaman tanınmalıdır. Konuşması sırasında çocuğun kullandığı ifadelerin tam ve doğru şekilleri öğretmen tarafından model olunmalıdır. Süreç boyunca ve değerlendirme basamağında, çocuğun alıcı ve ifade edici dil becerileri düzeyine uygun olarak yönergeler ve sorular sadeleştirilebilir ya da farklılaştırılabilir. Sınıfta söz hakkı alınarak sırayla konuşulmalı ve çocuk konuşması bitene kadar muhakkak beklenmelidir. İhtiyaç duyulan yerlerde öğretmen yönlendirici sorular ve ipuçlarıyla çocuğun konuşmasını desteklemelidir.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğun etkinliğe dikkatini yöneltmesini etkileyecek ısı, ışık, renk gibi ortam düzenlemelerine ve sınıfta etkileşimi olumsuz etkileyecek gürültü seslerinin oluşmamasına dikkat edilmelidir. Etkinlik, çocuğun dikkat süresi ve alıcı dil becerileri düzeyi göz önünde bulundurularak kısa ve yalın ifadelerle anlatılmalıdır. Anlatımda görsellerden yararlanılabilir. Etkinlik boyunca çocukla sık sık göz teması kurulmalıdır. Öğretmen oyun alanını çocukla birlikte hazırlayarak ve oyunun nasıl oynanacağını çocukla birlikte sınıfa göstererek (Tek düdükte zıplama hareketi yapma vb.), çocuğu etkinliğe daha çok dâhil edebilir. Oyun sırasında çocuğa, "düdük çalarak yönerge verme" gibi görevler verilerek oyun üzerindeki dikkatini sürdürmesi desteklenebilir. Çocuk, oyun esnasında gerçekleştirdiği her aşamadan sonra mutlaka uygun şekilde pekiştirilmelidir. Değerlendirme aşamasına geçmeden önce çocuğun kısa bir mola vermesi sağlanabilir. Etkinliğin şekil çizme aşamasında öğretmen dikkat çekici ve merak uyandırıcı ifadelerle ("Şeklin konuşabilecek mi acaba? Peki ya dans edecek olsa, hangi hareketleri yapabilir? Şekline en sevdiğin çizgi film karakterinin adını vermek ister misin?" vb.) çocuğu destekleyebilir

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Oyun sırasında çocuğun bağımsız şekilde hareket etmesini olumsuz etkileyecek olan durumlara yönelik, öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. Sınıfta bulunan çocuğun kullanacağı eşyalar çocuğa uygun, erişilebilir şekilde düzenlenmelidir Yerlerin kaygan olmamasına dikkat edilmelidir. Çocuk zıplama hareketlerini yapmakta güçlük çekiyorsa, çemberlere gelerek düdük sesine uyun olarak bir ya da iki defa alkış yapması ya da istenilen zıplama hareketine ait olan resimli kartı

göstermesi sağlanabilir. Çocuğun motor becerilerini kullanabilme durumuna uygun olarak çember kullanmak yerine zemine bir çember çizilebilir. Etkinliğin konuşma aşamasında çocuk herhangi bir yere çıkmakta güçlük yaşıyorsa, bu aşamada minderlere çember şeklinde oturularak tamamlanabilir. Çocuk tekerlekli

sandalye kullanıyorsa, oyun alanı tekerlekli sandalyenin rahat hareket edebileceği şekilde düzenlenmelidir. Çocuk üçgen, daire, kare resimlerinin olduğu yere geldiğinde çemberlerin içine girmek yerine, yönergeler uygun olarak, söylenen şeklin olduğu çemberin içine top atabilir.

ÖĞRETMEN NOTLARI

ETKİNLİK 10

Etkinliğin Adı	: Düşmeyen Top
Etkinlik Çeşidi	: Oyun Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 2 : Denge hareketleri yapar.

Göstergeleri : Ağırlığını bir noktadan diğerine aktarır. Bireysel olarak denge hareketleri yapar. Çizgi üzerinde yönergeler doğrultusunda yürür.

Materyaller : Su dolu pet şişeler, renkli toplar (mavi-beyaz-yeşil-sarı), iki tane süzgeçli kepçe ve su dolu büyük plastik kap.

Kavramlar/Sözcükler : Süzgeçli kepçe.

Öğrenme Süreci

- Çocuklar oyun alanının yanına sırayla sandalyeleri ile otururlar. Öğretmen parkuru hazırlar.
- İçi su dolu olan pet şişeler belirli aralıklarla dizilir ve çocuklardan şişelerin aralarından geçerek yürümeleri istenir. Çocukların yürüyecekleri çizgi, su şişelerinin arasına tüm yol boyunca "S" şeklinde çizilir.
- Başlangıç noktası bir ok işareti ile gösterilir. Bitiş noktasındaki ok ise masayı işaret edecek şekilde yerleştirilir. "S" şeklinin başına bir sepet top ve bir adet süzgeçli kepçe, sonuna bir masa ve üzerine büyük bir plastik kap içerisinde su konulur.
- Öğretmen, çocuklara oyunun nasıl oynanacağını açıklar: "Hadi bakalım topları havuza atalım. İki arkadaş, grup olarak bu oyunu oynayacağız. Bu oyunu size göstermek için sınıfa bir arkadaşımı çağırdım. Ellerimize birer tane süzgeçli kepçe alıyoruz. Şimdi de sepetimizden süzgeci kullanarak bir top alalım. Arkadaşımla ben süzgeçli kepçe ile bu topu düşürmeden masanın üzerindeki su havuzuna taşıyacağız. İçi su dolu olan pet şişelerin arasından geçmeye çalışacağız ve topu düşürmeyeceğiz. Taşıdığımız top havuza ulaşmadan düşerse parkura baştan başlayacağız."

- Ardından çocuklar ikişerli grup olarak sırayla oyunu oynarlar. 2 çocuk da birer süzgeç alır. İki süzgecin ortasına bir top yerleştirirler ve süzgeçleri üst üste koyarak birleştirirler. İki çocuk da süzgeçleri saplarından tutarak parkurun sonuna kadar taşırlar. Oyunu bitiren arkadaşlar birbirini tebrik ederek tüm sınıf tarafından alkışlanırlar.

Değerlendirme

- Suyu elle tutabilir miyiz?
- Suyu neyin içinde taşıyoruz?
- Süzgeçli kepçe olmak ister miydin?
- Bir renk olsan hangi renk olurdun?
- Hangi topları önce toplamak istedin?
- İki den daha fazla elin olsun ister miydin?

Aile Katılımı

- Evde tabure veya sandalye gibi nesnelerden engel oluşturulur ve kaşık içerisinde bir yerden başka bir yere top taşıması sağlanarak oyun oynaması için aile bilgilendirilebilir. Çocukların aileleri de etkinliğin uygulama aşamasında yer alması için okula davet edilebilir. Çocuklar ailesi ile eş olarak oynayabilir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun alıcı dil becerileri düzeyi dikkate alınarak anlatım sadeleştirilmelidir. Çocukla sık sık göz teması kurulmalıdır. Etkinlik sırasında çocuğa sık sık destekleyici geri bildirim verilmeli, ihtiyaç duyduğu yerlerde sözel ipuçları sunularak basamakları tamamlaması desteklenmelidir. Gerekğinde yönergeler tekrarlanabilir ve görsellerle desteklenerek sunulabilir. Çocuk, başarılı olduğu her basamakta uygun şekilde ödüllendirilmelidir. Örneğin etkinliği tamamlayan çocuğun, toplarla serbest şekilde oynamasına izin verilebilir.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince çocuk ihtiyaç duyulduğunda, zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik önerilen tüm uyarlamalardan bu alanda da yararlanılabilir. Bunların yanı sıra çocuk, etkinlikte kullanılan materyallerden herhangi birine karşı duysal hassasiyet gösteriyorsa bu hassasiyetlere dikkat edilmelidir. Çocuk kullanılan renklerden birine karşı hassasiyet ya da aşırı ilgi gösteriyorsa farklı renkte toplar seçilebilir. Etkinliğin gerçekleştiği ortamda çocuğun dikkatini etkinliğe yöneltmesini olumsuz etkileyecek uyarların mümkün olduğunca bulunmamasına dikkat edilmelidir. Çocuk topları süzgeç içinde bitiş noktasına ulaştırdığında muhakkak pekiştirilmelidir. Sevdiği bir oyuncak etkinlik sonunda çocuğa verilebilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun su şişelerinin arasında "S" şeklinde yürüyeceği alan dokunsal olarak ayırt edebileceği bir materyalden çizilerek (Keçe ya da sünger gibi yumuşak bir materyalden parçalar kesilerek "S" şeklinde yapıştırılabilir.) oluşturulmalıdır. Başlangıç ve bitiş noktaları yine dokunsal olarak ayırt edebileceği materyallerle belirtilmelidir. Kullanılacak materyalleri çocuğun dokunsal olarak tanıması sağlanmalıdır. Hangi renkte topların olduğu çocuğa söylenmelidir. Etkinlik öncesi öğretmen rehberliğinde alan çocuğa tanıtılmalıdır. Alanda nelerin olduğu ve topların nasıl taşınacağı ve nereye bırakılacağı sözlü betimlemelerle anlatılırken gerekli yerlerde fiziksel yardım sunulmalıdır. Şişeler arası mesafe çocuğun rahat hareket edebileceği genişlikte olmalıdır. Toplar ile masa, masa ile de bitiş çizgisi arasındaki mesafe çocukla birlikte adım sayılarak tanıtılabilir Çocuğa eşlik edecek arkadaşına, etkinlik öncesinde arkadaşını oyun esnasında nasıl yönlendireceği hakkında bilgi verilmelidir. Uy-

gulama sırasında da öğretmen, çocuğu sözel ipuçları ile yönlendirmelidir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuk etkinlik süresince görmesini en işlevsel kullanabildiği noktada ve öğretmeni görebileceği bir mesafede yer almalıdır. Etkinlik ortamının ışıklandırması, çocuğun var olan görmesini en işlevsel kullanabileceği şekilde düzenlenmelidir. Etkinlik alanında 'S' şeklinde yürüyeceği yer çocuğun ayırt edebilmesi için zemine zıt olacak bir renkte çizilmelidir. Şişeler ve toplar çocuğun performansına göre daha büyük boyutlarda tercih edilebilir. Şişeler ve zemin, masa ve su dolu kap birbirine zıt olacak renklerden tercih edilmelidir. Etkinlik alanını ve malzemeleri tanıması için çocuğa zaman verilmelidir. Etkinlik alanındaki malzemeler hakkında sorular sorulabilir. Etkinliğin nasıl yapılacağı detaylı şekilde anlatılmalıdır. Öğretmen etkinlik öncesi oyunu nasıl oynayacağını model olarak çocuğa gösterebilir. Oyun esnasında öğretmen veya eşlik eden arkadaşı çocuğun ne yapması gerektiğini hatırlatarak yönlendirebilir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Öğretmen etkinliği, parkurda söz ettiği yerleri işaret ederek anlatmalıdır. Öğretmen sınıfa, etkinliğin nasıl yapılacağını çocukla eş olarak gösterebilir. Böylece çocuğa etkinliği uygulayarak öğrenmesi için fırsat verilmiş olur. Ya da çocuk etkinliğe önce başlayan arkadaşlarını gözlemlemesi için yönlendirilebilir. Çocuğun iyi iletişim kurduğu bir akranıyla eş olması, etkinliğe daha kolay katılmasını sağlayabilir. Öğretmen gerekli durumlarda sözel ifadelerine ek olarak etkinlikte ve değerlendirmede yer alan ifadeleri herkesçe kullanılan doğal işaretlerle destekleyebilir. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek, farklılaştırılarak sunulabilir.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Öğretmen etkinliği anlatırken çocuğun arkadaşlarıyla beraber dinlenmesi sağlanmalıdır. Çocuğun etkinliğe katılımını kolaylaştırmak için ihtiyaç duyarsa, etkinliğe başlamadan önce oyun parkurunu

görmesi sağlanabilir ve oyun anlatılabilir. Ya da etkinliğe önce başlayan arkadaşlarını gözlemlemesine fırsat verilebilir. Sık sık göz kontağı kurarak çocuğun konuşulanları etkin bir şekilde dinlemesi sağlanmalıdır. Sınıfta gürültü seslerinin oluşmamasına dikkat edilmelidir. Anlatım sırasında “süzgeç” gibi ilk kez duyacağı kelimeler olabilir. Çocuğun yeni öğrendiği kelimeleri tekrar etmesi sağlanmalıdır. Gerekğinde öğretmen ifadeleri sadeleştirerek anlatımı tekrar edebilir. Etkinlik için çocuklar ikiye ayrılmış gruplara ayrılırken, çocuğun daha kolay iletişim kurduğu bir arkadaşının eş olarak seçilmesi faydalı olabilir. Değerlendirme bölümüne geçildiğinde, sorular sorularak çocuğun konuşmasına olanak verilmelidir. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek, farklılaştırılarak sunulabilir.

7. Dil Ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik boyunca çocuğa eş olacağı arkadaşı, sınıfta rahatlıkla iletişim kurduğu arkadaşlarından seçilebilir. Böylelikle konuşması yönünde desteklenebilir. Çocuğa, etkinlik ve değerlendirme aşamalarında grup içinde söz hakkı verilmelidir. Çocuğun ifade etmekte güçlük çektiği kelimelere ilişkin doğru dönütler verilmeli, yeni öğrendiği kelimeler sık sık tekrar edilmeli ve kullandığı ifadeler genişletilmeye çalışılmalıdır.

8. Dikkat Eksikliği Ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğun etkinliğe dikkatini yöneltmesini etkileyecek ısı, ışık, renk gibi ortam düzenlemelerine ve sınıfta etkileşimi olumsuz etkileyecek gürültü seslerinin oluşmamasına dikkat edilmelidir. Etkinlik anlatılırken, çocuğun dikkat süresi ve alıcı dil becerileri düzeyi dikkate alınarak kısa ve yalın ifadeler kullanılmalıdır. Anlatımda görsellerden yararlanılabilir. Öğretmen oyun parkurunu çocukla birlikte hazırlayarak çocuğu etkinliğe daha çok dâhil edebilir. Etkinlik basamaklara ayrılabilir. Her basamaktan önce ne yapması gerektiği görsellerle ya da model olarak çocuğa gösterilebilir. Çocuk, gerçekleştirdiği her basamaktan sonra muhakkak pekiştirilmelidir.

Oyun esnasında arkadaşının desteği çocuğun dikkatini sürdürmesi konusunda yardımcı olabilir. Çocuğa “arkadaşlarına yönergeler verme” gibi görevler verilerek etkinlikte bulunma süresi uzatılabilir. Çocuk etkinliği tamamladıktan sonra, değerlendirme aşamasına geçmeden önce kısa bir mola vermesine izin verilebilir. Değerlendirme aşamasında görsellerden yararlanılarak ve kısa ifadeler kullanılarak çocuğun soruları yanıtlaması desteklenmelidir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Oyun sırasında çocuğun bağımsız şekilde hareket etmesini olumsuz etkileyecek olan durumlara yönelik, öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. Örneğin; çocuk alanda hareket ederken dengesini sağlamayı zorlaştıracak fiziksel engeller ortadan kaldırılmalıdır. Sınıfta bulunan çocuğun kullanacağı eşyalar çocuğa uygun olarak düzenlenmelidir. Topların içinde bulunduğu kutu çocuğun ulaşabileceği bir yüksekliğe konulmalıdır. Çocuk tekerlekli sandalye kullanıyorsa zemine yerleştirilen pet şişelerin arasındaki mesafe çocuğun geçebileceği şekilde düzenlenmelidir. Yerlerin kaygan olmamasına dikkat edilmelidir. Oyun sırası çocuğa geldiğinde masalar birbirine yaklaştırılarak parkurun başlangıç ve bitiş noktaları arasındaki mesafe çocuk için kısaltılabilir. Çocuk küçük kas becerilerini kullanmakta sınırlılık yaşıyorsa, topları rahat bir şekilde taşıyabilmesi için süzgeç alternatif olarak, kâse vb. derin kaplar kullanılabilir. Gerekli alanlara çocuğun destek alacağı materyaller (yorulduğunda mola verebilmesi ya da tutunabilmesi için bir sandalye vb.) yerleştirilebilir. Uygulama aşamasında çocuk ihtiyaç duyduğunda fiziksel yardım ile etkinliğin tamamlanması sağlanmalıdır. Çocuk etkinlik boyunca gerçekleştirdiği tüm basamaklarda uygun şekilde pekiştirilmelidir.

ÖĞRETMEN NOTLARI

ETKİNLİK 11

Etkinliğin Adı	: Zikzak Parkur
Etkinlik Çeşidi	: Oyun ve Matematik Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 3	: Nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar.
Göstergeleri	: Bireysel ve eşli olarak nesneleri kontrol eder. Nesneleri taşır.
Materyaller	: Kâğıt havlu rulosu, küçük plastik toplar, renkli bant.
Kavramlar/Sözcükler	: Rulo, parkur, zikzak, daire.

Öğrenme Süreci

- Çocuklarla birlikte daire şekli oluşturularak oturulur. Öğretmen, eline daire şeklinde bir nesne alır. Nesnenin şekline dikkat çekerek, şeklin adının ne olabileceğini çocuklara sorar.
- Çocukların tahminlerinin ardından daire şekli öğrenilir. Çevrede bulunan daire şeklindeki nesneler gözlemlenir. Daire şekli gören çocuk, parmak kaldırarak gördüğü nesnenin ne olduğunu arkadaşları ile paylaşır.
- Öğretmen, etkinliğin uygulanacağı mekânı belirler ve etkinlik ortamını düzenler. Yerlere, renkli bantlar ile çocuğun üzerinde yürüyeceği zikzaklar çizilir. 3 zikzağın sonunda bir daire olacak şekilde parkur hazırlanır.
- Öğretmen, kâğıt havlu rulolarını ve plastik topları çıkarır. Çocuklara top ve kâğıt havlu rulosu ile neler yapılabileceği sorulur. Kâğıt havlu ruloları dağıtılır. Herkes etkinlik alanına gelir. Öğretmen, etkinlik alanındaki zikzak ve daire şekillerine dikkat çeker. Etkinlikte kaç tane daire şekli olduğu sorulur. Ardından öğretmen, parkurda nasıl ilerlenmesi gerektiğini ve kuralları gösterir.
- Oyun kuralları şu şekildedir: Çocuklar sıraya girer. İlk yarışacak kişi, kâğıt havlu rulosu ve küçük top ile birlikte başlangıç noktasına gelir. Küçük plastik top kâğıt havlu rulusunun üzerine koyar. Öğretmenin oyunu başlatması ile çocuk, elinde

rulo ve üzerinde topla parkurda ilerlemeye başlar. Topu rulonun ucundan düşürmeden, zikzaklar üzerinde yürür. Dairelere geldiğinde dairenin etrafında birer tur dönerek tekrar zikzaklar üzerinde yürümeye devam eder ve başlangıç noktasına geri döner. Yol üzerinde topu düşüren çocuklar oyuna tekrar en başından başlar. Topu düşürmeden parkuru tamamlayan çocuklar alkışlanarak yerlerine geçerler.

Değerlendirme

- Etkinlikte neler yapıldığı sorulur.
- Daha önce buna benzer bir oyun oynayıp oynamadıkları sorulur.
- Topu taşımakta zorlanıp zorlanmadıkları sorulur.
- Çocukların en çok nerede eğlendikleri sorulur.
- Sınıftaki daire şeklindeki nesneler bulunarak sınıfın ortasında toplanır. Nesneler incelenerek, tekrar yerlerine yerleştirilir.

Aile Katılımı

- Bir gün önceden ailelerden okula birer adet kâğıt havlu rulo getirmeleri istenir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocukla sık sık göz teması kurulmalıdır. Çocuğun alıcı dil becerileri düzeyi dikkate alınarak, etkinliğin nasıl yapılacağı sade bir dille anlatılmalıdır. Yine değerlendirme aşamasına geçildiğinde de çocuğun alıcı dil ve ifade edici dil becerileri düzeyine göre sorular sadeleştirilerek ya da farklılaştırılarak (Daha çok kısa cevaplı sorular tercih edilebilir. Cevaba ilişkin seçenekler sunulabilir.) sorulmalıdır. Etkinlik yapılırken çocuk, gerekirse sözel ipuçları ile yönlendirilerek, parkuru tamamlaması sağlanmalıdır. Çocuk, tamamladığı etkinlik basamaklarından sonra muhakkak pekiştirilmelidir. Daire çizimi yapmadan önce öğretmen, gerekirse tekrar daire şeklinde bir nesne gösterip çocuktan da daire şeklinde bir nesne göstermesini isteyerek, şekli çocukla birlikte tekrar edebilir. Daire çizimi yaparken öğretmen çocuğun performans düzeyine göre hareketleri model olabilir ya da çocuğa fiziksel yardım sunabilir. Zikzakların üzerinde ilerlerken çocuğun sevdiği bir çizgi film karakterlerinin resimleri, zeminde bulunabilir. Çemberin içine ulaştığında, çocuğun sevdiği çizgi filmi izlenmesi sağlanabilir. Çocuk topu yere düşürdüğünde, sevdiği çizgi film karakterinden yararlanılarak ilgisi etkinliğe tekrar yönlendirilebilir ve etkinlik sürdürülebilir. Örneğin; "... sana düşürdüğün topu vermek istiyor, haydi ona teşekkür edip yolumuza devam edelim." vb. ifadeler kullanılabilir.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik önerilen tüm uyarlamalardan ihtiyaç duyulduğunda bu alanda da yararlanılabilir. Etkinliğin kuralları anlatılırken çocukla göz teması kurularak, yönergeler basit ifadelerle sunulmalı ve gerektiğinde tekrarlanmalıdır. Ayrıca etkinlik basamaklarında neler yapılacağını ifade eden görsellerin olduğu resimli kartlar kullanılabilir. Etkinlik esnasında çocuk gerçekleştirdiği her basamaktan sonra uygun şekilde pekiştirilmelidir. Değerlendirme aşamasında yer alan sorular çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre kısa ve net olmalıdır. Çocuğun etkinlik sonunda yer alan "alkış yapma" hareketine karşı bir hassasiyeti (yüksek ses hassasiyeti) varsa bu hareket yerine "kolları yukarı kaldırılarak, zıplayarak sevinme" hareketi yapılabilir. Çocuğun etkinliğe katılımı arttırmak için çember içerisine sevdiği bir nesne bırakılarak o nesneye ulaşması sağlanabilir. Çocuğun toplarla oynamayı seviyorsa etkinliğe kısa bir ara verilir ve toplarla kısa bir oyun oynamasına olanak sağlanabilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Öğretmen üç boyutlu daire şeklini çocuğa vererek, çocuğun şekli dokunsal olarak incelemesini sağlamalıdır. Çocuk şekli inceledikten sonra, hangi şekil olabileceği ile ilgili tahminleri alınabilir. Arkadaşları sınıf içinde daire şeklini gözlemlerken, öğretmen çocuğun önüne daire olan ve daire olmayan üç boyutlu nesneler koyarak dokunsal olarak incelemesini sağlayabilir. Çocuktan, şekilleri inceledikten sonra daire olan nesneleri söylemesini istenebilir. Etkinlikten önce, parkur öğretmen rehberliğinde çocuğa gezdirilmelidir. Etkinlik alanı çocuğun rahat hareket edebileceği genişlikte olmalıdır. Alan ve alandaki materyallerin konumları çocuğa tanıtılmalıdır. Alanda çocuk için tehlike oluşturabilecek materyallerin olmamasına dikkat edilmelidir. Parkurdaki zikzaklar ve daireler çocuğun dokunsal olarak ayırt edebilmesi için farklı dokulardaki materyallerden oluşturulmalıdır. Farklı dokularda şekillerin ne olduğu ve bu şekillerde ne yapılması gerektiği çocuğa detaylı olarak anlatılmalı ve hareketler çocukla birlikte yapılmalıdır. Etkinlikte kullanılan materyaller; (rulo, top) çocuğun dokunması sağlanarak ve materyallerin özellikleri betimlenerek çocuğa tanıtılmalıdır. Materyaller tanıtıldıktan sonra çocuğa, bunlarla ne yapılabileceği sorulabilir. Etkinlikten önce çocuk bir akranının rehberliğinde başlangıç çizgisine gelebilir. Topu rulonun üzerine yerleştirme aşamasında çocuğa önce fiziksel yardım sunulmalı, diğer denemeyi çocuğun bağımsız olarak yapması sağlanmalıdır. Oyun esnasında öğretmen çocuğu sözel ipuçları ile yönlendirebilir. Çocuğun dikkat etmesi gereken noktalar hatırlatılarak, ne yapılması gerektiği tekrarlanabilir. Gerekli yerlerde öğretmen, çocuğa ihtiyaç duyduğu kadar fiziksel yardım sunmalıdır. Değerlendirme aşamasında çocuğun, bir akranının rehberliğinde sınıftaki daire şeklinde olan nesneleri bulması sağlanabilir. Öğretmen, yön betimlemeleri yaparak şekli aldığı yere koyması için çocuğu yönlendirebilir. Çocuğun bağımsız bir şekilde etkinliğe katılımını desteklemek için, gerektiğinden fazla yardım sunulmamasına dikkat edilmelidir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuk, etkinlik süresince görmesini en işlevsel kullanabildiği noktada ve öğretmeni görebileceği bir mesafede yer almalıdır. Etkinlik ortamının ışıklandırılması, çocuğun var olan görmesini en işlevsel kullanabileceği şekilde düzenlenmelidir. Öğretmen çocuğun ayırt edebilmesi için daire şeklini fosforlu renklere tercih edebilir. Sınıf içine, çocuğun ayırt edebilmesini kolaylaştırmak için canlı renklere ve büyük boyutlar-

da daire şeklinde nesneler yerleştirilebilir. Rulo ve top birbirine zıt olacak renklerde seçilebilir ya da boyanabilir. Parkur alanındaki zikzaklar ve daire şekli zemin ile zıt renklerde olmalıdır. Öğretmen çocuğun parkuru tanıması için fırsat vermelidir. Öğretmen ya da bir akranı çocuğa model olarak parkurda nasıl ilerlemesi gerektiğini gösterebilir. Oyun esnasında öğretmen, gerekli yerlerde çocuğu sözel ipuçları ile yönlendirmelidir. Gerekğinde oyunun kuralları çocuğa hatırlatılmalıdır.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce, işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Öğretmen, çocuklara daire şeklinde nesneleri sorarken ve parkur hakkında konuşurken çocuğa söz hakkı vermeli, çocuğun ihtiyaç duyduğu noktalarda hatırlatmalar yapmalıdır. Parkura geçildiğinde, ilk sıralar çocuğun arkadaşlarına verilerek çocuğun arkadaşlarını model alması için fırsatlar verilebilir. Parkur içinde ihtiyaç duyduğu aşamalarda, çocuğa sözel ipuçları verilerek veya hareketler model olunarak etkinliğe devam etmesi sağlanmalıdır. Daire şeklinde nesneleri bulup tekrar yerlerine koyma basamaklarında, çocuğun performans düzeyine göre görsel kartlar kullanılarak sınıf içinde yönlendirmeler yapılabilir.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Anlatım esnasında çocuğa etkinlik süreci ile ilgili sorular sorularak, ihtiyaç duyduğu destek ve ipuçları saptanabilir. Çocuğa konuşması sırasında yeteri kadar zaman tanınmalıdır. Çocuğun kullandığı ifadelerle yönelik dil genişletme çalışması yapılabilir. Örneğin "daire" kelimesini söyleyebilen çocuğa "daire çiz" ifadesi ile model olunabilir. Çocuğa gerekli yerlerde sözel ipuçları verilmelidir. İhtiyaç duyulduğunda, sözel ifadeleri desteklemek için işaret ipuçları (daire şeklini göstermek gibi) sunulabilir. Değerlendirme bölümünde çocuğa sorular sorularak yeteri kadar fırsat ve zaman tanınmalı, çocuk sözel iletişim için cesaretlendirilmelidir. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek ya da farklılaştırılarak sunulmalıdır.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğa, etkinlik içinde kendini ifade edebilmesi için fırsatlar verilmelidir. Konuşma sırasında çocuğun ifadeleri kabul edilmeli, ifadenin tam hali öğretmen tarafından model olunmalı ve pekiştirilmelidir. Çocuğun ifade edici dil becerileri düzeyine göre kullandığı kelime sayısı arttırılmaya çalışılmalı ve gerekli dil genişletme çalışmaları yapılmalıdır. Örneğin "top" diyebilen bir çocuğa "mavi top" ifadesi model olunabilir. Konuşma sırasında kullanılan ifadeler jest ve mimiklerle desteklenmelidir. Çocuk konuşması bitene kadar muhakkak beklenmelidir. Çocuğun kendini ifade etme çabaları ve iletişim becerileri pekiştirilmeli, çocuk konuşmaya ilişkin olarak cesaretlendirilmelidir.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Öğretmen etkinliği anlatırken, çocuğun alıcı dil becerileri ve dikkat süresini göz önünde bulundurarak kısa ve yalın ifadeler kullanmalıdır. Çocuğun etkinliğe dikkatini yöneltmesini etkileyecek ısı, ışık, renk gibi ortam düzenlemelerine ve sınıfta etkileşimi olumsuz etkileyecek gürültü seslerinin oluşmamasına dikkat edilmelidir. Etkinlik, çocuğun dikkat süresi ve alıcı dil becerileri düzeyi göz önünde bulundurularak kısa ve yalın ifadelerle anlatılmalıdır. Anlatımda görsellerden yararlanılarak bir sonraki basamakta ne yapacağı çocuğa hatırlatılabilir. Etkinlik boyunca çocukla sık sık göz teması kurulmalıdır. Öğretmen, oyun alanını çocukla birlikte hazırlayarak (Bantlar çocukla birlikte yapıştırılabilir) ve oyunun nasıl oynanacağını çocukla birlikte sınıfa göstererek (topu ruloda taşıma vb.), çocuğu etkinliğe daha çok dâhil edebilir. Çocuğa, "Düşen topları arkadaşlarına vermek" gibi görevler verilerek etkinliğe olan dikkati arttırılabilir. Değerlendirme bölümünde yer alan, sınıftan daire şekillerini toplama ve yeniden yerleştirme basamakları tamamlanırken akran desteği sağlanarak, çocuk bir arkadaşıyla takım halinde eşyaları yerlerine yerleştirebilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Oyun sırasında çocuğun bağımsız şekilde hareket etmesini olumsuz etkileyecek olan durumlara yönelik, öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. Çocuğun kullandığı eşyalar çocuğa uygun, erişilebilir şekilde düzenlenmelidir. Yerlerin kaygan olmamasına dikkat edilmelidir. Çocuk tekerlekli sandalye kullanıyorsa, etkinlik alanı tekerlekli sandalyenin rahat hareket edebileceği şekilde düzenlenmeli ve materyaller de çocuğun ulaşabileceği noktalara konulmalıdır. Örneğin top ve

OKUL ÖNCESİ UYARLANMIŞ ETKİNLİKLER

rulo çocuğun uzanabileceği bir masaya konulabilir. Çocuk zikzak şeklinde yürümekte ya da sandalyesini kullanmakta güçlük çekiyorsa, yalnızca sağa ve sola küçük hamleler yaparak yolun kalanını düz bir şekilde tamamlamasına imkân sağlanabilir. Çocuk ayakta durmakta güçlük çekiyor ve sandalyesini çizgiler üzerinde hareket ettirmekte zorlanıyorsa, eline uzun bir çubuk verilerek şekillerin üzerinden çubukla gitmesi istene-

bilir. Çocuk küçük kas becerilerini kullanmakta güçlük çekiyorsa, parkurda taşınması için kâğıt havlu üzerinde plastik top yerine daha kolay taşıyabileceği bir nesne (kâse içinde pinpon topu vb.) verilebilir ya da kucağında bir top taşıyarak parkuru tamamlaması sağlanabilir. Gerekli yerlerde fiziksel yardım sunularak çocuğun etkinliğin tamamlanması sağlanmalıdır.

ÖĞRETMEN NOTLARI

ETKİNLİK 12

Etkinliğin Adı	: Paraşüt
Etkinlik Çeşidi	: Oyun Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 3	: Nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar.
Göstergeleri	: Bireysel ve eşli olarak nesneleri kontrol eder. Nesneleri taşır. Nesneleri kaldırır. Nesneleri iter. Nesneleri çeker.

Materyaller	: 3 metre kumaş paraşüt, 30-40 adet küçük top, paraşüt resimleri, renkli kâğıtlar, yapıştırıcı, sulu boya, beyaz A4 kâğıdı, ip, çocukların uygun fotoğrafları.
--------------------	--

Kavramlar/Sözcükler	: Sarı, kırmızı, mavi, paraşüt.
----------------------------	---------------------------------

Öğrenme Süreci

- Çocuklar ile birlikte çember şeklinde oturulur. Paraşüt resimleri, paraşütle uçan insanların resimleri ve videoları incelenebilir. Fakat paraşütün ismi söylenmez. İnceledikleri şeyin ne olduğunu çocukların merak etmelerine ve tahminlerde bulunmalarına fırsat verilir.
- Öğretmen 3 renkten oluşan daire şeklindeki paraşütü ve onların üzerine atılacak topları çıkarır. Çocuklar paraşütün etrafında çember olurlar. Öğretmen çocuklara bu nesnenin ismi ile ilgili tahminlerini sorar. Çocuklar parmak kaldırarak ne olduğunu bulmaya çalışırlar.
- Çocuklardan tahminleri alındıktan sonra bunu bir "paraşüt" olduğu söylenir. Ardından çocuklara paraşütün üzerindeki renkler sorulur. Hep birlikte sarı, kırmızı, mavi renkleri bulunur.
- Paraşütün etrafına 10 çocuk gelerek kumaşı tutar. Ardından öğretmen plastik topların hepsini paraşüt kumaşın üzerine bırakarak oyunu başlatır. Çocuklar tuttıkları yerlerden paraşütü sallayarak, paraşütün üzerindeki tüm topları yere düşürmeye çalışırlar.
- Sınıfın geri kalanı ise düşen topları tekrar sallayan paraşütün üzerine getirirler. Paraşütü sallayan çocuklar, üzerindeki tüm topları yere düşürdükten sonra alkışlanır.

- Toplar toplanarak paraşütün üzerine geri bırakılır ve sıra diğer çocuklara geçer. Sınıftaki tüm çocuklar oyunu iki rolde de oynayana kadar etkinlik sürdürülür.
- Daha sonra çocuklar masalarına geçerler. Sulu boyaları ile beyaz bir A4 kâğıdını gökyüzü şeklinde mavi ile boyarlar. Ardından renkli kâğıtları yırtarak, rengârenk daire şeklinde bir paraşüt yaparlar ve yırttıkları kâğıtları gökyüzü olarak oluşturdukları kâğıdın üzerine yapıştırırlar.
- Ardından paraşüt şeklinin iki ucuna ipler yapıştırılır. Çocukların kendi fotoğrafları iplerin ucuna paraşütü tutuyormuş gibi görünecek şekilde yapıştırılabilir.

Değerlendirme

- Etkinliğimizde neler kullandık?
- Paraşüt üzerinde hangi renkler vardı?
- Paraşütü sallarken zorlandınız mı?
- En çok hangi kısımda eğlendiniz? Toplari toplamak mı yoksa yere düşürmeye çalışmak mı daha zordu?

Aile Katılımı

- Bir gün öncesinden ailelerden 2 – 3 adet plastik küçük top istenebilir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun alıcı dil becerileri düzeyi dikkate alınarak, etkinliğin nasıl yapılacağı sade bir dille anlatılmalıdır. Etkinliğin kuralları anlatılırken göz teması kurularak yalın ifadeler kullanılmalı ve gerektiğinde ifadeler tekrarlanmalıdır. Ayrıca etkinliğin basamaklarını ifade eden görseller ile çocuğa ne yapacağı sırasıyla gösterilerek sözel yönergeler bu görsellerle desteklenebilir. Çocuk yönergeleri takip etmekte güçlük çektiğinde öğretmen davranışları model olabilir ve gerekli yerlerde çocuğa ihtiyaç duyduğu fiziksel desteği sunabilir. Boyama kısmında önce, çocuğun sevdiği bir renk ile serbest bir resim çalışması yapmasına olanak sağlanabilir. Etkinlik boyunca çocuğun her basamaktaki doğru davranışları muhakkak görülmeli ve uygun pekiştirilmelidir. Etkinlik sonunda çocuğun paraşüt ile istediği oyunları oynamasına fırsat tanınabilir.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik önerilen tüm uyarlamalardan ihtiyaç duyulduğunda bu alanda da yararlanılabilir. Bunların yanı sıra çocuğun etkinlikte kullanılan materyallerden herhangi birine karşı dokunma, işitme, koklama gibi duyuusal hassasiyetleri varsa bu hassasiyetler göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin çocuğun yüksek sese karşı duyarlılığı varsa, daha yumuşak dokulu toplar kullanılabilir, zemine yumuşak bir malzeme (minder vb.) serilebilir veya topların yere düşmesi sırasında çocukların dinlemekten hoşlandıkları bir müzik açılabilir. Süreç boyunca çocuğun akranlarıyla etkileşim kurması için fırsatlar yaratılmalıdır. Örneğin, çocuğun paraşütün aynı kenarından tutarak arkadaşına yardım edebileceği söylenebilir. Düşen topları toplama aşamasında, toplar elden ele iletilerek paraşütün üzerine atılabilir. Böylece çocuk akranını beklemiş ve akranıyla yardımlaşmış olur. Resim çizme aşamasında da çocuğun çizdiği resim hakkında arkadaşıyla konuşması, boya alışverişi yapması desteklenebilir. Etkinliğin kuralları anlatılırken çocukla göz teması kurulmalıdır. Etkinlikte yer alan yönergeler çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre basit ifadelerle sunulmalı ve gerektiğinde tekrarlanmalıdır. Ayrıca görseller kullanılarak, çocuğa ne yapacağı sırasıyla gösterilebilir. Çocuk gerçekleştirdiği her basamak için ve etkinlik sonunda sevdiği nesne verilerek (paraşüt ve toplarla serbest şekilde oynamasına olanak sunulabilir) ya da sevdiği oyunlar oynanarak pekiştirilmelidir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinlik sırasında önceden kumaşlarla hazırlanmış bir paraşüt maketi kullanılabilir. Videolar izlenirken ve resimler incelenirken öğretmen çocuğa video ve resimlerde olanları sözel olarak betimlemelidir. Etkinlikte kullanılacak malzemelere çocuğun dokunarak tanıması sağlanmalıdır. Çocuğun ayırt edebileceği farklı dokular ya da üç boyutlu küçük nesneler renklerle eşleştirilerek, renge göre paraşüte yerleştirilebilir. Her rengi temsil eden bir meyve ya da sebze seçilebilir. Paraşüte çocuğun dokunması sağlanırken aynı zamanda paraşütün özellikleri betimlenerek anlatılmalıdır. Çocuktan materyalin ne olduğunu tahmin etmesi istenmeden önce, çocuk materyali dokunarak incelemelidir. Yine kullanılacak toplara da çocuğun dokunması sağlanmalıdır. Etkinliğin nasıl yapılacağı betimlenerek anlatılmalıdır. Etkinlikte sıra çocuğa geldiğinde, akran desteği sağlanarak paraşütü tutması sağlanabilir. Çocuğa, ellerini nasıl hareket ettirmesi gerektiği fiziksel yardımla gösterilmelidir. Topların yere düştüğünü duyan kadar hareketi sürdürmesi söylenebilir. Öğretmen süreç boyunca gerçekleşen durumları çocuğa sözel olarak betimlemelidir ("Toplar düştü, paraşütte bir tane top kaldı" vb.). Aynı zamanda etkinlik esnasında çocuğun performansına göre öğretmen tarafından gerekli yönlendirmeler sözel ipucu ya da fiziksel yardım kullanılarak yapılabilir. Boyama esnasında çocuğa, gökyüzü silikon gibi dokunsal olarak ayırt edeceği bir malzeme ile çizilmiş şekilde verilmelidir. Kâğıtları yırtma ve yapıştırma esnasında öğretmen, çocuğu fiziksel yardım ve sözel ipucu kullanarak yönlendirir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuk etkinlik süresince görmesini en işlevsel kullanabildiği noktada ve öğretmeni görebileceği bir mesafede yer almalıdır. Çocuğun video ve resimleri görebileceği bir mesafede olduğuna da dikkat edilmelidir. Etkinlik ortamının ışıklandırması, çocuğun var olan görmesini en işlevsel kullanabileceği şekilde düzenlenmelidir. Oyun alanını çocuğun gezerek tanıması için fırsat verilmelidir. Paraşüt resimleri çocuğun görebileceği büyüklükte olmalıdır. Resimleri ve paraşütü incelemesi için çocuğa yeterli zaman verilmelidir. Çocuğa incelediği materyallerle ilgili sorular sorulabilir. Paraşütün tutulacak yerleri ve toplar, çocuğun ayırt edebilmesi için; paraşütün renkleri arasından net bir şekilde belli olabilecek renkte (düz, siyah renk olabilir) seçilmelidir. Paraşütü nasıl hareket ettireceği model olunarak çocuğa gösterilmelidir. Etkinlik esnasında çocuk, gerekli yerlerde sözel ipucu ile yönlendirilebilir.

Çocuğun daha büyük bir kâğıda boyama yapması sağlanabilir. Kâğıt yırtıp yapıştırılırken, bir akranı her basamakta çocuğa model olarak etkinliği tamamlamasını destekleyebilir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Anlatımın çocuğa dönük olarak yapılması çocuğun ifadeleri anlamlandırmasına katkı sunacaktır. Etkinlik sırasında öğretmen neler yapılacağını anlattıktan sonra, çocuğa arkadaşlarını izlemesi, etkinlikte yapılacakları ve etkinlik basamakları arasındaki geçişleri görmesi için fırsat verebilir. Öğretmen, gerekli durumlarda sözel ifadelerine ek olarak etkinlikte ve değerlendirmede yer alan ifadeleri herkesçe kullanılan doğal işaretlerle destekleyebilir. Paraşütün üzerindeki renkler sorulduğunda, çocuğun görsel kartlar üzerindeki renkleri göstermesi sağlanabilir. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek, farklılaştırılarak sunulabilir. Çocuğa söz hakkı verildiğinde yeteri kadar zaman tanınarak sözel iletişim için cesaretlendirilmelidir. Çocuğun kullandığı ifadelerle yönelik dil genişletme çalışması yapılabilir. Örneğin "mavi" diyebilen bir çocuğa "mavi top" ifadesi model olunabilir.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Öğretmen etkinlik ile ilgili yönergeleri verirken çocuğun göz hizasına inmeli; ses tonunu çocuğun işitme becerilerine göre ayarlamalıdır. Çocuğun, etkinlik sırasında öğretmeni görebiliyor olması, sözel ifadeleri daha kolay anlamasını, dikkatini öğretmene daha kolay yöneltmesini sağlayacaktır. Yönergelerin açık, anlaşılır ve kısa olmasına dikkat edilmelidir. Paraşüt hakkında sohbet edilirken, çocuk konuşması için cesaretlendirilebilir ve konuşma fırsatları çoğaltılabilir. Konuşması sırasında ifade edici dil becerilerini geliştirmeye yönelik dönütler ve teşvik edici ifadeler kullanılmalıdır. Çocuk, bir akrasını model alması için yönlendirilebilir. Öğretmen, etkinlik süresince çocuğun performans düzeyini dikkate alarak sözel ipuçları kullanabilir, hareketleri çocuğa tekrar model olabilir ya da fiziksel yardımla çocuğu destekleyebilir. Değer-

lendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek, farklılaştırılarak sunulabilir. Çocuğa söz hakkı verildiğinde yeteri kadar zaman tanınarak sözel iletişim için cesaretlendirilmelidir. Çocuğun kullandığı ifadelerle yönelik dil genişletme çalışması yapılabilir. Örneğin "top" diyebilen bir çocuğa "top düştü" ifadesi ile model olunabilir. Gerktiğinde dil ve konuşma güçlüğü olan çocuklar için önerilen uyarlamalardan bu alanda da yararlanılabilir.

7. Dil ve Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlikte ilk defa duyduğu kelimeler olabilir. Bu kelimelerin doğru kullanımı için zaman tanınmalıdır. Konuşması için fırsat verilmelidir. Değerlendirme bölümüne geçildiğinde çocuklarla sohbet ederken sık sık göz teması kurarak cesaretlendirilmeli ve söz hakkı verilmelidir. Konuşması sırasında yanlış kullandığı kelimeler için doğru geri dönütler sağlanmalıdır. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek, farklılaştırılarak sunulabilir. Çocuğa söz hakkı verildiğinde yeteri kadar zaman tanınarak sözel iletişim için cesaretlendirilmelidir. Çocuğun söyleyebildiği kelime sayısına göre dil genişletme çalışması yapılabilir. Akıcı dilde problem yaşıyorsa çocuğun kendine güvenmesi ve sakin kalması sağlanarak konuşması için fazladan zaman tanınabilir.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğun etkinliğe dikkatini yöneltmesini olumsuz etkileyecek ısı, ışık, renk gibi ortam düzenlemelerine ve sınıfta etkileşimi olumsuz etkileyecek gürültü seslerinin oluşmamasına dikkat edilmelidir. Öğretmen etkinliği anlatırken, çocuğun alıcı dil becerileri ve dikkat süresini göz önünde bulundurarak kısa ve yalın ifadeler kullanılmalıdır. Anlatımda görsellerden yararlanılabilir. Paraşüt resimleri incelenirken öğretmen; dikkat çekici ifadelerle ("Burada kocaman bir şey var. Acaba bu şeye binerek uçabilir miyiz?" vb.), jest ve mimiklerle çocuğun dikkatini resimlere yönlendirmesini sağlayabilir. Paraşütü incelemesi için çocuğa zaman verilmeli, paraşüt hakkında merak ettiklerini sorması için fırsat tanınmalıdır. Etkinliğin nasıl yapılacağını çocuğa model olunabilir. Çocuk, tamamladığı her aşamada pekiştirilmelidir. Paraşütü sallayarak topları düşürme ve düşen topları paraşüte koyma aşamalarını gerçekleştirdikten sonra çocuğa sevdiği bir etkinlik ya da nesne verilebilir. Resim yapma aşamasında dikkatini sürdürmesi için akran desteği sağlanabilir. Değerlendirme

aşamasında yine kısa ifadeler kullanılarak görsel kartlardan yararlanılabilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Oyun sırasında çocuğun bağımsız şekilde hareket etmesini olumsuz etkileyecek olan durumlara yönelik, öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. Çocuğun kullanacağı eşyalar çocuğa uygun, erişilebilir şekilde düzenlenmelidir. Yerlerin kaygan olmamasına dikkat edilmelidir. Çocuk tekerlekli sandalye kullanıyorsa, etkinlik alanı tekerlekli sandalyenin rahat hareket edebileceği şekilde düzenlenmeli ve materyaller de çocuğun uzanabileceği noktalara konulmalıdır. Havaya kaldırılarak tutulan paraşüte çocuğun da dokunmasına olanak sağlanmalı, paraşüt yüksekte tutulmamalı-

dir. Çocuğun ulaşabileceği bir masa üzerine bırakılan topları alarak paraşütün üzerine bırakması sağlanabilir veya topu bir arkadaşı çocuğa verebilir. Boyama aşamasında tekerlekli sandalye kullanan çocuklar için masa boyu ayarlanmalı ve boya malzemeleri masada hazır bulunmalıdır Küçük kas becerilerinde sınırlılık yaşayan ve ellerini kullanmakta güçlük çeken bir çocuğun paraşütün ucundan tutması yerine paraşüte dokunması sağlanabilir. Boyama yaparken çocuğun tutabileceği kalınlıkta bir boya tercih edilebilir. Boya kalemlerini daha rahat tutması için, çocuğa kalem tutma aparatı içine yerleştirilmiş kalemler verilebilir. Çocuğun resmini parmak boyalar ile yapması sağlanabilir. Çocuğa ihtiyaç duyduğu yerlerde gerekli fiziksel destek sağlanmalıdır.

ÖĞRETMEN NOTLARI

ETKİNLİK 13

Etkinliğin Adı	: Atış Turnuvası
Etkinlik Çeşidi	: Oyun Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 3	: Nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar.
Göstergeleri	: Duran topa koşarak gelip ayakla vurur. Topu ritmik olarak sektirir. Farklı boyut ve ağırlıktaki nesneleri hedefe atar. Nesneleri kaldırır, taşır, iter, çeker.
Materyaller	: Basketbol ve futbol topu (yoksa yerlerine birer plastik top kullanılabilir.), sepet, ip, kale ya da kale oluşturmak için kullanılmak üzere taşlar.
Kavramlar/Sözcükler	: Basketbol, futbol, tenis, hentbol, voleybol.

Öğrenme Süreci

- Çocuklara bahçeye çıkarak büyük bir alanda atış turnuvası yapılacağı anlatılır ve hep birlikte hazırlanarak bahçeye çıkılır. Bahçede hep birlikte çember olunur ve çocuklara "Bir top ile kaç farklı oyun oynayabiliriz?" diye sorulur. Tahminler ve cevaplar alındıktan sonra topla oynanabilecek oyunlar hep birlikte sayılır. Örneğin futbol, basketbol, voleybol, hentbol, tenis gibi çocukların akıllarına gelebilecek farklı oyunlar sıralanabilir. Sayılan oyun türlerinin resimleri çocuklara gösterilebilir.
- Bahçe 2 alana ayrılır. 1. alana 1-2 metre uzunluğunda bant ya da tebeşir ile düz bir çizgi oluşturulur. Çizginin ilerisine bir sepet yerleştirilir. Sepetin çevresine bir ip bağlanır.
- Çizginin başından tercihen basketbol topu ile yoksa sektirilebilecek bir plastik top ile oyuna başlanır ve çizginin üzerinden topu yavaş yavaş sektirerek çizginin sonuna kadar ilerlenir. Ardından top, ileri yerleştirilmiş olan sepetin içine basket atılır.
- 2. alanda; 1. alanın bittiği sepetin yanına bir top daha koyulur. Sepetten 1 metre ileride bir kale oluşturulur. Bu kale sandalyeler, maket kale, çizgiler, taşlar vb. kullanılarak oluşturulabilir. Kovanın yanındaki topa ayakla vurularak kaleye isabetli atış yapılması gerekmektedir.

- Ardından çevresine ip bağlanmış kova, ipten çekilerek kaleye kadar taşınır. Kaledeki top da içine eklenerek başlangıç noktasına kadar geri döndürülür. Oyun tüm çocuklar oynayana kadar tekrarlanır. İstenirse oyun iki parkur ve iki grup oluşturularak turnuva şeklinde de oynanabilir.

Değerlendirme

- Oyun sırasında en çok hangi aşamada zorlandın?
- Top sektirmek çok yorucu oldu mu?
- Sepeti kaleye kadar taşımak mı, kaleden geri getirmek mi daha zordu?
- En çok nerede eğlendin?
- Topla oynanan oyunlarımızın isimleri nelerdi?
- Sen topla oynanan oyunlardan en çok hangisini seversin?

Aile Katılımı

- Okulumuzda olmayan materyaller velilerimizden bir gün öncesinde istenebilir. Etkinlik sonrasında velilerimiz de okula çağırılarak çocuklarla birlikte oynadıkları bir turnuva düzenlenebilir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocukla sık sık göz teması kurulmalıdır. Çocuğun alıcı dil becerileri düzeyi dikkate alınarak, etkinliğin nasıl yapılacağı sade bir dille anlatılmalıdır. Yine değerlendirme aşamasına geçildiğinde de çocuğun alıcı dil ve ifade edici dil becerileri düzeyine göre sorular sadeleştirilerek ya da farklılaştırılarak (Daha çok kısa cevaplı sorular tercih edilebilir. Cevaba ilişkin seçenekler sunulabilir.) sorulmalıdır. Etkinlik yapılırken, gerektiğinde sözel ipuçları verilerek ve hareketler model olunarak çocuğun etkinliği tamamlaması desteklenmelidir. Sözel ipuçları ve model olarak hareketleri göstermek yeterli gelmediğinde, çocuğa ihtiyacı kadar fiziksel yardım sunulmalıdır. Etkinlikte gerçekleşmesi istenilen davranış, gerek görüldükçe tekrarlanarak hatırlatılmalıdır. Etkinlikte yer alan hareketlerin yapılma aşamaları hakkında, resimli kartlar gösterilerek ipuçları verilebilir. Örneğin topu kaleye atma basamağında futbolcu ve kale resmi gösterilebilir. Çocuğun dikkatini yönlentmesini ve etkinliği tamamlamasını desteklemek için sevdiği eşya, oyuncak, resim gibi şeylerden yararlanılabilir. Örneğin ip bağlanmış kovayı çekme sırasında, sevdiği bir çizgi film karakterinin resimleri başlangıç noktasından bitiş noktasına kadar yapıştırılabilir. Çocuğun bu resimleri takip ederek kovayı çekmesi sağlanabilir. Etkinlik boyunca çocuğun doğru davranışları muhakkak görülmeli ve pekiştirilmelidir.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik önerilen tüm uyarlamalardan ihtiyaç duyulduğunda bu alanda da yararlanılabilir. Bunların yanı sıra çocuğun etkinlikte kullanılan materyallerden herhangi birine karşı dokunma, işitme, koklama gibi duyuusal hassasiyetleri varsa bu hassasiyetler göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin çocuğun basket topu sektirilirken çıkan yüksek sese karşı bir duyarlılığı varsa, daha yumuşak bir top seçilebilir ya da zemine yumuşak bir malzeme serilebilir. Etkinlik sırasında çocuğun sevdiği bir müzik açılabilir. Etkinliğin kuralları anlatılırken çocukla göz teması kurulmalıdır. Süreç boyunca çocuğun akranlarıyla etkileşim kurması için fırsatlar yaratılmalıdır. Örneğin çizgi çift çizilerek, toplar ikişer adet kullanılarak ve kovaya iki adet ip bağlanarak, oyun takım oyunu şeklinde oynanabilir. Etkinlikte yer alan yönergeler çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre basit ifadelerle sunulmalı ve gerektiğinde

tekrarlanmalıdır. Ayrıca görseller kullanılarak, çocuğa ne yapacağı sırasıyla gösterilebilir. Çocuk top sektirmeye aşırı ilgi gösteriyorsa, etkinliğe olan dikkatini sürdürmesini desteklemek amacıyla, etkinlik öncesinde topla bir süre oynamasına izin verilmeli; etkinliği tamamladığında tekrar oynayabileceği hatırlatılmalıdır. Çocuk gerçekleştirdiği her basamak için ve etkinlik sonunda sevdiği nesne verilerek ya da sevdiği oyunlar oynanarak pekiştirilmelidir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinlik öncesinde alan, öğretmen rehberliğinde çocuğa gezdirilerek tanıtılmalıdır. Etkinliği nasıl yapacağı alan gezilirken betimleyici olarak anlatılmalıdır. Başlangıç çizgisi ile sepet, sepet ile kale arası mesafeler, çocukla birlikte adım sayılarak belirlenmelidir. Etkinlikte tebeşir ile çizilen çizgi çocuğun dokunsal olarak ayırt edebileceği bir malzeme ile kaplanmalıdır. Sepetle kale arasına, başlangıç çizgisi hizasında, çocuğun dokunsal olarak ayırt edebileceği bir malzeme ile çizgi çizilerek, geri dönmesi sağlanmalıdır. Etkinlik için zilli top kullanılabilir. Etkinliğe başlamadan önce basketbol ve futbol topları çocuğa incelenmeli, çocuğa top sektirme hareketini nasıl yapacağı gerekli fiziksel yardım sunularak anlatılmalıdır. Uygulama esnasında çocuğa yönergeler verilerek ne yapması gerektiği hatırlatılmalıdır. Çocuğa ihtiyacından fazla yardım sunmamaya dikkat edilmelidir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuk etkinlik süresince görmesini en işlevsel kullanabildiği noktada ve öğretmeni görebileceği bir mesafede yer almalıdır. Etkinlik ortamının ışıklandırması, çocuğun var olan görmesini en işlevsel kullanabileceği şekilde düzenlenmelidir. Oyun alanını çocuğun gezeerek tanınması için fırsat verilmelidir. Etkinlik alanında top sektirilen çizgi, zemin ile kontrastlık oluşturacak renkte olan tebeşir ile belirtilmelidir. Kullanılan top canlı, fosforlu renklere sahip olmalıdır. Yine kalenin, çocuğun rahatlıkla ayırt edebileceği renklere olmasına dikkat edilmelidir. Kullanılacak sepet ile sepete bağlanan ip kontrast renklere olmalıdır. Çocuğun performansına göre topa ayakla vurma esnasında sepet ile kale arasındaki mesafe kısaltılabilir. Çocuğun parkurda nasıl ilerleyeceği model olunmalıdır. Uygulama esnasında çocuğa ne yapması gerektiğiyle ilgili hatırlatmalar yapılarak etkinliği tamamlaması sağlanmalıdır. Parkurun başlangıç ve bitiş noktalarına ışıklı oyuncaklar yerleştirilerek çocuğun bu noktaları ayırt etmesi kolaylaştırılabilir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Çocuklara topla oynanacak oyunlar sorulurken ve etkinlik hakkında konuşulurken çocuğa söz hakkı verilmeli, yanıtlamakta güçlük çektiği sorulara ilişkin ipuçları verilerek ilgili doğru yanıtlar tekrarlanmalıdır. Etkinliğin uygulama aşamasına geçildiğinde çocuğa, öncelikle arkadaşlarını izlemesi için fırsat verilebilir. Oyun esnasında tamamlamakta güçlük çektiği basamaklarda sözel ipuçları verilerek veya hareketler model olunarak, çocuğun etkinliğe devam etmesi sağlanmalıdır. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek, farklılaştırılarak sorulabilir. Çocuğa söz hakkı verildiğinde, yeteri kadar zaman tanınmalı ve sözel iletişim için cesaretlendirilmelidir. Bu aşamada gerekirse görsel kartlar kullanılarak soru ifadeleri desteklenebilir. Çocuğa da sözel ifadelerinin yanında bu görsellerden de yararlanması için fırsat tanınmalıdır.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Etkinlik süresince çocuk ile soru-cevap çalışmaları yapılmalıdır. Böylece öğretmen, çocuğun nerede desteğe ihtiyacı olduğu saptayabilir ve çocuğu etkinliğe daha çok dâhil edebilir. Çocuğa söz hakkı verildiğinde yeteri kadar zaman tanınarak sözel iletişim için cesaretlendirilmelidir. Etkinliğe devam etmekte güçlük yaşadığı durumlarda çocuğa sözel ipuçları verilmeli, gerektiğinde yapılacaklar model olunmalıdır. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek, farklılaştırılarak sunulabilir.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğun, etkinliğe akranlarıyla beraber katılımı sağlanmalıdır. Değerlendirme bölümünde çocuğa söz hakkı verilerek konuşması desteklenmelidir. Çocuk, konuşması bitene kadar muhakkak beklenmelidir. İhtiyaç duyulan yerlerde öğretmen ipuçları vererek, çocuğa gerekli desteği sunmalıdır. Çocuğun ifadelerine yönelik olarak dil genişletme çalışmaları yapabilir. Örneğin "top" diyebilen bir çocuğa, "top at" ifadesi model olunabilir. Sorular, çocuğun alıcı dil becerileri seviyesine uygun şekilde sadeleştirilerek sorulmalıdır.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Öğretmen etkinliği anlatırken, çocuğun alıcı dil becerileri ve dikkat süresini göz önünde bulundurarak kısa ve yalın ifadeler kullanmalıdır. Anlatımda görsellerden yararlanılabilir. Etkinlikte kullanılacak materyaller çocuğa önceden tanıtılmalıdır. Etkinlik ortamında, çocuğun dikkatini etkinliğe yöneltmesini olumsuz etkileyecek uyaranlar bulunmamalıdır. Çocuk ile sık sık göz teması kurulmalıdır. Etkinlik sırasında gereken yerlerde kısa hatırlatmalar ve yönlendirmeler yapılabilir. Etkinlikler basamaklara bölünebilir ve her basamağı gerçekleştirdikten sonra çocuk pekiştirilmelidir. Çocuğun etkinlik boyunca; dinleme, oyunu takip etme ve sırasını bekleme davranışları da muhakkak pekiştirilmelidir. Öğretmen oyun alanını çocukla birlikte hazırlayarak ve oyunun nasıl oynanacağını çocukla birlikte sınıfa göstererek (kaleye top attıktan sonra topu kovaya atma vb.), çocuğu etkinliğe daha çok dâhil edebilir. Parkuru tamamlama sırası arkadaşlarındayken, çocuğa hareket edebileceği basit görevler verilerek (kaleye isabet etmeyen, kaçan topları getirme vb.) çocuğun etkinliğe olan dikkatini sürdürmesi desteklenebilir. Çocuk etkinliği tamamladıktan sonra "top sektirme" gibi istediği bir oyunu oynamasına izin verilebilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Oyun sırasında çocuğun bağımsız şekilde hareket etmesini olumsuz etkileyecek olan durumlara yönelik, öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. Çocuğun kullanacağı eşyalar çocuğa uygun, erişilebilir şekilde düzenlenmelidir. Yerlerin kaygan olmamasına dikkat edilmelidir. Çocuk tekerlekli sandalye kullanıyorsa, etkinlik alanı tekerlekli sandalyenin rahat hareket edebileceği şekilde düzenlenmeli ve materyaller de çocuğun uzanabileceği noktalara konulmalıdır. Örneğin çocuk topları bir masanın üzerinden alarak alabilir ve topu sandalyede oturarak kaleye ve kovaya atabilir. Sepet ve kalenin mesafesi çocuğa uygun olarak ayarlanmalıdır. Çocuktan, topları sektirmek yerine havaya atıp tutması istenebilir. Topa ayakla vurma aşamasında birebir fiziksel destek sağlanabileceği gibi çocuğun topa vurmasını sağlayacak sopa vb. bir materyal kullanılması sağlanabilir. Çocuk, küçük kas becerilerinde sınırlılık yaşıyorsa, çizimi ve boyaması yaparken rahat tutabileceği boyalar ve kalemler tercih edilebilir. Boya kalemleri kalem tutma aparatı ile tutulabilir. Kova çekilirken çocuğun daha rahat tutabileceği kalın bir ip kullanılabilir. Etkinlik boyunca gerekli yerlerde öğretmen ya da akranı çocuğa ihtiyaç duyduğu kadar fiziksel yardım sunmalıdır.

ETKİNLİK 14

Etkinliğin Adı	: Sar, Sar, Çek
Etkinlik Çeşidi	: Oyun Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 3	: Nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar.
Göstergeleri	: Bireysel olarak nesneleri kontrol eder. Nesneleri çeker.
Materyaller	: Tuvalet kâğıdı, plastik bardak, su.
Kavramlar/Sözcükler	: Yavaş-hızlı.

Öğrenme Süreci

- Çocuklar ile birlikte sınıfta çember şeklinde oturulur. Öğretmen önceden hazırladığı dünyanın en hızlı ve en yavaş hayvanının fotoğraflarını getirir ve ters şekilde çemberin ortasına koyar.
- Çocuklara dünyanın en hızlı hayvanının hangisi olabileceği sorulur. Ardından dünyanın en hızlı hayvanı taklit edilerek, koşma hareketi yapılır. Dinlenmek için oturulduğunda, yerde ters duran en hızlı hayvanın fotoğrafına bakılır.
- Sıra en yavaş hayvanı öğrenmeye gelir. Dünyanın en yavaş hayvanı taklit edilerek, yavaşça yürüme hareketi yapılır. Bu hayvanın ne olduğu tahmin edilmeye çalışıldıktan sonra hep birlikte öğrenilir.
- Oyun aşamasına geçilir ve düzenek kurularak çocuklara oyunun nasıl oynanacağı açıklanır.
- Bir masanın üzerine bir adet tuvalet kâğıdı konulur. Rulo açılarak kâğıdın ucu masanın diğer ucuna kadar uzatılır. Rulo kısmı masanın bir ucunda, kâğıt masanın diğer ucundadır. Masanın ucundaki kâğıdın üstüne içine biraz su doldurulmuş bir plastik bardak yerleştirilir. Konulan su ve plastik bardağın kâğıdı yırtmayacak ağırlıkta olmasına özen gösterilmelidir.
- Oyun başladığında, çocuklar ruloların olduğu kenara geçerek rulodan tutar ve ruloyu yavaşça sararak kendine doğru çeker. Rulo sarıldıkça,

ucundaki bardak da peçeteyle birlikte çocuğa doğru gelir. Bardağın devrilmemesi ve kâğıdın yırtılmaması gerekmektedir. Bardağı devirmeden ve kâğıdı yırtmadan kendine kadar çekebilen çocuklar alkışlanır. Çekerken kâğıt yırtılmış ya da bardak devrilmişse oyuna tekrar başlanır.

Değerlendirme

- Etkinliğimizde hangi malzemeleri kullandık?
- Etkinliği yaparken zorlandınız mı?
- Tuvalet kâğıdını sararken zorlandınız mı?
- Dünyanın en hızlı hayvanı hangisiydi?
- Sen dünyanın en hızlı hayvanı olsan neler yapardın?
- Dünyanın en yavaş hayvanı hangisiydi?
- Sen dünyanın en yavaş hayvanı olsan neler yapardın?

Aile Katılımı

- Bir gün öncesinden ailelerden tuvalet kâğıdı ve plastik bardak istenebilir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun alıcı dil becerileri düzeyi dikkate alınarak; etkinliğin nasıl yapılacağı ve kurallar anlatılırken kısa ve yalın bir dille oluşturulmuş cümleler kullanılmalıdır. Yine değerlendirme aşamasında da, çocuğun alıcı dil becerilerine göre sorular sadeleştirilerek ya da farklılaştırılarak sorulabilir. Çocuğun yanıt vermesini kolaylaştırmak için seçenekler sunulabilir. Etkinlik yapılırken gerekirse sözel ipucu ile çocuğun etkinliği tamamlaması sağlanmalıdır. Gerekli görüldüğü takdirde yapılması istenilen davranışı hatırlatacak resim kartları gösterilebilir. Rulo resmi gösterilip "Bununla ne yapmamız gerekiyordu? Aferin, doğru bildin. Hadi şimdi bana yavaşça nasıl yapıldığını göster." vb. ifadeler ile çocuğun etkinliği sürdürmesi desteklenebilir. Bardağa su konulurken öğretmen çocuğun yanında bulunarak ihtiyaç duyduğunda yardım edebilir. Yapılması istenilen davranışlar, basamaklar halinde belirli aralıklarla hatırlatılabilir. Süreç boyunca çocuğun olumlu davranışları muhakkak görülmeli ve uygun şekilde pekiştirilmelidir.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik önerilen tüm uyarlamalardan ihtiyaç duyulduğunda bu alanda da yararlanılabilir. Etkinliğin kuralları göz teması kurularak, basit ifadelerle sunulmalı ve gerektiğinde tekrarlanmalıdır. Etkinlik boyunca kullanılan sözel yönergelerin yanında, etkinliğin basamaklarını sırasıyla ifade eden görsellerin olduğu resimli kartlar da kullanılarak, çocuğun etkinliği tamamlaması desteklenebilir. Çocuğun sevdiği nesneye ait görselin olduğu kartlar belli alanlara bırakılabilir. Çocuk, Peçeteyi yırtmadan ve bardağı düşürmeden etkinliği tamamladığında nesne çocuğa verilmelidir. Çocuğun yüksek sese karşı duyarlılığı varsa, alkış hareketi daha yavaş yapılabilir ya da alkış hareketi yerine kolları iki yana açarak yukarı kaldırıp "Yaşasın!" hareketi yapılabilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Dünyanın en hızlı ve en yavaş hayvan resimleri yerine dokunsal materyaller (maketleri ya da kabartılmış resimler) kullanılabilir. Hızlı ve yavaş hayvanın nasıl hareket ettiği çocuğa betimlenerek anlatılmalı ve hareketler çocukla birlikte yapılarak gösterilmelidir. Çocuktan tahmini alındıktan sonra, öğretmen eşliğinde maket ya da kabartılmış resimlere çocuğun dokun-

ması sağlanarak hangi hayvan olduğu söylenmelidir. Etkinliğin nasıl yapılacağı çocuğa detaylı olarak anlatılmalıdır. Çocuk eliyle açılmış olan tuvalet kâğıdını takip ederek rulo kısmına ulaşabilir. Öğretmen fiziksel yardımla ruloyu sarma hareketini çocuğa yaptırabilir. Çocuktan da bağımsız bir şekilde birkaç defa aynı hareketi yapması istenebilir. Etkinlik esnasında öğretmen kâğıdın yırtılmaması için yavaş yavaş sarıp kendine doğru çekmesi gerektiğini çocuğa hatırlatmalıdır. Etkinlik için hazırlanmış masanın üzerindeki materyalleri çocuğun dokunarak incelemesi sağlanmalıdır. Su doldurulmuş plastik bardak çocuğa verilerek ağırlığını hissetmesi sağlanabilir. Oyun esnasında sözel ipucu ile çocuk yönlendirilebilir. Değerlendirme basamağında çocuğa hayvanların kabartma resimleri ya da maketleri tekrar incelenilerek sorulan sorulara cevap vermesi sağlanabilir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuk etkinlik süresince görmesini en işlevsel kullanabildiği noktada ve öğretmeni görebileceği bir mesafede yer almalıdır. Etkinlik ortamının ışıklandırması, çocuğun var olan görmesini en işlevsel kullanabileceği şekilde düzenlenmelidir. Çocuğa, hazırlanmış masanın başına gelerek kullanılacak materyalleri incelemesi için zaman tanınmalıdır. Çocuğa materyallerin görsel özellikleriyle alakalı sorular sorulabilir. Hayvanların resimleri çocuğun görebileceği büyüklükte ve ayırt edebileceği renklerde olmalıdır. Etkinlikte renkli bir bardak kullanılabilir. Masa, çocuğun tuvalet kâğıdı ve bardağı kolay ayırt edebilmesi için siyah bir örtü ile kaplanabilir. Öğretmen çocuğa, ruloyu nasıl sarması gerektiğini model olarak gösterebilir. Etkinlik esnasında çocuğa, ruloyu yavaş sarması ve kâğıdın yırtılmaması gerektiğiyle ilgili hatırlatmalar yapılmalıdır. Çocuk, süreç boyunca sözel ipucu kullanılarak yönlendirilebilir. Değerlendirme aşamasında, çocuğun görebileceği büyüklükte ve kolay ayırt edebileceği renklerde çıkarılmış yavaş ve hızlı hayvan resimleri kullanılarak hatırlatmalar yapılabilir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Etkinlikteki geçişler için, çocuğun arkadaşlarını gözlemlemesine fırsat verilmelidir. Anlatımın çocuğa dönük olarak yapılması ifadelerin anlaşılmasını kolaylaştıracaktır. Öğretmen gerekli durumlarda sö-

zel ifadelerine ek olarak etkinlikte ve değerlendirmede yer alan ifadeleri, herkesçe kullanılan doğal işaretlerle destekleyebilir. Etkinlik sırasında hayvanların isimleri söylendikten sonra sesleri de çıkarılarak çocukların ilgisi çekilebilir ve taklit sesleri çalışılabilir. Olduğun yerde koşma ve olduğu yerde yürüme etkinliğinde öğretmen sözel olarak hareketi söylerken aynı zamanda model olarak ne yapılması gerektiğini gösterebilir. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek, farklılaştırılarak sorulabilir. Çocuğa söz hakkı verildiğinde yeteri kadar zaman tanınmalı, çocuk sözel iletişim için cesaretlendirilmelidir. Çocuğun kullandığı ifadelerle yönelik dil genişletme çalışmaları yapılabilir.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. En hızlı ve en yavaş hayvan taklit edilirken çocuğun arkadaşlarını gözlemlemesine fırsat verilmelidir. Öğretmen ses tonunu çocuğun işitme becerilerini dikkate alarak ayarlamalıdır. Yönergelerin açık, anlaşılır ve kısa olmasına dikkat edilmelidir. Öğretmen etkinlik süresince, çocuğun performansına göre; sözel ipuçları verebilir, hareketleri tekrar model olabilir ya da fiziksel yardım sunabilir. Etkinlik anlatılırken, sık sık göz kontağı kurularak çocuğun ilgisinin etkinliğe yöneltmesi sağlanmalı; çocuğun, öğretmenin arkadaşlarıyla beraber etkin bir şekilde dinlemesi desteklenmelidir. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek ya da farklılaştırılarak sorulabilir. Çocuğa söz hakkı verildiğinde yeteri kadar zaman tanınarak sözel iletişim için cesaretlendirilmelidir. Çocuğun kullandığı ifadelerle yönelik dil genişletme çalışmaları yapılabilir.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuk ile sık sık göz teması kurularak alıcı dil becerileri düzeyine uygun şekilde anlatım gerçekleştirilmelidir. Değerlendirme bölümünde sorulara cevap vermesi istenerek konuşması için fırsatlar yaratılabilir. Çocuğun ifade etmekte güçlük çektiği sözcüklerin doğru biçimleri model olunarak etkinliğe devam edilmelidir. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek ya da farklılaştırılarak sorulabilir. Çocuğa söz hakkı verildiğinde yeteri kadar zaman tanınarak sözel iletişim için cesaretlendirilmelidir. Çocuğun kullandığı ifade-

lere yönelik dil genişletme çalışmaları yapılabilir. Yeni öğrendiği sözcükler sınıf içinde tekrar edilerek pekiştirilirken; aile bilgilendirilerek evde de bu kelimeleri tekrar etmesi ve günlük hayatta kullanması sağlanabilir.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğun etkinliğe dikkatini yöneltmesini etkileyecek ısı, ışık, renk gibi ortam düzenlemelerine ve sınıfta etkileşimi olumsuz etkileyecek gürültü seslerinin oluşmamasına dikkat edilmelidir. Etkinlik, çocuğun dikkat süresi ve alıcı dil becerileri düzeyi göz önünde bulundurularak kısa ve yalın ifadelerle anlatılmalıdır. Anlatımda görsellerden yararlanılabilir. Etkinlik boyunca çocukla sık sık göz teması kurulmalıdır. Hayvan resimleri incelenirken öğretmen dikkat çekici ifadeler, jest ve mimikler kullanarak çocuğun dikkatini resimlere yöneltmesini sağlayabilir. Öğretmen, çocuğa ruloyu nasıl sarması gerektiğini model olarak gösterebilir. Her çocuk için tuvalet kâğıdını masaya serme gibi görevler verilerek çocuğun etkinlikte kalma süresi uzatılabilir. Çocuğa etkinlik boyunca, arkadaşlarını izleme ve kendi sırasını bekleme davranışları hatırlatılmalıdır. Bunun için kuralları ifade eden görseller kullanılarak bir kural panosu hazırlanabilir. Çocuk etkinliği tamamladıktan sonra sevdiği başka kısa bir etkinliği yapmasına izin verilerek ya da sevdiği bir nesneye ulaşması sağlanarak pekiştirilmelidir. Değerlendirme kısmında görsellerden yararlanılarak soruları cevaplaması sağlanabilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Oyun sırasında çocuğun bağımsız şekilde hareket etmesini olumsuz etkileyecek olan durumlara yönelik, öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. Çocuğun kullandığı eşyalar çocuğa uygun, erişilebilir şekilde düzenlenmelidir. Yerlerin kaygan olmamasına dikkat edilmelidir. Çocuk tekerlekli sandalye kullanıyorsa, etkinlik alanı tekerlekli sandalyenin rahat hareket edebileceği şekilde düzenlenmeli ve materyaller de çocuğun ulaşabileceği noktalara konulmalıdır. Tuvalet kâğıdını sararken çocuğun yetersizlikten etkilenme düzeyine göre, gerekirse bardak ile kâğıt arasındaki mesafe daha kısa tutulabilir, havlu kâğıt ya da rulo yapılmış bez gibi daha zor kopan bir materyal kullanılabilir ya da çocuğa ihtiyaç duyduğu fiziksel yardım sunulabilir. Bardağa su koyma işlemi için ağzı daha geniş bir bardak kullanılabilir ve öğretmen çocuğu destekleyebilir. Çocuğa basamakları gerçekleştirirken, ihtiyaç duyduğu kadar zaman verilmelidir. Süreç boyunca çocuğun etkinliği tamamlamaya yönelik çabaları pekiştirilmelidir.

ETKİNLİK 15

Etkinliğin Adı	: Lobutları Devir
Etkinlik Çeşidi	: Oyun ve Matematik Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 3	: Nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar.
Göstergeleri	: Küçük topu tek elle yerden yuvarlar. Farklı boyut ve ağırlıktaki nesneleri hedefe atar.
Materyaller	: 6 adet lobut ve 2 adet top, pinpon topları, 2 adet kutu.
Kavramlar/Sözcükler	: Az-çok, lobut, pinpon topu.

Öğrenme Süreci

- Çocuklar ile birlikte sınıfta çember şeklinde oturulur. Öğretmen sınıfa iki adet kutu getirir. Kutunun bir tanesinin yarısı, diğer kutunun ise tamamı pinpon topu ile doludur. Çocukların kutuları incelemelerine izin verdikten sonra hangi kutuda daha çok, hangi kutuda daha az pinpon topu olduğu konuşulur. Tahminlerini neye göre yaptıkları sorulur.
- Ardından kutuların içindeki pinpon topları sayılır. Sayılan her top için aynı zamanda tahtaya üst üste çarpılar atılır. Bu şekilde iki kutu için grafik oluşturulmuş olur. Sayımın sonunda hem rakama hem de kutular için oluşturulan grafiklere bakarak hangi kutunun içinde az, hangi kutunun içinde çok top olduğu öğrenilmiş olur.
- Oyun için lobutlar ve 2 adet top çıkarılır. Çocuklara lobut ve top ile neler yapılabileceği sorulur ve cevapları alınır.
- Sınıf iki gruba ayrılır. Her grup için bir kutu belirlenir. Lobutlar sınıfta belirlenen yere sıra ile dizilir. Lobutlardan 1,5 –2 metre uzaklığa yere bant ile bir çizgi çekilir. Lobutlar ortak kullanılacak, iki çocuk da atışlarını tek sıra halinde dizilmiş lobutlara doğru yapacaktır. İki gruptan birer çocuk gelerek oyuna başlar. Çocuklara, topu yer-

den yuvarlayarak lobutları vurmaları gerektiği açıklanır.

- Tüm lobutlar devrilene kadar çocuklar topları ile atış yapmaya devam ederler. Tüm lobutlar devrildikten sonra en çok lobutu hangi çocuğun devirdiğine bakılır ve çok lobut deviren çocuğun grubunun kutusuna bir adet pinpon topu atılır.
- Her çocuk lobut devirmeyi başardığı için, tüm turların sonunda birbirlerine sarılarak tebrik ederler ve alkışlanırlar.
- Oyunun sonunda pinpon topları sayılır. Hangi grubun kutusunda az top, hangi grubun kutusunda çok top olduğuna bakılır.

Değerlendirme

- Oyun oynarken neler hissettikleri çocuklara sorulur.
- Etkinliğimizi nasıl yapıldığı sorulur.
- Etkinlikte hangi malzemelerin kullanıldığı sorulur.
- Çocukların, lobutları devirmekte zorlanıp zorlanmadıkları sorulur.
- Çocukların, topu yuvarlarken zorlanıp zorlanmadıkları sorulur.

- Ardından çocuklar ile birlikte tahtanın üstüne kız ve erkek çocuk sayısı grafiği oluşturulur. Kız çocuklar için ayrı, erkek çocuklar için ayrı bir sütuna üst üste kareler yapıştırılır ya da çizilir. Her çocuk kendisi için oluşturulmuş sütuna gelerek karesini yapıştırabilir ya da çizebilir. Sınıfımızda kız çocuklarının mı erkek çocuklarının mı çokluğu öğrenilir.

Aile Katılımı

- Ailelerden birkaç gün önce 10'ar adet pinpon topu istenir. Ayrıca, etkinliğin nasıl yapıldığı anlatılarak evde karton bardakları topla devirme çalışmaları yapmaları istenir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocukla sık sık göz teması kurulmalıdır. Çocuğun alıcı dil becerileri düzeyi dikkate alınarak, etkinliğin nasıl yapılacağı, materyallerin nasıl kullanılacağı sade bir dille anlatılmalıdır. Örneğin lobut ve topla ne yapılacağı ile ilgili yalın ve anlaşılır ifadelerle yer verilmelidir. Etkinlik sürecinde çocuğun aşamaları doğru şekilde tamamlaması için yönergeler tekrarlanabilir. Eğer çocuk etkinliği tamamlamakta güçlük çekiyorsa, çocuğun performansına göre sözel ipuçları verilerek, davranışlar model olunarak ya da fiziksel yardım sunularak etkinliği tamamlaması sağlanmalıdır. Etkinlik boyunca çocuğun doğru davranışları muhakkak görülmeli ve pekiştirilmelidir. Çocuğun, etkinliğe katılımı sağlamak için lobutların üzerine sevdiği çizgi film karakterlerinin resimleri yapıştırılabilir. Yine değerlendirme aşamasına geçildiğinde de çocuğun alıcı dil ve ifade edici dil becerileri düzeyine göre sorular sadeleştirilerek ya da farklılaştırılarak (Daha çok kısa cevaplı sorular tercih edilebilir. Cevaba ilişkin seçenekler sunulabilir.) sorulmalıdır.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik önerilen tüm uyarlamalardan ihtiyaç duyulduğunda bu alanda da yararlanılabilir. Etkinliğin kuralları anlatılırken çocukla göz teması kurulmalıdır. Süreç boyunca çocuğun akranlarıyla etkileşim kurması için fırsatlar yaratılmalıdır. Örneğin çocuktan kaç lobut devirdiğini sayarak arkadaşına söylemesi ve arkadaşının kaç lobut devirdiğini sorması istenebilir. Atışlar çocuğun akranıyla aynı anda atış yapması istenerek 3'e kadar sayıldığında gerçekleştirilebilir. Çocuk arkadaşını izlemesi ve beklemesi için yönlendirilmelidir. Etkinlikte yer alan yönergeler çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre basit ifadelerle sunulmalı ve gerektiğinde tekrarlanmalıdır. Bunların yanı sıra çocuğun etkin-

likte kullanılan materyallerden herhangi birine karşı dokunma, işitme, koklama gibi duyuşal hassasiyetleri varsa bu hassasiyetler göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin çocuğun sese karşı duyarlılığı varsa lobutlar devrildiğinde daha az ses çıkmasını sağlamak için zemine yumuşak bir örtü, minder vb. serilebilir. Aynı zamanda etkinlik sırasında çocukların sevdiği bir müzik, rahatsız etmeyecek düzeyde ayarlanarak açılabilir. Etkinlik basamakları çocuğa görsellerden yararlanılarak anlatılabilir. Böylece, çocuğun bir sonraki basamak hakkında fikir sahibi olması sağlanarak, etkinliğe katılımı desteklenmiş olur. Etkinlik esnasında çocuk basamakları tamamladıkça pekiştirilmelidir. Düşürdüğü her bir lobuttan sonra çocuğa sevdiği bir oyuncak gösterilerek, etkinliği tamamladığında bu oyuncakla oynayabileceği söylenebilir. Etkinlik bitiminde oyuncak çocuğa verilmelidir. Değerlendirme kısmında da yine görsellerden yararlanılabilir. Etkinlik sonundaki sarılma davranışı yerine, çocuğun hassasiyeti dikkate alınarak hep birlikte "Yaşasın!" diyerek zıplama davranışı yapılabilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Öncelikle, lobut ve top çocuğa verilerek kullanılacak materyalleri dokunsal olarak tanıması sağlanırken materyallerin özellikleri betimleyici olarak da anlatılmalıdır. Etkinlikte zilli bir top kullanılabilir. Etkinliğin kuralları çocuğa detaylı olarak anlatılmalıdır. Etkinliğe başlamadan öğretmen çocuğa atış yapılacak çizgiyi ayırt etmesi için farklı dokuda bir nesneyle çizginin üzerine işaret koymalıdır. Çocukla birlikte, top atış çizgisi ile lobutlar arasındaki uzaklığı fark edebilmek için bu mesafe adım sayılarak yürünebilir. Öğretmen, topu atarken vücut pozisyonunun nasıl olması gerektiğini, çocuğa betimleyici olarak anlatmalı ve fiziksel yardımla vücut pozisyonunu ve nasıl atış yapıldığını göstermelidir. 2 kutudan içinde az top ve çok top olanı ayırt edebilmesi için, çocuğun kutuları incelemesi sağlanmalıdır. Grafik çizim aşamasının öncesinde, 2 ayrı kâğıda kutulardaki top sayısı kadar dokunsal işaret konularak, çocuğun grafiği tanıması sağlanabilir. De-

ğerlendirme kısmında sınıftaki kız ve erkek sayılarının grafiği dokunsal materyallerle önceden hazırlanarak çocuğa sunulabilir. Kız çocuk sayısı kadar evadan kesilmiş daire, erkek çocuk sayısı kadar keçeden kesilmiş daire kullanılabilir. Tüm süreç boyunca, gerekli yerlerde sözel ipuçları verilerek, davranışlar model olunarak ya da fiziksel yardım sunularak çocuğun etkinliği tamamlaması sağlanmalıdır. Çocuğun gereksiniminden fazla yardım verilmemesine dikkat edilmelidir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuk etkinlik süresince görmesini en işlevsel kullanabildiği noktada ve öğretmeni görebileceği bir mesafede yer almalıdır. Etkinlik ortamının ışıklandırması, çocuğun var olan görmesini en işlevsel kullanabileceği şekilde düzenlenmelidir. Oyun alanını çocuğun gezererek tanınması için fırsat verilmelidir. Etkinlik öncesinde öğretmen çocuğa, görebileceği mesafeden model olarak etkinliğin nasıl yapılacağını anlatmalıdır. Etkinlikte kullanılacak malzemeleri çocuğun incelemesi için fırsat verilmelidir. Az top ve çok top olan kutular, çocuğun görebileceği bir mesafeden gösterilmelidir. Pinpon topları çocuğun kolay ayırt edebilmesi için canlı renklere boyanabilir. Tahtaya oluşturulan grafik büyük boyutta çizilmelidir. Çarpı işaretleri tahtada görülebilecek renk ve büyüklükte olmalıdır. Lobutlar ile zemin, bant ile zemin zıt renklerde hazırlanmalıdır. Örneğin; beyaz lobutların ve beyaz topların olduğu etkinlikte, zemine siyah örtü serilebilir. Çocuğun görme becerileri dikkate alınarak gerekirse top atış çizgisi daha kısa mesafeye indirilebilir. Çocuk etkinlik esnasında ihtiyaç duyduğunda sözel ipuçları ile yönlendirilebilir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce, işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Etkinlik esnasında çocuğun önce akranlarını izlemesine fırsat verilerek etkinlik basamakları arasındaki geçişleri ve etkinliğin nasıl yapıldığını görmesi sağlanabilir. Çocuk, akranını dikkatlice gözlemledikten sonra oyuna dâhil edilebilir. Öğretmen gerekli durumlarda sözel ifadelerine ek olarak etkinlikte ve değerlendirmede yer alan ifadeleri herkesçe kullanılan doğal işaretlerle (Ellerle topu yuvarlama işareti yapma vb.) destekleyebilir. Az-çok kavramları için görsel kartlardan yararlanılabilir. Gerekli görüldüğünde dil ve konuşma bozukluğu olan çocuklar için önerilen uyarlamalardan bu alanda da yararlanılabilir.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce, işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Etkinlik sırasında çocuğun öğretmeni görebiliyor olması, sözel ifadeleri daha kolay anlamasını ve dikkatini öğretmene daha kolay yöneltmesini sağlayacaktır. Öğretmen etkinlik ile ilgili yönergeleri verirken çocuğun göz hizasına inmeli ve ses düzeyini çocuğun işitme becerilerine uygun olarak ayarlamalıdır. Çocuğun etkinlik sırasında bir akranını model alması sağlanabilir. Yönergelerin açık, anlaşılır ve kısa olmasına dikkat edilmelidir. Öğretmen, çocuğun performansına göre gerekli yerlerde sözel ipuçları verebilir ya da fiziksel yardım kullanabilir. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek, farklılaştırılarak sorulabilir. Çocuğa söz hakkı verildiğinde yeteri kadar zaman tanınarak sözel iletişim için cesaretlendirilmelidir. Gerekli görüldüğünde dil ve konuşma bozukluğu olan çocuklar için önerilen uyarlamalardan bu alanda da yararlanılabilir.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğun etkinlikte ilk defa duyduğu kelimeler varsa bu kelimelerin doğru kullanımı için zaman tanınmalıdır. Etkinlik boyunca çocuğa konuşması için fırsatlar verilmelidir. Konuşması sırasında ifade etmekte güçlük çektiği kelimelere yönelik dönütler sağlanmalı, kelimelerin doğru söylenişleri model olunmalıdır. Değerlendirme bölümüne geçildiğinde, çocuklarla sohbet ederken sık sık göz teması kurularak söz hakkı verilmelidir. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek ya da farklılaştırılarak sunulabilir. Çocuğa söz hakkı verildiğinde yeteri kadar zaman tanınarak sözel iletişim için cesaretlendirilmelidir. Çocuğun kullandığı ifadelerle yönelik dil genişletme çalışmaları yapılabilir. Örneğin "top" kelimesini söyleyen çocuğa "topu yuvarla" ifadesi model olunabilir.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Öğretmen etkinliği anlatırken, çocuğun alıcı dil becerileri ve dikkat süresini göz önünde bulundurarak kısa ve yalın ifadeler kullanmalıdır. Çocuğun, etkinliği dikkatini yöneltmesini etkileyecek ısı, ışık, renk gibi ortam düzenlemelerine ve sınıfta etkileşimi olumsuz etkileyecek gürültü seslerinin oluşmamasına dikkat edilmelidir. Etkinlik boyunca çocukla sık sık göz te-

ması kurulmalıdır. Anlatım görsellerle desteklenebilir. Öğretmen oyun alanını çocukla birlikte hazırlayarak oyunun nasıl oynanacağını çocukla birlikte sınıfa gös-
terebilir. Etkinlik öncesinde çocuğun, lobut ve topu in-
celemesi için fırsat verilmelidir. Etkinlik esnasında kısa
hatırlatmalar yapılabilir. Çocuğun etkinliğe olan ilgisi-
ni ve katılım süresini artırmak için uygun davranışları
pekiştirilmelidir. Ayrıca etkinlik sırasında devrilen lo-
butları dizme, değerlendirme kısmında da kız ve erkek
çocuklar için grafik oluşturulurken tahtaya işaret koy-
ma gibi çocuğun hareket etmesini sağlayacak etkinlik
içi görevler verilerek çocuğun ekinliğe olan dikkatini
sürdürmesi desteklenebilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Oyun sırasında çocuğun bağımsız şekilde hareket etmesini olumsuz etkileyecek olan durumlara yöne-

lik, öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. Çocuğun kullanacağı eşyalar çocuğa uygun, erişilebilir şekilde düzenlenmelidir. Çocuk küçük kas becerilerini kullanmakta sınırlılık yaşıyor ve ellerini ya da parmaklarını kullanmakta güçlük çekiyorsa, topu ayağıyla vurarak yuvarlamasına fırsat verilebilir. Çocuk tekerlekli sandalye kullanıyorsa, etkinlik alanı tekerlekli sandalyenin rahat hareket edebileceği şekilde düzenlenmeli ve materyaller de çocuğun uzanabileceği noktalara konulmalıdır. Çocuk, topu yerden yuvarlarken eğilmede güçlük yaşıyorsa, yuvarlamak yerine topu kucağından atarak lobutları devirmesi sağlanabilir. Top yuvarlama çizgisi lobutlara yakın çizilerek, topu yuvarlayacağı mesafe azaltılabilir. Etkinlikte sonunda yapılan sarılma hareketi, el ele tutuşma hareketi ile değiştirilebilir.

ÖĞRETMEN NOTLARI

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins or other markings on the paper.

ETKİNLİK 16

Etkinliğin Adı	: Kardan Adam
Etkinlik Çeşidi	: Türkçe- Dil ve Sanat Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 4	: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.
Göstergeleri	: Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri yapıştırır. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Nesneleri sıkır, çeker/gerer. Malzemelere elleriyle şekil verir.
Materyaller	: Kardan adam görseli, pamuk ve boya, hikâye için uygun kuklalar.
Kavramlar/Sözcükler	: Mevsim, kış, kar.

Öğrenme Süreci

- Öğretmen dersten önce, kış mevsimini temsil eden, iki çocuk ve kardan adamın olduğu bir çalışma sayfası hazırlar.
- Çocuklar ile birlikte yarım daire şeklinde oturulur. "Kış mevsimi ne demektir? Kışın özelliklerini bilen var mı?" diye sorularak sohbete başlanır. Çocuklar kış mevsiminin özelliklerini saydıktan sonra, öğretmen mevsimin genel özelliklerini tekrar eder. Kış mevsiminin soğuk olduğu, kıyafetlerimizin kalınlığı, hangi kıyafetlerin kullanıldığı, kar yağışı, kar yağdığı zaman nasıl oyunlar oynandığı ile ilgili konuşulur.
- Sonrasında öğretmen çocuklara bir hikâye okuyacağından bahseder ve aşağıdaki hikâyeyi anlatmaya başlar. Hikâye kuklalar eşliğinde de canlandırılabilir.

KARDAN ADAM NEREDE?

İnci bir sabah uyandığında pencereden bembeyaz kar yağdığını gördü. Öyle heyecanlanmıştı ki hemen yataktan kalktı. "Önce kahvaltımı yapmalıyım." diye düşündü. Kardeşi İpek de İnci'yle beraber uyanmış ve kar yağdığı için o da çok sevinmişti. Kahvaltıyı hazırlayan annesine, kar yağdığı için çok heyecanlı olduğunu ve bir an önce dışarı çıkmak istediğini söyledi. Annesi gülümsedi ve İnci'ye "Kahvaltıdan sonra kardeşinle beraber bahçemize bir kardan adam yapmak ister misiniz?" diye sordu. İnci

ve kardeşi annesinin bu teklifini duyunca sevinçten halılara uçtular. Hızlıca kahvaltılarını yaptılar. Daha sonra üşümesinler diye annesi İnci ve İpek'e berelerini giydirdi, atkılarını sardı ve eldivenlerini taktı. Bahçeye çıkmak için artık hazırlardı. Bahçeye çıktıklarında İnci ve kardeşi oynadılar, oynadılar, oynadılar... Bir anda İnci'nin aklına annesinin söylediği kardan adam geldi. İpek ile birlikte kardan adam yapmaya karar verdiler. Fakat ikisi de öylesine yorulmuşlardı ki...

- Öğretmen hikâyenin sonunu bitirmez ve çocukların tamamlamasına fırsat verir.
- Hikâyenin ardından çocuklara "Bizler de kardan adam yapalım mı?" diye sorulur ve etkinliğe geçilir.
- Öğretmen sınıfın ortasına sınıf mevcuduna uygun şekilde pamukları dağıtır. Çocuklar eğlenceli bir müzik eşliğinde pamuklar ile kartopu oynar.
- Oyunun ardından çocuklara dersten önce hazırlanan görseller, boyalar ve bir tutam pamuk dağıtılır. İnci ve kardeşine yardım edebilmek için kar yerine pamuk yapıştırmaları ve çocukların kıyafetlerini de boyamalarını söylenir. Tamamlanan etkinlikler panoda sergilenebilir.

Değerlendirme

- Kaç mevsim vardır?
- Mevsimlerin adlarını biliyor musun?

- Sen en çok hangi mevsimi seversin?
- Kış mevsiminde hava nasıl olur?
- Kış mevsiminin özellikleri nelerdir?

- Pamuk ile kar birbirine benziyor mu?
- Sen hiç kardan adam yaptın mı?
- Hikâyede dışarı çıkmak için çocuklar hangi kıyafetleri giydiler?

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun hikâyeyi arkadaşlarıyla beraber dinlemesi sağlanmalıdır. Etkinliğe geçildiğinde çocuğa akranlarını gözlemlemesi için fırsat tanınabilir. Çocuk etkinliğe devam etmekte güçlük çektiğinde sıradaki adıma ilişkin yönergeler verilebilir. Etkinlik öncesinde çocuğun sevdiği bir çizgi filme ait resimli kartlar kullanılarak dikkatini etkinliğe yöneltmesi sağlanabilir. Etkinlik gerçekleştirilirken öğretmen çocuğun yanında bulunarak çocuk ihtiyaç duyduğunda gerekli desteği hemen sunabilir. Çocuğun dikkat süresi göz önünde bulundurularak hikâye anlatımı yapılabilir. Hikâyeye olan ilgisini arttırmak için çocuğun dinleme davranışları "Beni çok güzel dinlediğini fark ettim, teşekkür ederim. Hadi devam edelim, bakalım sonrasında neler olmuş. Kartopu oynamaya ne dersin? Bak burada sevdiğin bir çizgi film karakteri var. İnci'ye yardım edelim mi?" gibi ifadelerle pekiştirilebilir. Etkinlik sürecinde, çocuk kendisinden istenen davranışı gerçekleştirdiğinde sevdiği kardan adam karakterinin resmi gösterilebilir. Etkinlik bitiminde bu karakterin bir videosu izletilebilir.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocukla göz teması kurularak dikkatini etkinliğe yöneltmeye özen gösterilir. Hikâyeyi okurken de zaman zaman göz teması kurularak ilginin öğretmeninde kalması sağlanabilir. Çocuk etkinliği yapmakta güçlük çekiyorsa öğretmen model olabilir. Çocuğun öğrenme hızına ve dikkatini yöneltme süresine göre hikâye anlatım süresi belirlenmeli ve hikâyede geçen ifadeler sadeleştirilerek anlatım yapılmalıdır. Etkinlik boyunca çocuğun duyuşal hassasiyetleri göz önünde bulundurularak gerekli önlemler alınmalıdır (Pamuğa dokunmaya karşı hassasiyeti olan bir çocuk için beyaz pinpon topları kullanılması vb.). Hikâyenin bölümleri gerekli görüldüğü takdirde yeniden anlatılabilir ya da "İnci'nin senin yardımına ihtiyacı varmış, ona yardım etmek ister misin?" gibi ifadelerle hatırlatmalar yapılabilir. Çocuk etkinliği tamamladığında, ortaya çıkardığı

güçlü ürün çocukla birlikte panoya asılarak ve sevdiği bir oyuncak verilerek pekiştirilebilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuk, öğretmenin anlatımını ve hikâyeyi akranlarıyla birlikte dikkatlice dinlemelidir. Pamuklarla kartopu oynanan alan, çocuğa etkinlik öncesinde tanıtılmalıdır. Alanda çocuğun bağımsız hareket etmesini olumsuz etkileyecek eşya vb. olmamasına dikkat edilmelidir. Çocuğun etkinlikte kullanılacak malzemeleri dokunarak tanıması sağlanmalıdır. Kardan adam ve çocukların olduğu görselin çizgileri silikon ya da ip ile belirgin hale getirilerek çocuğun dokunsal olarak ayırt etmesi sağlanmalıdır. Aynı zamanda görseller sözlü olarak da betimlenmelidir. Çocuğun renkleri ayırt etmesi için kokulu boya kalemleri kullanılabilir ya da her renge farklı dokudaki malzemeler yapıştırılarak (keçe, eva, karton, tüylü tel parçası vb.) bu malzemeler ve yapıştırıldıkları renkler çocuğa tanıtılmalıdır. Çocuğa ihtiyaç duyduğunda sözel ipuçları ve fiziksel destek sunulmalıdır.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuk etkinlik süresince görmesini en işlevsel kullanabildiği noktada ve öğretmeni görebileceği bir mesafede yer almalıdır. Etkinlik ortamının ışıklandırması çocuğun var olan görmesini en iyi kullanabileceği şekilde ayarlanmalıdır. Kardan adam ve çocukların olduğu görsellerde çizgiler çocuğun ayırt edebileceği, fosforlu veya canlı renklerden seçilebilir. Aynı görselin daha büyük boyutta çizilmiş hali tercih edilebilir. Çocuk ihtiyaç duyuyorsa kardan adam yapımı aşamasında bir masa lambası kullanılarak görme alanı daha aydınlık hale getirilebilir. Gerekli yerlerde çocuğa sözel ipuçları verilerek ve hatırlatmalar yapılarak etkinliği tamamlaması sağlanmalıdır.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması

sağlanmalıdır. Öğretmen, gerekli durumlarda sözel ifadelerine ek olarak etkinlikte ve değerlendirmede yer alan ifadeleri herkesçe kullanılan doğal işaretlerle destekleyebilir. Resimli kartlar çocuğa verilip hikâyeyi kendisinin anlatması istenerek ifade edici dil becerilerine yönelik desteklenebilir. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek, farklılaştırılarak sorulabilir. Değerlendirme bölümünde öğrenci ile göz teması kurularak etkinliğe olan ilgisinin sürdürülmesi sağlanabilir. Çocuğun ifade etmekte güçlük çektiği sözcüklere ilişkin uygun dönütler sağlanarak model olunabilir.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Çocuğun alıcı dil becerilerine uygun olarak öğretmen hikâyeyi tekrar edebilir, sadeleştirir veya ifadeleri farklılaştırabilir. Daha sonra çocuktan hikâyeyi anlatmasını isteyebilir veya hikâyeye ilişkin “İnci ve kardeşi sabah uyandıklarında ne gördüler? Neden heyecanlandılar? Annesi onlara ne dedi? Dışarı çıkarken üzerlerine ne giydiler?” gibi sorular sorabilir. Değerlendirme bölümünde çocuğa söz hakkı verilerek konuşması yönünde desteklenmelidir. Öğretmen anlatımını sözel ifadelerin yanında görsellerle ve herkesçe kullanılan doğal işaretlerle destekleyebilir.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Hikâye anlatımı sırasında çocukla sık sık göz teması kurularak ilgisinin canlı tutulmasına dikkat edilmelidir. Çocuğun gerçekleştirmekte güçlük çektiği basamaklar olduğunda gerekli destek sunularak dikkati tekrar etkinliğe yönlendirilmelidir. Çocuğun yeni öğrendiği kelimeler var ise bunlar sınıfça tekrar edilebilir. Aile yeni öğrendiği kelimeler hakkında bilgilendirilip evde bu kelimeleri tekrar etmesi sağlanabilir. Değerlendirme

aşamasında çocuğa söz hakkı verilip, konuşması için zaman tanınmalıdır.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuk dikkat süresi ve alıcı dil becerileri düzeyi göz önünde bulundurularak anlatım kısa ve yalın ifadelerle yapılmalıdır. Anlatımda görsellerden yararlanılabilir. Kış mevsimiyle ilgili görseller ya da hikâyeyi ifade eden diğer görseller kullanılabilir. Hikâyenin uzunluğuna ve ifadelerin karmaşık olmamasına dikkat edilmelidir. Anlatım sırasında çocukla sık sık göz teması kurularak çocuğun dinleme, sorulara yanıt verme gibi uygun davranışları pekiştirilmelidir. Çocuğun dikkat süresini uzatmak için öğretmen “Beni çok güzel dinliyorsun” vb. ifadeler kullanabilir. Kardan adam yapma aşamasında gerektiğinde akran desteği sağlanabilir ya da öğretmen model olarak çocuğu destekleyebilir. Değerlendirme kısmında çocuğa, görsel kartlar üzerinden sorular sorularak cevap vermesi sağlanabilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Öğretmen, etkinlik sürecinde çocuk ihtiyaç duyduğunda gerekli desteği sunmalıdır. Çocuk, tekerlekli sandalye kullanıyorsa zemin yüzeylerinin kaygan olmamasına özen gösterilmelidir. Etkinlik alanında çocuğun bağımsız şekilde hareket etmesini olumsuz etkileyecek eşya vb. olmamasına dikkat edilmelidir. Etkinlikte kullanılacak olan materyaller, çocuğun kolaylıkla ulaşabileceği seviyedeki bir masa üzerinde bulunmalıdır. Etkinlikte kullanılan materyallerin yere düşmesi veya çocuğun materyale ulaşmakta güçlük çekmesi gibi durumlarda öğretmen veya akran desteği sağlanmalıdır. Çocuğun kullandığı bir cihaz varsa öğretmen bu cihazlar hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Etkinliğin kesme işlemi gerektiren aşamalarında da çocuğa, ihtiyaç duyduğunda fiziksel destek ya da akran desteği sunulabilir.

ÖĞRETMEN NOTLARI

ETKİNLİK 17

Etkinliğin Adı	: Avokadomu Yetiştiriyorum
Etkinlik Çeşidi	: Fen ve Doğa Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 4	: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.
Göstergeleri	: Nesneleri takar, çıkarır, dizer vb. Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Nesneleri sıkar, açar, kapar, döndürür vb. Malzemelere elleriyle şekil verir.
Materyaller	: 3 ya da 4 adet avokado çekirdeği, kürdan, bardak/kavanoz, su.
Kavramlar/Sözcükler	: Avokado, çimlenme.

Öğrenme Süreci

- Çocuklar gruplar halinde masalarına geçerler ve öğretmeni gözlemleyecek şekilde otururlar. Çocuklara deney malzemeleri dağıtılır.
- Öncelikle öğretmen avokado ve çimlenme hakkında bilgi verir. Yapılacak etkinlik öğretmen tarafından anlatılır.
- Avokadonun çekirdeği çıkarılıp, kabuğu soyulur ve kürdanlar saplanarak su dolu bardağın üzerine konur. Sonrasında öğretmen etkinliğin aşamalarını sırayla yapmaya başlar ve bütün masalar da öğretmeni takip ederek aşamaları eş zamanlı olarak gerçekleştirir.
- Öncelikle çocuklardan getirdikleri su şişelerini açarak bardaklarının üzerinde bir parmak boşluk kalacak şekilde su ile doldurmaları istenir. Sonrasında avokado çekirdeklerini çocukların soyması istenir. Çocuklardan çekirdeğin tombul kısmı aşağı gelecek şekilde tutup, dört yanından kürdanları çekirdeğin tam ortasına batırmaları istenir. Ardından kürdanlı avokadoyu su dolu bardağın üstüne yerleştirirler.
- Avokadonun yaklaşık yarısı suyun içinde yarısı dışarıda olmalı ve su seviyesi kürdanlarımızın altında kalmalıdır.
- Son olarak çocuklardan bardağı güneş ışığını doğrudan almayan, oda sıcaklığında bir yere yerleştirmeleri istenir.

- Etkinlik farklı bir meyveyi tanıtmak için avokado olarak seçilmiştir, bulunamayan yerde limon çekirdeği gibi kolay bulunabilir bir tohum kullanılabilir.

Değerlendirme

- Bir deney şablonu oluşturulur. Oluşturulan şablonda bir A4 kâğıdı 3'e bölünür. 1'inci bölüme çocuklardan kullanılan malzemelerin resimlerini yapmaları istenir. 2'inci bölüme deneyin aşamalarının resmini yapmaları istenir. 3'üncü bölüme de deneyin sonucunda ortaya çıkan ürünün gözlemlenerek resminin yapılması istenir. Çocuklar 3. aşamayı 1 hafta sonunda doldurabilirler.
- Deneyde kullanılan meyvenin tadına bakılarak çocukların neler hissettikleri hakkında konuşulur.
- Çocukların deneyde en çok nerede zorlandıkları, tohumun nasıl büyüdüğü, tohumu besleyen şeyin ne olduğu hakkında konuşulur.

Aile Katılımı

- Etkinlik bireysel olarak hazırlanmışsa hazırlanmış olan avokado çekirdekleri ailelere teslim edilebilir. Bu süreçte ailenin çekirdeği izlemesi, suyu azaldığında çocukla beraber kürdanları geçmeyecek kadar su eklemesi ve filizlenmeyi beklemesi istenir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun zihinsel yetersizlikten etkilenme düzeyi göz önünde bulundurulacak şekilde kazanıma uygun, yalın ve anlaşılır bir dille anlatım yapılmalıdır. Çocukla sık sık göz teması kurulmalıdır. Anlatımı desteklemek için görsellerden yararlanılabilir. Uygulamaya aşamasına geçildiğinde etkinliği gerçekleştirmek için sıradaki adım hakkında sözel ipuçları verilerek çocuk yönlendirilebilir. Etkinlik öncesinde çocuğa avokado meyvesi tanıtılabilir. Çocuğun meyveyi tanıması için meyvenin kendisinden ve görsellerinden yararlanılabilir. Etkinlik süresince çocuğun doğru davranışları uygun şekilde pekiştirilmelidir.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik boyunca ihtiyaç duyulduğunda zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik yapılan tüm uyarlamalardan bu alanda da yararlanılabilir. Çocuğun duyu hassasiyetlerinin göz önünde bulundurulmasına dikkat edilmelidir. Eğer çocuğun avokadoya karşı duyu bir hassasiyeti varsa etkinlikte başka bir meyve de kullanılabilir. Dersin giriş bölümünde akranlarıyla beraber etkinliğin tüm aşamalarını görmüş olan çocuğa, uygulama bölümünde basamaklar tek tek tekrar sunularak bir sonraki adıma geçmesi kolaylaştırılabilir. Çocuğa etkinliği tamamladığında sevdiği bir oyunu oynayabileceği söylenerek süreç sonunda bu oyun çocukla birlikte oynanabilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Öncelikle avokadoya ve çekirdeğe dokunması ve koklaması sağlanarak kullanılacak malzeme çocuğa tanıtılmalıdır. Bu aşamada malzemenin rengi ve şekli detaylı olarak betimlenmelidir. Deneyde kullanılacak diğer malzemeleri incelemesi için çocuğa zaman verilmelidir. Öğretmen uygulama esnasında her aşamada ne yaptığını sözel olarak betimlemelidir. İhtiyaç duyduğunda çocuk, bardağa su doldururken, kürdanları çekirdeğe batırırken ve bardağın üstüne çekirdeği yerleştirirken sözel ipuçları ya da fiziksel yardım ile desteklenmelidir. Değerlendirme kısmında çocuğa kullanılan malzemeler verilerek tekrar incelemesi sağlanabilir. Çizim esnasında çizilecek resimlerinin şablonları üç boyutlu olarak çıkarılabilir (mukavvadan avokado şekli kesilmesi vb.) ve çocuğun şablonun sınırlarını takip ederek çizim yapması sağlanabilir. Deneyde yapılan aşamalar resmedilirken öğretmen, bu aşamaları

betimleyici olarak tekrar anlatarak hatırlatma yapabilir. Bu aşamada da gerçek nesneleri şablon olarak kullanarak çizim yapması sağlanabilir. Çocuğun performansına göre aşamaların çizilmiş resimleri verilerek silikonla sınırlandırılmış yerleri nesnelerin renklerine göre boyaması istenebilir. Renk seçiminde öğretmen seçenekler sunarak çocuğa yardımcı olabilir. Bir hafta sonra çocuk avokadosunu dokunarak incelerken öğretmen avokadonun son durumunu betimleyerek çocuğa anlatmalıdır. Çocuk, öğretmenin betimleyici anlatımı ve fiziksel yardımıyla deneyin sonucunu çizebilir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuk, sınıfta etkinlik boyunca görmesini en işlevsel kullanabildiği noktada yer almalı ve öğretmenin hareketlerini görebildiğinden emin olmalıdır. Etkinlik ortamının ışıklandırması çocuğun var olan görmesini işlevsel kullanabileceği şekilde düzenlenmelidir. Kullanılacak malzemeleri çocuğun tanıması için yeterli zaman ve fırsat verilmelidir. Çocuğa malzemeleri incelerken özellikleri hakkında sorular sorularak detayları fark edebilme durumu kontrol edilebilir. Deney sırasında her aşamada öğretmen, çocuğa görebileceği bir mesafeden model olarak ne yaptığını anlatmalıdır. Deney sırasında çocuğun ihtiyacına uygun olarak tekrar model olunabilir veya sözel ipuçları kullanılarak yönlendirmeler yapılabilir. Çizim aşamasında kullanılan materyaller çocuğun görebileceği bir mesafeye konulabilir ve materyallere bakarak büyük bir alana çizim yapması sağlanabilir. Deneyin aşamaları büyük puntoda çizilmiş şekilde verilerek çocuğun aşamaları boyaması ve sıralaması istenebilir. Deneyin sonucunda öğretmen çocuktan gördüğü değişimi anlatmasını isteyebilir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Çocuğun öğretmenini ve arkadaşlarını görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Çocuk basamakları gerçekleştirmekte güçlük çekiyorsa öğretmen tekrar model olmalıdır. Etkinliğin anlatılma aşamasında yapılacak adımları gösteren resimli kartlardan yararlanılabilir. Kartlar öğretmen tarafından gösterilirken sözel ifadeler ile resimli kartlar birlikte kullanılmalıdır. Etkinliğin yapılışı ile ilgili önceden hazırlanmış bir video çocuğa izletilebilir. Etkinlik sürecinde çocuğun yeni karşılaştığı kelimeler varsa çocuğa tanıtılmalı ve daha sonra etkinlik devam ettirilmelidir. Örneğin "çekirdeğin tombul kısmı aşağı gelecek şekil-

de kürdanları saplama” istendiğinde çocuk “tombul” kelimesini anlamlandırmakta güçlük çekiyorsa öğretmen çekirdeğin “tombul” kısmını çocuğa tanıtmalıdır. Öğretmen etkinliğin aşamalarının bütün masalarda eş zamanlı olarak ilerlemesini sağlamak için çocuğu izlemeli, ihtiyaç duyduğunda çocuğa gerekli desteği sağlamalıdır. Çalışmanın değerlendirme kısmına geçildiğinde çocuğun meyvenin tadına bakmasına izin verilip, tadının nasıl olduğu hakkında fikrini söylemesine fırsat verilmelidir. Çocuğun ifade etmekte güçlük yaşadığı sözcükler var ise uygun dönütler sağlanarak etkinliğe devam edilmelidir. Konuşması sırasında çocuk pekiştirilmeli ve cesaretlendirilmelidir.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Çocuğun öğretmenini ve arkadaşlarını görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Etkinlik aşamalarının takibini kolaylaştırmak için etkinliğin yapılışı ile ilgili önceden hazırlanmış bir video izletilebilir. Etkinlik anlatılırken süreç sonunda ortaya çıkması beklenen ürünün fotoğrafı çocuğa gösterilebilir. Gerekliğinde etkinliğin basamaklarını aşamalı halde gösteren resimli kartlar kullanılabilir. Çalışmanın bütün masalarda eşzamanlı olarak yürütülmesini sağlamak için öğretmen gerektiği yerlerde çocuğa destek sunmalıdır. Değerlendirme bölümünde çocuğa söz hakkı tanınmalıdır. Çocuğun ifadeleri genişletilerek kullandığı sözcük miktarı artırılmaya çalışılabilir. Çocuğa söz hakkı verildiğinde diğer çocuklara arkadaşlarını dinlemeleri gerektiği hatırlatılmalı ve çocuk konuşmasını tamamlayana kadar sınıfça dinlenmelidir.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuk ile sık sık göz teması kurularak alıcı dil becerileri düzeyine uygun şekilde anlatım gerçekleştirilmelidir. Çocuktan, değerlendirme bölümünde yaptığı resimleri anlatması istenerek konuşması için fırsatlar yaratılabilir. Çekirdeği kullanılan meyve hakkında sohbet edilerek meyveyi tanıması, adını öğrenmesi ve öğrendiği kelimeyi kullanması sağlanabilir. İfade etmekte güçlük çektiği sözcüklere ilişkin gerekli dönüt sağlanarak etkinliğe devam edilebilir. Yeni öğrendiği sözcükler sınıf içinde tekrar edilerek pekiştirilmelidir. Çocuğun ailesi bilgilendirilerek evde bu sözcükleri tekrar etmesi ve günlük hayatta kullanması sağlanmalıdır.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Sınıf ortamında çocuğun dikkatini yöneltmesini olumsuz etkileyecek nesne, ısı, ışık gibi uyaranların olmamasına dikkat edilmelidir. Deneyin nasıl yapılacağı, çocuğun dikkat süresine ve alıcı dil becerileri düzeyine göre kısa ve yalın ifadelerle anlatılmalıdır. Uygulama bölümünde, deneyin yapım aşamalarının yer aldığı resimler çocuğun görebileceği bir yere yerleştirilerek ipucu vermesi sağlanabilir. Böylece çocuğun etkinliğin adımlarını takip etmesi kolaylaştırılabilir. Gerek görüldüğünde akran desteğinden yararlanılabilir. Çocuk tamamladığı her aşamadan sonra mutlaka uygun şekilde pekiştirilmelidir. Çocuğun dikkatini etkinliğe yöneltmediği durumlarda motive edici cümlelerle etkinliğe olan ilgisi artırılabilir. Etkinlik sırasında çocukla sık sık göz teması kurulmalıdır. Çizim aşamasında kısa ifadelerden ve görsellerden yararlanılabilir. Gerekliğinde etkinliğe kısa molalar verilerek çocuğun hareketli bir etkinlik yapması sağlanabilir ve daha sonra etkinliğe tekrar dönülebilir. Çocuğa bir hafta sonra avokadosuna bakması gerektiği hatırlatılmalıdır. Öğretmen avokadonun ilk halinin fotoğrafını önceden çekebilir. Avokadonun bir hafta önceki fotoğrafı ve şimdiki hali karşılaştırılarak değişimi görmesi sağlanabilir. Çocuğun, avokadosunun en son haline bakarak resmini çizmesi sağlanabilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Dersin uygulama aşamasında çocuğun bedensel yetersizlikten etkilenme durumu dikkate alınarak gerekli tedbirler öğretmen tarafından alınmalıdır. Çocuk ihtiyaç duyduğunda fiziksel yardım sağlanarak etkinliğin tamamlanması sağlanmalıdır. Çocuğun kullandığı bir tıbbi cihaz varsa öğretmenin cihazlar hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir. Çocuğun etkinlik sürecinde güçlük yaşadığı durumlarda yardım isteyerek etkinliği sürdürme yönündeki çabaları desteklenmeli ve “Kabukları soyamak için benden yardım istediğini görüyorum, bu isteğin beni mutlu etti. Tabi ki sana yardım ederim. Benden her zaman yardım isteyebilirsin. Hadi, şimdi bunları suyun içine koyalım. Aferin, çok güzel yerleştirdin.” gibi ifadelerle pekiştirilmelidir. Bunun yanı sıra çocuğun tüm olumlu davranışlarının uygun şekilde pekiştirilmesine dikkat edilmeli, başarı duygusunu yaşaması için olanak sağlanmalıdır.

ETKİNLİK 18

Etkinliğin Adı	: Cımbız Cambazı
Etkinlik Çeşidi	: Oyun Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 4	: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.
Göstergeleri	: Nesneleri kaptan kaba boşaltır. Nesneleri üst üste / yan yana / iç içe dizer. Nesneleri takar, çıkarır. Nesneleri sıkar, açar/kapar, döndürür.
Materyaller	: 1 adet cımbız, 20 adet ucu sivri olmayan vida, 2 adet boş kap.
Kavramlar/Sözcükler	: Cımbız, vida.

Öğrenme Süreci

- Çocuklar yarım daire olarak oturur. Yapılacak etkinlikte cımbız kullanılacağı söylenir ve cımbız çocuklara tanıtılarak derse başlanır.
- Cımbızın nasıl tutulacağı gösterilir. Çocuklar cımbızı doğru tutmayı başardıktan sonra vidalar çıkarılır ve çocuklara tanıtılır. Vidaların ne işe yaradığı hakkında konuşulur.
- Sonrasında çocukların önüne bir vida dolu kap, bir de boş kap konur. Öğretmen vidaları cımbızla tutarak bir kaptan diğerine geçirmeleri gerektiğini çocuklara göstererek anlatır. Ardından çocuklardan da aynısını yapmalarını ister. Cımbızların çocukların kullanımına uygun kalınlıkta seçilmesine özen gösterilmelidir.
- Çocuklar iki gruba ayrılır. Üzerinde 10 adet vida olan kap ve boş bir kap olan iki masanın

başına her gruptan birer çocuk gelir. Çocuklar kaplardaki vidaları cımbızla diğer kaba taşır. Bitiren çocuklar birbirlerini tebrik ederler ve diğer arkadaşları çocukları alkışlar.

- Oyun tüm çocuklar oynadıktan sonra bitirilir.

Değerlendirme

- Oyunun sonunda neler hissettin?
- Cımbızı tutarken zorlandın mı?
- Cımbız ve vidalar başka hangi alanlarda kullanılabilir?
- Çocuklar gruplara ayrılarak masalarına vidalar ve pipetler gibi birbirine geçirilebilen malzemeler yerleştirilir. Çocuklar bu malzemeleri kullanarak tak-çıkarak çalışmaları yapar.

ETKİNLİK UYARLAMALARI**1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin**

Çocuğun performansı dikkate alınarak ihtiyaç duyuyorsa, etkinliği diğer arkadaşlarıyla tamamlamasını kolaylaştırmak için vidalarının sayısı azaltılabilir. Çocuk

el-göz koordinasyonu sağlamakta güçlük çekiyorsa gerekli fiziksel destek sunulmalıdır. Etkinlik öncesinde materyaller çocuğa tanıtılmalıdır. Bu aşamada materyallerin tanıtılması resimli kartlarla desteklenebilir. Daha sonra çocuğun çeşitli nesneler arasından cımbızı bulması istenebilir.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince ihtiyaç duyulduğunda zihinsel yetersizlikten etkilenmiş çocuklar için önerilen uyarlamalardan bu alanda da faydalanılabilir. Etkinlik boyunca çocuk akranlarını izlemesi, onlarla birlikte hareket etmesi ve etkileşim kurması yönünde desteklenmelidir. Bunun için arkadaşının topladığı vidaları ve kendininkileri arkadaşıyla birlikte sayarak karşılaştırabilir. Vidası daha çok olan bekleyerek diğer arkadaşına yardım etmesi için yönlendirilebilir. Böylece yardımlaşma ve oyunda birbirini bekleme davranışları desteklenebilir. Çocuk cımbızla vidayı tutarak diğer kaba aldığı anda her defasında uygun şekilde pekiştirilmelidir. Etkinliği tamamladığında çocuğa sevdiği bir oyuncak verilebilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Öncelikle çocuğa cımbız ve vida verilerek materyalleri dokunsal olarak tanıması sağlanmalıdır. Bu aşamada öğretmen materyallerin özelliklerini detaylı olarak anlatmalıdır. Cımbızın nasıl tutulacağı, öncelikle fiziksel yardımla çocuğa gösterilmelidir. Daha sonra çocuğun cımbızı bağımsız olarak tutması sağlanmalıdır. Öğretmen, çocuğun boş ve dolu kapları dokunarak incelemesini sağlamalıdır. Vidaları cımbızla tutarak diğer kaba taşıma işlemi, fiziksel destekle birlikte eylemler sözlü olarak ifade edilerek çocuğa anlatılmalıdır. Daha sonra çocuğa yalnızca yönerge verilerek bağımsız bir şekilde cımbızla vidayı alıp boş olan kaba atmasını istenebilir. Etkinlik esnasında çocuk sözel ipuçları ile yönlendirilebilir. Kaç tane vidası kaldığıyla alakalı çocuğa zaman zaman bilgilendirmeler yapılabilir. Çocuk ihtiyaç duyduğunda, gerektiği kadar fiziksel yardım kullanılarak etkinlik tamamlanmalıdır. Değerlendirme aşamasındaki tak çıkar oyunu için kullanılan materyalleri çocuğun dokunarak tanıması sağlanmalı, ne yapacağına ilişkin sözlü anlatımın yanında fiziksel destek de sunulmalıdır. Gerekirse gruptan bir akranı bu aşamada çocuğa destek sağlayabilir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuk etkinlik boyunca görmesini en iyi kullandığı noktada yer almalı ve öğretmenin görebileceği bir mesafede olmalıdır. Etkinlik ortamının ışıklandırılması, çocuğun var olan görmesini en işlevsel kullanabileceği şekilde düzenlenmelidir. Cımbız ve vidayı çocuğun incelemesi için fırsat verilmelidir. Çocuğun performansına göre, cımbız ve vidalar fosforlu ya da canlı renklerle boyanabilir. Çocuk inceledikten sonra kullanılan materyallerin görsel özelliklerine ilişkin so-

rular sorulabilir. İçinde durduğu kap ile vidalar çocuğun kolay ayırt edebilmesi için zıt renklerde seçilebilir. Aynı şekilde kapların rengi ile masanın rengi arasında zıtlık olması tercih edilebilir (Beyaz plastik kaplar siyah masa örtüsü serilmiş masaya koyulabilir.). Öğretmen çocuğa görebileceği mesafeden yapması gereken eylemi model olmalıdır. Model olurken aynı zamanda yaptığı eylemleri sözlü olarak da ifade etmelidir. Gerekirse vida ve cımbız daha büyük boyutlarda tercih edilebilir. Değerlendirme kısmında tak çıkar etkinliği için yine malzemeler zıt ve canlı renklerde seçilebilir. Bu aşamada akranı model olabilir ya da öğretmen sözel ipucu kullanarak çocuğu yönlendirebilir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Çocuğun öğretmenini ve arkadaşlarını görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Çocuk etkinlikte kullanılan nesneleri ilk defa görüyor olabilir. Bu sebeple nesneler çocuğa tanıtilabilir. Nesneleri ve kullanım alanlarını ifade eden görseller veya videolar ile tanıtım desteklenebilir. Sonrasında öğretmen "Cımbızı tutuyorum, vidayı sıkıştırıyorum." gibi ifadelerle etkinliği sözel olarak anlatarak ve eylemleri yaparak çocuğa gösterebilir. Daha sonra çocuğun etkinliği bağımsız olarak yapmasını isteyebilir. Çocuk etkinliği mümkün olduğunca akranlarıyla beraber başlayıp bitirmesi için yönlendirilmeli ve ihtiyaç duyduğu yerlerde desteklenmelidir. Çocuk yönergeleri izlemekte ve arkadaşlarını takip etmekte güçlük çekiyorsa vida sayısı azaltılabilir. Bu sayede etkinliği arkadaşlarıyla aynı anda bitirmesi desteklenebilir. Çocuğun etkinliği akranlarıyla aynı anda bitirmesi, grup çalışmasını olumlu yönde etkileyecek ve çocuğa başarılı hissettirerek akranlarıyla olan iletişimine katkı sağlayacaktır. Çocuk ifade edici dil becerilerine yönelik cesaretlendirilmelidir. İhtiyaç halinde çocuğun sözcüklerine uygun dönütler verilerek ifadelerin tam ve doğru halleri süreç içinde model olunmalıdır. Çocuğun ifade edici dil becerileri dikkate alınarak kullandığı kelimelere yönelik dil genişletme çalışmaları yapılmalıdır. Değerlendirmede yer alan sorular çocuğa gerekirse sadeleştirilerek sorulabilir.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Çocuğun öğretmenini ve arkadaşlarını görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanma-

lıdır. Çocuğa yönergeler sunulurken ve çocuk konuşurken sınıfın sessiz olması sağlanmalı, gürültü seslerinin oluşmamasına dikkat edilmelidir. Yönerge ifadeleri gerek görüldüğünde sadeleştirilmeli ve yinelenmelidir. Çocuğun etkinlikte kullanılan materyaller arasından adını bilmedikleri olabilir. Öğretmen bu nesneleri tek tek göstererek ve isimlerini söyleyerek tanıtmalı, çocuktan bu isimleri tekrar etmesini istemelidir. Çocuğa söz hakkı verildiğinde yeteri kadar zaman tanınarak sözel iletişim için cesaretlendirilmelidir. Çocuğun ifade edici dil becerileri dikkate alınarak kullandığı kelimelere yönelik dil genişletme çalışmaları yapılmalıdır.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğa kendini ifade edebilmesi için yeteri kadar zaman ve fırsat verilmelidir. Çocuğun ifade edici dil becerileri desteklenmelidir. Çocuğun kullandığı ifadelere ilişkin uygun dönüt öğretmen tarafından verilmeli ve gerektiğinde ifadelerin doğru ve tam halleri model olunmalıdır. Değerlendirme bölümünde çocuğa, ifade edici dil becerileri düzeyi dikkate alınarak gerekli destek sunulmalıdır. Çocuk konuşması bitene kadar beklenmeli, kendini ifade etme ve iletişim çabaları pekiştirilerek konuşma becerilerine ilişkin cesaretlendirilmelidir.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Öğretmen çocuğun alıcı dil becerileri düzeyi ve dikkat süresini göz önünde bulundurarak etkinliği an-

latırken kısa ve yalın ifadeler kullanılmalıdır. Anlatımda görsellerden yararlanılabilir. Etkinlik öncesi öğretmen çocuğa cımbızı tutma, vidayı alma ve boş kaba koyma aşamalarını model olabilir. Çocuğun performansı dikkate alınarak gerekirse vidaların sayısı azaltılabilir. Etkinlik esnasında çocukla sık sık göz teması kurularak dikkatini sürdürmesi sağlanmalıdır. Çocuk etkinliği tamamladıktan sonra muhakkak pekiştirilmelidir. Değerlendirme kısmında tak/çıkar çalışması yerine hareketli bir etkinliği yapmasına izin verilerek etkinliği tamamlamış olması pekiştirilebilir. Etkinlik esnasında akran desteğinden yararlanılabilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince çocuğun bağımsız şekilde hareket etmesini engelleyecek durumlara karşı öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. Küçük kas becerilerinde sınırlılık olan çocuklar için materyaller büyük boylarda ve daha rahat tutulabilir şekilde seçilmelidir. Çocuk ihtiyaç duyduğunda fiziksel yardım sunularak desteklenmeli ve etkinliği tamamlanması sağlanmalıdır. Çocuğun kullandığı bir cihaz varsa öğretmenin bu cihaz hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir. Çocuğun etkinliğe devam etmek için yardım isteme davranışları "Cımbız yere düştüğü için benden yardım istemene sevindim. Elbette sana yardım ederim. İhtiyaç duyduğunda benden yardım isteyebilirsin." gibi ifadelerle pekiştirilebilir.

ÖĞRETMEN NOTLARI

ETKİNLİK 19

Etkinliğin Adı	: Sanat Köşesi
Etkinlik Çeşidi	: Sanat Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 4	: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.
Göstergeleri	: Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri keser, yapıştırır, değişik şekillerde katlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir. Kalem doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar, çizgileri istenilen nitelikte çizer.
Materyaller	: Pablo Picasso'nun fotoğrafları, yaşadığı yerin resimleri, resimlerinin görselleri, boyalar, fırçalar, koli, pastel boya, yapıştırıcı, makas.
Kavramlar/Sözcükler	: Tablo, Kübizm, Pablo Picasso.

Öğrenme Süreci

- Sınıfa bir gün önceden bir köşe oluşturulur. Köşeye Pablo Picasso'nun fotoğrafları, resimleri, yaşadığı ülke, meşhur tabloları, boyalar, fırçalar ve kâğıt yerleştirilir.
- Ertesi gün çocuklar okula geldiklerinde serbest zaman süresinde köşeyi incelemelerine, kendi arasında köşe hakkında konuşmalarına fırsat tanınır.
- Etkinlik saatinde köşedeki görseller ve materyaller sınıfın ortasına konulur. Materyallerin etrafına çocuklar ile birlikte çember şeklinde oturulur. Ortadaki materyallerden önce Pablo Picasso'nun resmi gösterilerek "Sizce bu kim olabilir, tanıyan var mı?" şeklinde sorular sorulur.
- Ardından Pablo Picasso tanıtılır. Yaşadığı ülke, fotoğrafları ve tabloları incelenir. Tablolarındaki benzerlik, çizimlerinin geometrik şekillere benziyor olmasına dikkat çekilir. Resimlerinin içinden geometrik şekiller bulunup isimleri söylenir.
- Resimlerinin bu şekilde olmasının çok özel olduğu ve bu tarzda resim çizmenin bir ismi olduğu söylenir. Çocuklara kübizmin akımından bahse-

dilir. Bu akımı en çok kullanan ressamın Pablo Picasso olduğu hakkında sohbet edilir. Tanıtıcı videolar ve görseller bilgisayardan tekrar gösterilebilir.

- Sınıfa bir koli getirilir. Koli ile neler yapabileceğimiz sorulur. Ardından koli parçalara ayrılır. Her çocuk için gerekirse önceden bir yüz şekli çıkarılır ve kalan parçalar çocuklar ile birlikte göz, burun, dudak, kulak vb. için kullanılmak üzere kesilir. Kesim kısmı çocuklarla birlikte öğretmen rehberliğinde yapılır.
- Kesim bittikten sonra pastel boyalar ile birlikte parçalar çocukların yaratıcılığı ile yüz, göz vb. şekillerinde rengârenk boyanarak yapıştırıcı ile birleştirilir ve sergilenir.

Değerlendirme

- Çocuklar yarım daire olarak otururlar. Hep birlikte renkler tekrar edilir. Picasso'nun en çok hangi rengi kullandığı resimlerine bakıp tahmin etmeye çalıştıktan sonra öğrenilir. (Mavi)
- Çocukların yaptığı resimler incelenerek hangi şekillere benzer figürler olduğu konuşulur.

- Kübizmin ne olduğu hatırlanır.
- Resmi yaparken neler hissettikleri hakkında sohbet edilir.

Aile Katılımı

- Koli parçaları bir gün önceden ailelerden istenebilir. Evde hep birlikte bir tablo yapmaları istenerek yapılan resimlerin okula getirilmesi ve koridorda sergilenmesi sağlanabilir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun zihinsel yetersizlikten etkilenme düzeyi göz önünde bulundurularak anlatım sade bir dille yapılabilir. Çocukla sık sık göz teması kurulmalı ve görsellerden yararlanılmalıdır. Uygulama aşamasında çocuğa ihtiyaç duyduğu aşamalarda sözel ipuçları verilmelidir. Çocuğa akranlarını gözlemlemesi için fırsat verilebilir. Etkinlikte kullanılacak renklerin sayısı azaltılabilir. Etkinlikteki yönerge sayısı ve sıklığı azaltılabilir. Köşe ve kenar kavramları çocukla ayrı ayrı çalışılabilir. Etkinliğe başlamadan önce çocuğun fırça, boya, koli parçalarını incelemesini olanak sağlanabilir. "Bunlardan hangisi fırça? Bana fırçayı mı getirdin? Aferin sana, evet bu bir fırça!" gibi ifadelerle çocuğun etkinliğe olan ilgisinin devam etmesi sağlanabilir. Çocuğun başardığına dair inanç oluşturabilmesi için her doğru tepkisi görülerek muhakkak uygun şekilde (çocuğun sevdiği "çak yapma" hareketi yapılarak vb.) pekiştirilmelidir. Çocuğun etkinlik aşamasında ihtiyaç duyduğu süre kadar beklenmelidir.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik yapılan tüm uyarlamalardan ihtiyaç duyulduğunda bu alanda da yararlanılabilir. Çocukla göz teması kurularak dikkatini etkinliğe yöneltmeye özen gösterilmelidir. Olası problem davranışların ortaya çıkmasını engellemeye yönelik gerekli önlemler alınmalıdır. Çocuğun herhangi bir duyuşal hassasiyeti varsa mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır Etkinlik çocuğun alıcı dil becerileri düzeyi dikkate alınarak yönergeler daha kısa ve net verilebilir. Kelimelerin ve cümlelerin yalın ve anlaşılır bir dille ifade edilmesine özen gösterilmelidir. Çocuğun performansı dikkate alınarak gerekirse etkinlikte bahsi geçen kavramlar azaltılabilir. Çocuğun dikkatini etkinliğe yöneltmediği durumlarda renk kartları kullanılabilir. Çocuk her doğru tepkisi için pekiştirilmelidir. Etkinliğe olan ilgisini arttırmak için çocuğa sevdiği bir oyunu et-

kinlik betiminde oynayabileceği söylenebilir ve etkinlik sonunda çocukla birlikte tercih ettiği oyun oynanabilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Sınıfta çocuklara gösterilen tablonun farklı dokuda yapılmış olanı çocuğa verilerek incelenilebilir. Çocuğun dokunarak resmin üzerinde geçişleri ve şekilleri fark etmesi sağlanabilir. Daha sonra dokunduğu tabloları neye benzettiğiyle ilgili fikirleri alınabilir. Boyalar ve fırçalar çocuğa verilerek incelemesine zaman verilmelidir. Boyalar incelenirken boyaların üzerine çocuğun renkleri ayırabileceği dokunsal uyarılar yerleştirilebilir ya da kokulu boyalar kullanılabilir. Tablodaki şekiller ve renkler dokunsal olarak çocuğun ayırt edebileceği şekilde olmalı ve bir akranı ya da öğretmeni tarafından tablonun özellikleri çocuğa detaylı olarak betimlenmelidir. Yaşadığı ülke, fotoğraflar hakkında yine betimleyici bir anlatım yapılmalıdır. Koli çocuğa verilerek incelenmesi sağlanabilir. Kolileri kesme aşamasında; kesmesi gereken çizgiler silikon ile belirlenerek çocuğa verilebilir ve keseceği çizgiyi fark etmesi sağlanabilir. Kesme aşamasında çocuk ihtiyaç duyduğunda öğretmen fiziksel destek sağlayabilir. Yüz şekli kesildikten sonra kolinin kalan parçalarına öğretmen dokunsal olarak ayırt edebileceği şekilde (Çizgileri ip vb. ile dokunsal hale getirilerek) göz, burun, dudak çizebilir. Sınırları belirlenen çizimleri çocuğun kesmesini isteyebilir. Kesme işlemi bittikten sonra çocuk akran ya da öğretmen rehberliğinde gözleri, burnu ve dudağı çıkarılan yüz şekline yapıştırabilir. Etkinliğin boyama aşamasında dokunsal olarak ya da koku ile ayırt edilebilen pastel boyalar çocuğa verilebilir. Çocuğa boyalarını kullanarak hayalindeki gibi boyamasına ve tamamlayıp birleştirmesine fırsat verilmelidir. Akran desteği bu sırada gerekli yerlerde sağlanabilir. Değerlendirme kısmında kendi resmi ve dokunsal olarak hazırlanmış tablolar çocuğa tekrar dokunsal olarak incelenmeli ve benzer şekilleri bulması sağlanmalıdır. Renkler hatırlatılırken yine kokulu ya da dokunsal olarak ayırt edilebilen boyalar çocuğa verilerek renkleri söylemesi istenebilir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuğun incelemesi için ortaya konulan görseller daha büyük boyutlarda seçilebilir. Kontrast ve canlı renklerin kullanıldığı tablolar tercih edilebilir. Tabloları ve malzemeleri incelemesi için yeterli zaman verilmelidir. Performansına göre büyüteç gibi var olan görmesini daha iyi kullanmasını sağlayan materyaller kullanarak tabloları ve malzemeleri incelemesi sağlanmalıdır. Görseller ortaya konulduktan sonra çocuğun performansına göre görsellerle olan mesafesi ayarlanmalı ve ortamın ışıklandırması çocuğa uygun olarak düzenlenmelidir. Etkinliğin kesme aşamasında çocuğun keseceği yerler canlı renklerle belirginleştirilebilir ve daha büyük boyutlarda kesme işlemi yapması sağlanabilir. Boyama ve yapıştırma sırasında çocuğa akran desteği sağlanarak ya da öğretmen tarafından yönlendirmeler yapılarak etkinliği tamamlaması sağlanabilir. Değerlendirme kısmında çocuğun tabloları tekrar incelemesine fırsat verilerek en çok kullandığı rengi ve kendi resmiyle benzer figürleri bulması sağlanabilir. Çocuğun loş ortamlarda görmesini işlevsel kullanamaması ya da çok aydınlık ve parlak ışıktan rahatsız olabileceği gibi bireysel farklılıklara göre düzenlemeler yapılmalıdır.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Çocuğun öğretmeninin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Çocuğun diğer arkadaşlarını gözlemlemesine fırsat verilebilir. Gerekğinde sözel ifadelerin yanında herkesçe kullanılan doğal işaretler, resimli kartlar vb. kullanılarak anlatım gerçekleştirilmelidir. Akranlarıyla beraber derse katılımı sağlanmalıdır.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Çocuğun öğretmeninin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Çocuğun sınıf içinde işitme duyusundan en üst düzeyde yararlanabildiği yerde etkinliğe katılıyor olmasına dikkat edilmelidir. Çocuğa sözel iletişime geçebilmesi için yeteri kadar zaman ve fırsat verilmelidir. Çocuk konuşurken, arkadaşlarını ve öğretmenini dinlerken gürültü seslerinin oluşmamasına özen gösterilmelidir.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuk ile sık sık göz teması kurulmalı ve ifade edici dil becerilerine uygun şekilde anlatım yapılmalıdır. İfade etmekte güçlük yaşadığı sözcüklere ilişkin doğru dönüt sağlandıktan sonra etkinliğe devam edilmelidir. Çocuğun kullandığı kelimelere yönelik dil genişletme çalışmaları yapılabilir. Genişletme yapılırken çocuğun kullandığı kelime sayısı göz önünde bulundurulmalı ve ifade edici dil becerileri düzeyi dikkate alınmalıdır. Çocuğun öğrendiği yeni kelimeleri tekrar etmesi için fırsatlar yaratılmalıdır. Sohbet sırasında çocuğa kendini ifade etmesi için yeteri kadar fırsat ve zaman verilmelidir. Çocuk, konuşması bitene kadar muhakkak beklenmelidir. Çocuğun kendini ifade etme ve iletişim çabaları pekiştirilerek konuşma becerilerine ilişkin cesaretlendirilmelidir.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin;

Çocuğun dikkatini etkinliğe yöneltmesini olumsuz etkileyecek uyaranların sınıf ortamında bulunmamasına dikkat edilmelidir. Karışık renkteki tablolar yerine daha sade olan tablolar tercih edilebilir. Tablolar tek tek incelenmelidir. Bir tabloyu inceledikten sonra çocuğa farklı ve hareket etmesini sağlanacak bir görev verilerek kısa molalar yapılabilir. Tablolar incelenirken çocuk öğretmen gözetiminde olmalı ve öğretmen tablolarla ilgili merak uyandıracak kısa bilgilere yer vererek çocuğun dikkatini sürdürmesini sağlamalıdır. Kesme, yapıştırma ve boyama sırasında yönergelerle çocuğa her basamakta ne yapacağı hatırlatılabilir. Basamakları gerçekleştirdikçe çocuk muhakkak pekiştirilmelidir. Etkinlik süresince kısa ve net ifadelerle yer verilmelidir. Gerek görüldüğünde akran desteğinden yararlanılabilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince çocuğun bağımsız hareket etmesini olumsuz yönde etkileyecek olan aktiviteler için öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. Gerekli alanlara çocuğun destek alacağı materyaller yerleştirilebilir. Çocuk ihtiyaç duyduğunda öğretmeninden ya da akranlarından birebir fiziksel destek alabilir. Çocuk renklere zıplamakta güçlük çekiyorsa ellerini uzatarak doğru rengi göstermesine fırsat verilmelidir. Öğretmen etkinlik boyunca çocuğun yakınında yer alarak ihtiyaç halinde bireysel destek sağlamak için hazır bulunabilir. İhtiyaç duyulan yerlerde akran desteğinden de yararlanılabilir. Çocuk koşmakta güçlük çekiyorsa

renkler uzanabileceği yerlere yerleştirilerek çocuğun istenilen renge koşmadan ulaşabilmesi sağlanabilir. Çocuğun alacağı nesne yere düşerse ve çocuk yardım talep ederse "Koli parçasını yere düşürdüğünü, etkinliğe devam etmek ve parçayı yerden almak için benden yardım istediğini görüyorum. Benden yardım istemene sevindim, al bakalım yere düşürdüğün koli parçası. Etkinliğe devam etme isteğin beni çok mutlu etti. Te-

şekkür ederim. Hadi etkinliğe devam et bakalım." gibi ifadeler kullanılarak çocuğun yardım isteme ve etkinliğe devam etme davranışları pekiştirilebilir. Çocuğun bedensel yetersizlikten etkilenme durumu ve kullandığı cihazlar dikkate alınarak, etkinliğe olabildiğince aktif katılımını destekleyecek şekilde uyarlamalar yapılmasına dikkat edilmelidir.

ÖĞRETMEN NOTLARI

ETKİNLİK 20

Etkinliğin Adı	: Bizim Mahallemiz
Etkinlik Çeşidi	: Oyun ve Sanat Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 4	: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.
Göstergeleri	: Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir. Malzemeleri keser, yapıştırır. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Malzemelere elleriyle şekil verir. Malzemelere araç kullanarak şekil verir. Kalem doğru tutar, kalem kontrolünü sağlar, çizgileri istenilen nitelikte çizer.
Materyaller	: Koli, pastel boya, yapıştırıcı, evimizin, okulumuzun, mahallemizin, şehrimizin ve ülkemizin haritaları.
Kavramlar/ Sözcükler	: Mahalle, şehir, ülke, harita, büyük- küçük.

Öğrenme Süreci

- Çocuklar sandalyelerine çember şeklinde oturur. Nerede yaşadıkları, evlerinin nerede olduğunu bilip bilmedikleri hakkında sohbet edilir.
- Ardından yaşadığımız ülke, şehir ve mahalle öğrenilir.
- Çocuklara gökyüzüne uçarak uzaktan okulumuzu, şehrimizi, ülkemizi izleyeceğimiz söylenir ve okula haritadan bakılır.
- Harita uzaklaştırılarak mahallemiz ve mahallemizde olanlar incelenir. Harita biraz daha küçültülerek yaşadığımız şehre bakılır. Harita daha da daha küçültülerek dünyada ülkemizin yerinin görülmesi sağlanır.
- En küçük alanın evimiz, en büyüğünün ise ülkemiz olduğu hakkında konuşulur. Harita incelendikten sonra oyuna geçilir.
- Öğretmen çocukların oluşturduğu çemberin ortasına büyük bir çember çizer. Çizilen çemberin içine biraz daha küçük bir çember çizilir. Son olarak çizilen çemberlerin içine en küçük çember çizilir. En küçük çember tüm çocukların sığabileceği boyutta olmalıdır.
- En küçük çember evimiz/okulumuz, ikinci çember mahallemiz, üçüncü çember şehrimizdir.

- Çocuklar, öğretmenin "evimiz, mahallemiz, şehrimiz" yönergelerine uygun olarak çemberlerin içine girerler. Oyun çocukların ilgisine göre sürdürülür.
- Daha önce çocuklardan istenilen koliler çıkarılır. Bu kolilerden herkesin kendi evini yapacağı, ardından bu evler birleştirilerek bir mahalle oluşturulacağı açıklanır. Her çocuk kolisini ve pastel boyalarını alarak yere çember şeklinde oturur ve kolilere istedikleri gibi camlar, kapılar ve şekiller çizer. Gereken yerlerde öğretmen örnekler gösterebilir.
- Son olarak oluşturulan koliler birleştirilerek ismine sınıfça karar verilen mahalle oluşturulur.

Değerlendirme

- Yaşadığımız en küçük yerin ismi nedir?
- Şehrimizden de büyük olan, şehrimizin içinde olduğu yerin adı nedir?
- Evini yaparken hangi renkleri seçtin?
- En çok neler yaparken eğlendin?
- Okulumuzun ve mahallemizin adı nedir?

Aile Katılımı

- Koliler bir gün önceden ailelerden istenir. Mahalleyi tamamlamak için hayvanlar, ağaç, sokak

lambası vb. materyalleri evde hazırlamaları istenebilir. Sürecin sonunda mahallemizde bitkiler ve hayvanlarla ile birlikte yaşadığımıza dikkat çekilebilir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun performansı göz önünde bulundurularak gerekirse anlatım sadeleştirilmelidir. Çocukla sık sık göz teması kurulmalıdır. Çocuğa akranlarını gözlemlemesi için fırsat tanınabilir. "Evimiz-mahallemiz-şehrimiz" oyununda hangi çemberin hangi bölgeyi ifade ettiğini tanımasını kolaylaştırmak için gerektiğinde oyuna başlamadan hemen önce denemeler yapılarak çocuğun akranlarıyla beraber oyuna katılımı sağlanabilir. Çocuğun doğru davranışları görülmeli ve muhakkak uygun pekiştirilmelidir. Çocuğa hangi çemberin içerisine girmesi gerektiğine dair çember işareti olan bir görsel kart ile ipucu verilebilir. Etkinliğin kartona şekil verme basamağında çocuğa ihtiyaç duyduğunda birebir destek sağlanmalıdır. Özellikle kesme işlemlerinde öğretmen çocuğun yardımı ihtiyacı olup olmadığını kontrol etmelidir. Pencere, kapı ve yüzey kısımları olarak belirlenen alanlar boyanırken boyanın alanların dışına taşmamasına dikkat edilmeli, çocuğa bu aşamada ihtiyaç duyduğu ipuçları ve gerekli destek sunulmalıdır.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocukla göz teması kurularak dikkatini etkinliğe yönlaltmesine özen gösterilmeli, olası problem davranışların ortaya çıkmasına ilişkin gerekli önlemler alınmalıdır. Çocuğun herhangi bir duyuusal hassasiyeti varsa etkinlik boyunca bu hassasiyetler mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin kartonların kesim işleminde ortaya çıkacak sese karşı bir hassasiyeti olan çocuk için bu sesin duyulmasını azaltabilecek, çocuğun sevdiği bir müzik açılabilir. Ya da boyama işlemi sırasında çocuğun görmekten hoşlanmadığı, hassasiyet gösterdiği bir rengin boyalar içinde bulundurulmamasına özen gösterilebilir. "Evimiz-mahallemiz-şehrimiz" oyunu sırasında verilen yönergelerin kısa ve anlaşılır olmasına dikkat edilmelidir. Gerek görüldüğünde zihinsel yetersizliği olan çocuklar için önerilmiş uyarla-

malarda olduğu gibi etkinliğe başlanmadan hemen önce birkaç deneme (çember içine girip çıkma ve zıplama hareketlerini önceden deneme vb.) yapılabilir. Etkinlik boyunca çocuğun davranışları uygun şekilde pekiştirilmelidir. Çocuğa etkinliğin başında, basamakları tamamladığında hoşlandığı bir eşyanın verileceği söylenerek sürecin sonunda bu eşya çocuğa verilebilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinlikte kullanılacak malzemeler çocuğa dokunsal olarak incelenmeli ve malzemelerin özellikleri betimlenerek tanıtılmalıdır. Öğretmen çocuğun ülkeyi, şehri, mahalleyi zihninde canlandırabilmesi için betimleyici anlatımlar yapmalıdır. Kabartma şeklinde oluşturulmuş ülke, şehir ve mahalle haritaları kullanılabilir. Çocuğun haritayı dokunsal olarak incelemesi sağlanabilir. Çocuk haritaları incelerken aynı zamanda öğretmen bilgilendirmeler yapmalıdır. "Evimiz-mahallemiz-şehrimiz" oyunu bölümüne geçildiğinde oyun alanı önceden çocuğa tanıtılmalıdır. Çocuğun ayırt edebilmesini kolaylaştırmak için çemberler, çocukların ayaklarına takılıp tehlike oluşturmayacak şekilde farklı dokudaki malzemelerle kaplanabilir. Çocuğa öğretmenin yönergesine uygun olarak çemberlere geçiş yaparken bir akranı tarafından destek sağlanabilir. Önceden koliden yapılmış bir ev ya da maket ev çocuğa dokunsal olarak tanıtılarak nasıl bir şey yapacağına dair fikir edinmesi sağlanabilir. Kolileri kesme aşamasında kesmesi gereken çizgiler silikon yahut ip ile belirlenebilir. Gerekli yerlerde kesme ve boyama işlemi için öğretmen birebir destek sağlayabilir. Çocuğa gerektiğinden fazla yardım sunulmamasına dikkat edilmelidir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuğun etkinlik süresince görmesini en işlevsel kullanabildiği yerde bulunmasına dikkat edilmelidir. Çocuk, öğretmeni görebileceği bir mesafede olmalıdır. Oyun alanın ışıklandırması çocuğun görme becerilerinden en üst düzeyde yararlanabileceği şekilde ayarlanmalıdır. Haritalar da ülke, şehir, mahalle alanları çocuğun ayırt edebilmesini kolaylaştırmak için fosforlu

ya da kontrast renklerle belirtilebilir. Harita bilgisayar ya da telefon ekranından çocuğa gösterilebilir. Çemberler zemin ile zıt renklerde olacak şekilde seçilebilir. Farklı renklerde çemberler kullanılabilir. “Evimiz-mahallemiz-şehrimiz” oyunu bölümüne geçildiğinde oyun alanı çocuğa önceden tanıtılmalıdır. Kolilerle çalışırken bir akranı, çocuğa ihtiyaç duyduğu aşamalarda model olabilir. Öğretmen çocuğu sözel ipucu kullanarak yönlendirebilir. Çocuğun görme becerileri dikkate alınarak gerekirse keseceği alanların etrafı fosforlu renklerle belirgin hale getirilebilir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Etkinlik boyunca çocuğun öğretmenini ve arkadaşlarını görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalı, etkinliğin hareketli basamaklarında ise öğretmen çocuğun kendisini görebileceği bir yerde bulunmalıdır. İhtiyaç duyulduğunda sözel ifadelerin yanında herkesçe kullanılan doğal işaretler, resimli kartlar vb. kullanılarak anlatım desteklenmelidir. “Evimiz-mahallemiz-şehrimiz” yönergesi ile oynanan oyun sırasında öğretmen hangi çembere gidilmesini söylüyorsa o çembere işaret edebilir veya her çember için belirlediği görseli çocuğa gösterebilir. Çocuğa yönergeler verilirken göz teması kurulmasına dikkat edilmelidir. Değerlendirme aşamasında yer alan sorular sadeleştirilebilir, görsellerle desteklenerek daha anlaşılır bir hale getirilebilir.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Çocuğun etkinliğe öğretmenini ve arkadaşlarını görebileceği bir noktada katılması sağlanmalıdır. Çocuğun sözel iletişime geçmesini desteklemek için yeteri kadar fırsat verilmelidir. Çocuk konuşurken, öğretmenini ve arkadaşlarını dinlerken sınıf ortamında gürültü oluşmamasına özen gösterilmelidir. “Evimiz-mahallemiz-şehrimiz” yönergesi ile oynanan oyun sırasında öğretmen hangi çembere gidilmesini söylüyorsa o çembere işaret edebilir veya her çember için belirlediği bir görseli çocuğa gösterebilir. Etkinliğin hareketli basamaklarında öğretmen çocuğun kendisini görebileceği bir yerde bulunmalıdır. Değerlendirme bölümünde soruları cevaplama için fırsat verilmeli ve

yeteri kadar zaman tanınmalıdır. İhtiyaç duyduğu yerlerde öğretmen çocuğu konuşması yönünde desteklemeli ve gerekli dönütleri vermelidir.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuk ile sık sık göz teması kurularak alıcı dil becerileri düzeyine uygun şekilde, anlaşılır ve sade bir dille anlatım yapılmalıdır. İfade etmekte güçlük yaşadığı sözcüklere ilişkin çocuğa uygun dönütler verildikten sonra etkinliğe devam edilmelidir. Etkinlik akışında çocuğun ifade edici dil becerileri düzeyine uygun olarak dil genişletme çalışmaları yapılabilir. Çocuğun öğrendiği yeni kelimeleri tekrar etmesi sağlanmalıdır. Etkinlik sırasında çocuğa konuşması için yeterli zaman tanınmalı ve fırsatlar verilmelidir. Çocuk konuşması bitene kadar muhakkak beklenmelidir. Çocuğun kendini ifade etme ve iletişim çabaları pekiştirilerek konuşma becerilerine ilişkin cesaretlendirilmelidir.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğun dikkatini yönlendirmesini ve sürdürmesini etkileyecek ortam düzenlemelerine (ısı, ışık, renk seçimleri vb.) dikkat edilmelidir. Sınıf içinde sözlü iletişimi olumsuz etkileyecek gürültü seslerinin oluşmasına özen gösterilmelidir. Etkinlik anlatılırken gerekirse ifadeler sadeleştirilmelidir. Haritalar incelenirken öğretmen dikkat çekici ifadeler, jest ve mimikler kullanarak çocuğun dikkatini yönlendirmesi sağlayabilir. Oyun alanı çocukla birlikte hazırlanarak çocuk etkinliğe daha çok dâhil edilebilir. Oyun esnasında çocuk birkaç defa çemberlerin içine doğru şekilde geçtikten sonra, “Arkadaşlarına yönergeler verme” gibi görevler verilerek etkinliğe olan ilgisi ve katılımı arttırılabilir. Kolilerle ev yapma aşamasına geçilmeden önce çocuğun kısa bir mola yapmasına izin verilebilir. Öğretmen kolu yapmayı basamaklara ayırabilir. Her basamakta çocuğa akranı ya da öğretmeni tarafından model olunarak evi tamamlaması sağlanabilir. Öğretmen, her basamağı gerçekleştirdikten sonra çocuğu uygun şekilde pekiştirmelidir. Değerlendirme kısmında çocuğun haritalar ya da mahalle, şehir, ülke resimleri üzerinden sorulara cevap vermesi sağlanabilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Oyun sırasında çocuğun bağımsız şekilde hareket etmesini olumsuz etkileyecek olan aktiviteler için öğ-

retmen gerekli önlemleri almalıdır. Gerekli alanlara çocuğun destek alacağı materyaller yerleştirilebilir. Çocuk ihtiyaç duyduğunda öğretmen ya da akranlarından birebir fiziksel destek alabilir. Eğer çocuk, tekerlekli sandalye veya başka bir yardımcı alet kullanıyorsa etkinlik sırasında bu aleti kullanmasına izin verilmelidir. Çocuk çemberler arasında tekerlekli sandalye ile geçiş yapacaksa, diğer çocuklar arkadaşlarına yer verme konusunda yönlendirilmelidir. Kapanıp açılan bir çiçeğin yaprakları gibi, küçük çembere geçildiğinde ortada buluşma; büyük çemberde ise ortadan dışa doğru açılma şeklinde hareket sağlanabilir. Eğer

çocuk çemberlerin için geçmekte güçlük çekiyorsa öğretmen, çemberleri büyük bir kâğıda çizebilir. Böylece çocuğun yönergelere uygun olarak söylenen çembere dokunması sağlayabilir. Etkinliğin makasla kesme becerisi gerektiren aşamalarında çocuğa ihtiyaç duyduğunda birebir destek sunulmalıdır. Boyama aşamasında çocuğun seçtiği daha büyük bir boya kullanılabilir ya da öğretmen veya akran desteği sağlanabilir. Çocuğun etkinlik süresince yardım isteme ve etkinliğe devam etme davranışları “Evine pencere açmak için benden yardım istemene sevindim. Elbette sana yardım ederim.” gibi ifadelerle pekiştirilebilir.

ÖĞRETMEN NOTLARI

ETKİNLİK 21

Etkinliğin Adı	: Nerede Benim Kurdelem?
Etkinlik Çeşidi	: Oyun Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 4	: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.
Göstergeleri	: Nesneleri toplar. Nesneleri takar, çıkarır, ipe vb. dizer. Nesneleri değişik malzemelerle bağlar. Değişik malzemeler kullanarak resim yapar. Nesneleri çeker.
Materyaller	: Her çocuk için 5 adet kurdele, bant.
Kavramlar/Sözcükler	: Kurdele.

Öğrenme Süreci

- Sınıfta çocukların ulaşabileceği farklı yerlere, tüm çocuklar için 5'er adet kurdele bağlanır.
- Çocuklara kurdele gösterilir ve kurdelenin nerelerde kullanıldığı, ne işe yaradığı hakkında sorular sorularak sohbet edilir. Daha sonra öğretmen, elindeki kurdeleyi çocukların görebileceği bir yere bağlar ve nasıl yaptığını anlatarak kurdeleyi çözer.
- Öğretmen çocukları küçük gruplara ayırarak bağlama ve çözme işlemlerini uygulamalarla anlatabilir.
- Etkinliğin uygulama kısmına geçildiğinde öğretmen, çocuklara her birinin 5 adet kurdelesi olduğunu ve bu kurdelelerin sınıfın farklı noktalarına bağlandığını söyler.
- Çocuklardan kurdelelerini çözüp getirmeleri istenir. 5'er adet kurdeleyi topladıklarında tüm çocuklar alkışlanır.
- Ardından her çocuğun bir kurdelesini sırtına bant

ile yapıştırılır. Çocuklar sınıfa dağılırlar. Tüm çocuklar bir yandan sırtlarındaki kurdelelerini koruyarak diğer yandan arkadaşlarının kurdelelerini sırtlarından almaya çalışır. Tüm çocukların kurdeleleri toplanana kadar oyun sürdürülür.

- Oyun sırasında çocukların güvenliğini sağlamak için sınıf ortamı uygun şekilde düzenlenerek gerekli önlemler alınır.

Değerlendirme

- Kurdeleleri çözerken zorlanıp zorlanmadıkları sorulur.
- Ayakkabılarını bağlamayı bilip bilmedikleri, kurdeleleri çözmenin ayakkabının iplerini çözmeye benzeyip benzemediği sorulur.
- Başka nerelerde ip bağlayıp çözmenin gerekli olabildiği hakkında sohbet edilir.
- Çocuklarla beraber ayakkabılarının ipleri ile bağlama/çözme çalışması yapılır.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun alıcı dil becerileri düzeyini göz önünde bulundurarak etkinlik anlatımında kısa ve yalın ifadeler kullanmalı, yönergeler sade ve anlaşılır bir dille sunulmalıdır. Çocuk kurdeleyi çözmekte güçlük çekiyorsa öğretmen beceriyi tekrar model olabilir, sözel ipuçları verebilir ya da çocuğun ihtiyacına uygun olarak fiziksel yardım sunabilir. Süreç içinde çocuğun

etkinliği bağımsız bir şekilde gerçekleştirmesi sağlanmaya çalışılmalıdır. Çocuğun etkinlik öncesinde kurdeleyi incelemesine ve tanımasına olanak sağlanmalıdır. Çocuğun olumlu davranışları muhakkak uygun şekilde pekiştirilmelidir.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik boyunca çocuğun duyuşal hassasiyetleri göz önünde bulundurulmalıdır. Bu durumda başka bir kumaştan (kurdele kumaşına dokunmaya karşı hassasiyet gösteren bir çocuk için ip gibi başka bir materyalin kullanılması vb.) kurdele biçiminde parçalar kesilerek etkinlik gerçekleştirilmelidir. Çocuğun uygun davranışları muhakkak pekiştirilmelidir. Etkinlik süresince sevdiği bir oyuncak görebileceği bir yere konularak etkinlik sonunda çocuğa verilebilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinlikte kullanılacak olan kurdeleleri çocuğun dokunarak incelemesi sağlanmalıdır. Öğretmen kurdele bağlama ve çözme işlemlerini çocuğa önce fiziksel yardım ile yaptırmalıdır. Daha sonra çocuğun işlemleri bağımsız olarak tekrar etmesi sağlanmalı, ihtiyaç duyduğunda tekrar gerekli fiziksel yardım sunulmalıdır. Sınıf öğretmen rehberliğinde gezilerek kullanılacak olan materyaller ve etkinlik alanı çocuğa dokunsal olarak tanıtılmalı ve ortam ve materyallerin özellikleri sözlü olarak detaylı şekilde betimlenmelidir. Öğretmen alanı gezdirirken çocuğun kurdelelere dokunmasını sağlayarak nerede olduklarını detaylı olarak betimlemelidir. Çocuğun sınıf içinde bağımsız hareket etmesi desteklenmelidir. Etkinlik sırasında çocuğun bağımsız hareket etmesini olumsuz etkileyecek ve tehlike oluşturabilecek eşya vb. şeylerin alanda bulunmamasına dikkat edilmelidir. Kurdeleler sınıf içinde bulunurken çocuğa bir akranı ya da öğretmeni rehberlik edebilir. Çocuk sınıf ortamını yeteri kadar tanıyorsa yön betimlemeleri ile de çocuğun kurdeleleri bulması sağlanabilir. Kurdele oyunu oynanırken akran desteği ile çocuk yönlendirilmelidir. Değerlendirme kısmında bağcıklar çocuğa tanıtılarak bağımsız olarak bağlaması istenebilir. Çocuğun performansı dikkate alınarak fiziksel yardım ya da sözel ipuçları ile desteklenebilir. Daha sonra çocuktan becerileri bağımsız olarak gerçekleştirmesi istenebilir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuk etkinlik süresince görmesini en işlevsel kullanabildiği noktada ve öğretmeni görebileceği bir me-

safede yer almalıdır. Etkinlik ortamının ışıklandırması çocuğun var olan görmesini en iyi kullanabileceği şekilde ayarlanmalıdır. Kurdeleler çocuğun ayırt edebilmesini kolaylaştırmak için fosforlu/canlı renklerden tercih edilebilir. Öğretmen çocuğa görebileceği bir mesafeden kurdeleyi göstermelidir. Kurdele bağlama ve çözme becerisi çocuğa görebildiği mesafeden model olunarak gösterilmelidir. Kurdelelerin bağlandıkları zemin ile zıt renklerde olması sağlanabilir. Kurdele çözme işleminde öğretmen yine çocuğun performansına göre beceriyi model olabilir ya da sözel ipucu kullanılabilir. Kurdele oyununda öğretmen, diğer çocukların sırtlarına kıyafetleriyle zıt renklerde olan kurdeleler yapıştırabilir. Oyun için geniş bir boş alan tercih edilebilir. Etkinliğin hareketli aşamasında çocuğa akran desteği sağlanabilir. Değerlendirme aşamasında bağcıklar bağlanırken, çocuğun performansına göre sözel ipuçları kullanılabilir veya beceri model olunabilir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Etkinliğe geçildiğinde öğretmen kurdeleyi birkaç kez çözüp bağlayarak beceriyi model olmalı, ihtiyaç duyulduğunda anlatımı tekrarlamalıdır. Çocuk öğretmenin bağladığı kurdeleyi çözerken, öğretmen sözel ipuçlarıyla destek olabilir. Çocuk ihtiyaç duyuyorsa, öğretmen fiziksel yardımda bulunarak çocuk ile birlikte kurdeleyi çözebilir. Birkaç deneme yaptıktan sonra çocuğun beceriyi bağımsız olarak yerine getirmesi beklenmelidir. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek ya da farklılaştırılarak sunulabilir. Çocuğun kullandığı ifadeler pekiştirilerek dil genişletme çalışması yapılabilir. İfade etmekte güçlük çektiği sözcüklere ilişkin çocuğa doğru dönütler sağlanmalıdır. Öğrendiği beceriyi günlük hayatta kullanmasını desteklemek için çocuğun ailesi ile iletişim halinde olunması gerekmektedir.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Öğretmen gerekli anlatımı yaptıktan sonra, çocuklara kurdeleleri çözmeleri için fırsat vermelidir. Bu sırada çocuk gözlemlenerek kurdeleyi çözmekte güçlük çekiyorsa sözel ipuçları sunulabilir.

kurdeleyi çözmesi sağlanabilir. Çocuk daha fazla desteğe ihtiyaç duyuyorsa, öğretmen model olarak kurdeleyi nasıl çözeceğini gösterebilir. Etkinlik süresince çocuğa ihtiyaç duyduğu yerlerde gerekli destek verilmelidir. Verilen desteğin, çocuğun beceriyi mümkün olduğunca bağımsız şekilde gerçekleştirmesine yönelik olmasına özen gösterilmelidir. Değerlendirme bölümünde çocuğa söz hakkı verilerek ifade edici dil becerilerini desteklemeye yönelik dönütler verilebilir. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek ya da farklılaştırılarak sunulabilir. Çocuğun doğru ifadeleri pekiştirilmelidir. Kullandığı kelime sayısını artırmaya yönelik çocuğun seviyesine uygun şekilde dil genişletme çalışmaları (kurdele-kırmızı kurdele vb.) yapılabilir. Aile ile görüşülerek bağlama-çözme becerisini günlük hayatta kullanması, kendi ayakkabılarını bağlaması/çözmesi desteklenebilir.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğun, etkinlikte ilk defa duyduğu kelimeler varsa bu kelimeleri doğru kullanabilmesi için zaman tanınmalı ve konuşması için fırsatlar verilmelidir. Değerlendirme aşamasına geçildiğinde sohbet esnasında çocukla sık sık göz teması kurulmalıdır. Çocuğa söz hakkı verilerek konuşması yönünde cesaretlendirilmelidir. Çocuğun ifade etmekte güçlük çektiği kelimelere ilişkin uygun dönütler verilmeli, ifade edici dil becerileri düzeyine uygun şekilde dil genişletme çalışmaları (kurdele-kırmızı kurdele vb.) yapılmalıdır.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Öğretmen etkinliği anlatırken çocuğun dikkat süresini ve alıcı dil becerileri düzeyini göz önünde bulundurarak kısa ve yalın ifadeler kullanmalıdır. Anlatımda görsellerden yararlanılabilir. Çocuğun etkinlik boyunca öğretmenin yakınında olması sağlanabilir.

Öğretmen, çocukla sık sık göz teması kurarak dikkatini sürdürmesini destekleyebilir. Kurdele bağlama ve çözme aşamasında çocuğa tekrar model olunabilir. Sınıf ortamında çocuğun dikkatini yöneltmesini olumsuz etkileyecek başka eşya vb. olmamalı, kurdeleler dikkat çekici yerlere yerleştirilmelidir. Çocuğun performansı dikkate alınarak çözeceği kurdele sayısı azaltılabilir. Çocuk kurdeleleri çözerken gönüllü bir akranın model olarak destek vermesi sağlanabilir. Çocuk gerçekleştirdiği her aşamada öğretmen tarafından uygun şekilde pekiştirilmelidir. Kurdele oyunu oynanırken yine çocuğun dikkatini sürdürmesi için akran desteği sağlanabilir. Değerlendirme kısmına geçmeden çocuğun kısa bir mola yapmasına izin verilebilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince çocuğun bağımsız şekilde hareket etmesini engelleyecek durumlara karşı öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. Örneğin tekerlekli sandalye kullan çocuklar kurdelelere ulaşırken çocuğun hareketini sınırlandıracak nesnelerin ortamda olmasına dikkat edilmelidir. Kurdeleler çocuğun ulaşabileceği yerlere bağlanmalıdır. Çocuk kurdelelere ulaşıyor fakat küçük kas becerilerini kullanmakta sınırlılık yaşıyor ve kurdeleleri çözmekte güçlük çekerek yardım istiyorsa "Buraya kadar çok güzel bir şekilde ilerledin, tebrik ederim. Kurdeleyi çözmek için benden yardım istemene sevindim, elbette sana yardım ederim." gibi ifadelerle etkinliği sürdürme ve yardım isteme davranışları pekiştirilmeli, ardından gerekli destek sunulmalıdır. Kurdeleler çocuğun çözmesini kolaylaştırmak için daha kalın ve büyük parçalar halinde kesilebilir ve gevşek şekilde bağlanabilir. Çocuk etkinliği tamamladığında "Çok güzel bir etkinlik gerçekleştirdin. Senden istediğim 5 kurdeleyi bana getirdin, şimdi seçmiş olduğun bir çizgi filmi izleyebilirsin." gibi ifadelerle sevdiği bir etkinliği yapması sağlanarak pekiştirilebilir.

ÖĞRETMEN NOTLARI

ETKİNLİK 22

Etkinliğin Adı	: Sallan ve Dur
Etkinlik Çeşidi	: Müzik ve Sanat Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 5	: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.
Göstergeleri	: Bedenini, nesneleri kullanarak ritim çalışması yapar. Basit dans adımlarını yapar. Müzik ve ritim eşliğinde dans eder. Müzik ve ritim eşliğinde çeşitli hareketleri ardı ardına yapar.
Materyaller	: Pet şişe, tuvalet kâğıdı rulosu, makas, renkli bant ve boncuk, mercimek vb. gibi ses çıkarabilecek bir materyal.
Kavramlar/Sözcükler	: Marakas, ritim.

Öğrenme Süreci

- Çocuklar ile birlikte daire şeklinde yere oturulur. Öğretmen bugün müzik eşliğinde dans edeceklerini ve bir müzik aleti yapacaklarını söyledikten sonra hareketli ve ritme uygun bir müzik açar. Etkinlik müziği başlatma ve durdurma şeklinde ilerler.
- Müzik çaldığı zaman hareket etme zamanı, durdurulduğu zaman hareket etmeden durma zamanı olarak belirlenir. Müzik açıldıktan sonra öğretmen müziğin hareket kısmında bir dans figürü gösterir (Örneğin bacağını bir öne bir arkaya sallamak, kalçayı sallamak, kolları sallamak, parmağı sallamak vb.). Ardından çocuklar bu hareketi tekrar eder. Müzik durdurulduğunda çocuklar hep birlikte donma hareketi yaparak hareket etmeden dururlar. Tekrar hareket etme zamanı geldiğinde öğretmen farklı bir dans figürü daha gösterir ve çocuklar tekrar eder. Müzik bitene kadar aynı şekilde devam edilir.
- Müzik ikinci kez açıldığında dans figürü gösterme sırası çocuklara geçer İlk hareket kısmında tekrar öğretmen, ikinci hareket kısmında öğretmenin yanındaki çocuk, üçüncü hareket kısmında son hareketi yapan çocuk taklit edilir. Müzik tüm çocuklar bir dans figürü gösterene kadar devam eder.
- Dansın ardından çocuklar masalara geçerler. Birçok müzik aleti olduğu hakkında sohbet edilir ve müzik aletleri incelenir. Ardından yapılacak olan

müzik aletinin adı materyallere bakarak tahmin edilmeye çalışılır.

- Çocukların fikirleri alındıktan sonra marakas yapılacağı söylenir ve etkinliğe geçilir. Şişelerin içine ses çıkarabilecek çeşitli materyaller (boncuklar, mercimek vb.) konularak ağızları kapatılır. Ardından tuvalet kâğıdı rulosu yukarıdan aşağıya doğru kesilir. Şişenin kapağına oturan, daha dar bir rulo olacak şekilde sarılır ve renkli bantlar ile sabitlenir. İstenilirse şişenin üstü farklı materyaller ile süslenebilir.
- Marakasını hazırlayan ve müziği öğrenen çocuklar ile birlikte tekrar bir çember olunur. Aynı müzik tekrar açılarak müzik çalarken hareket kısmında marakaslar sallanır, müzik durduğunda marakaslar da durdurulur. Çocukların marakasları müziğin ritmine uygun şekilde çalmaları sağlanır.

Değerlendirme

- Çocuklara akıllarında kalan müzik aletlerinin neler olduğu sorulur.
- Yapılan müzik aletinin adı, kullanılan malzemeler, müzik aletinin nasıl yapıldığı, aletin ses çıkarmasını sağlayan malzemenin ne olduğu ve marakasın sesinin nasıl olduğu hakkında konuşulur.

- Çocuklarla birlikte beden perküsyonu etkinliği yapılarak basit ritimler tekrar edilir.

Aile Katılımı

- Evden bir gün önceden herkesin bir adet pet şişe, tuvalet kâğıdı rulosu, renkli bant, mercimek

ve boncuk getirmesi istenebilir. Müzisyen olan ya da müzik aleti çalan bir veli varsa sınıfa çağırılarak çalgı aletlerini, müzisyenleri, marakas tanıtması istenebilir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun zihinsel yetersizlikten etkilenme düzeyi göz önünde bulundurularak anlatım sadeleştirilmelidir. Çocukla sık sık göz teması kurulmalı ve görsellerden yararlanılmalıdır. Marakas yapımı sırasında materyaller tek tek tanıtılabilir. Öğretmen müzikle birlikte farklı dans figürleri yapmak yerine aynı figürü tekrar ederek çocuğun ritme uymasını kolaylaştırabilir. Çocuğun uygun davranışları muhakkak pekiştirilmelidir ("Aferin sana, çok güzel bir kesme işlemi yapmışsın. Böyle devam et bakalım. Bir şeye ihtiyacın olursa ben buradayım." gibi ifadelerle çocuğun yaptığı davranış betimlenerek pekiştirilebilir.).

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince ihtiyaç duyulduğunda zihinsel yetersizlikten etkilenmiş çocuklar için yapılan uyarlamalardan bu alanda da faydalanılabilir. Çocuk ile göz teması kurularak dikkatini etkinliğe yöneltmesi desteklenmeli, problem davranışların ortaya çıkmasını engellemeye yönelik gerekli önlemler alınmalıdır. Çocuğun herhangi bir duyuşal hassasiyeti varsa mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Marakas sesinin çocuğu rahatsız etme ihtimaline karşı, sesin çok yüksek çıkmaması için içine konulan malzemeler azaltılabilir. Ses duyarlılığı olan çocuklar için pet şişeye ses çıkarmayan, renkli yumuşak dokulu minik toplar konulabilir. Gerekli yerlerde öğrenmen, çocuğa yönergeleri basamaklar halinde vererek etkinliği tamamlamasına destek olmalıdır. Çocuğun süreç içindeki olumlu davranışları uygun şekilde pekiştirilmelidir (Örneğin; etkinlik sonunda istediği oyunu oynaması ya da istediği oyuncuğu alması için fırsat yaratılabilir.).

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Dans edilen alanda çocuğun bağımsız hareket etmesini olumsuz etkileyecek eşya vb. şeyler olmaması

na dikkat edilmelidir. Eğer varsa alan çocuğa etkinlik öncesinde tanıtılmalıdır. Çocuk öğretmenin yakınında olmalıdır. Beden ile ritim hareketleri yapılırken öğretmen çocuğa hareketleri detaylı olarak betimlemelidir ("Ellerimizi bacaklarımıza vuruyoruz, ayaklarımızı yere vuruyoruz" vb.). İhtiyaç duyduğunda çocuğa fiziksel yardım sunulmalıdır. Çocuğun müzik aletlerini dokunarak tek tek incelemesi sağlanmalıdır. Aynı zamanda müzik aletlerinin özelliklerini öğretmen sözlü olarak betimlemelidir. Çocuğa marakas yapımı için kullanılacak malzemeleri incelemesi için fırsat verilmelidir. Daha sonra çocuğa masada hangi malzemelerin bulunduğu sorulabilir. Marakas yapım aşamaları basamaklara bölünerek her aşama çocuğa betimlenerek anlatılmalıdır ("Şimdi şişemizin içine boncukları atın. Şimdi şişenin kapağını alıp ağzını kapatın" vb.). Bu aşamada çocuğun ihtiyacına uygun olarak akran desteği sağlanabilir. Değerlendirme aşamasında, hareketlerin nasıl yapıldığı çocuğa sözel betimleme yapılarak anlatılmalıdır.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Öğretmenin beden ile ritim hareketleri yaptığı sırada çocuğun hareketleri görebileceği bir yerde olması sağlanmalıdır. Aynı zamanda hareketin nasıl yapıldığı öğretmen tarafından sözel olarak açıklanmalıdır. Müzik aletlerini ve marakasta kullanılacak malzemeleri çocuğun incelemesi için fırsat verilmelidir. Marakas yapım aşamasında boncuklar canlı renklerden seçilerek çocuğun ayırt etmesi kolaylaştırılabilir. Bu aşamada çocuğun performansına göre akran desteği sağlanabilir. Yine çocuğun performansı dikkate alınarak ihtiyaç duyduğunda sözel ipuçları verilebilir, hareketler tekrar model olunabilir veya fiziksel yardım sunulabilir. Öğretmen, değerlendirme aşamasında yine çocuğun hareketleri görebildiğinden emin olmalı ve gerekirse yapılan hareketleri sözel olarak betimlemelidir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Çocuğun etkinlik boyunca öğretmenin yüzünü görebiliyor olmasına dikkat edilmelidir. Müzik sesini duymakta güçlük çekiyorsa çocuğun ses kaynağına daha yakın bir yerde etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Öğretmen sözel ifadelerinin yanında gerektiğinde müziğin başladığını ve bittiğini ifade eden bir uyarıcı (alkış, elini kaldırma, ışık yakma vb.) kullanabilir. Böylece çocuğun etkinliğe uygun şekilde ve arkadaşlarıyla eş zamanlı katılması sağlanabilir. Çocuğun etkinlik aşamalarını takip etmesini kolaylaştırmak için arkadaşlarını rahatlıkla görerek gözlemlemesi desteklenebilir. Marakas yapım aşamasında öğretmen yönlendirici ipuçları vererek ya da model olarak çocuğa ihtiyaç duyduğu desteği sunmalıdır.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce öğretmen, çocuğun işitme cihazının açık ve çalışır durumda olmasına dikkat etmelidir. Çocuğun etkinlik süresince öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Çocuğun sınıfta işitme duyusundan en üst düzeyde yararlanacağı yerde etkinliğe katılmasına dikkat edilmelidir. Çocuğun işitme becerilerini kullanmasını kolaylaştırıyorsa ses kaynağına yakın olması sağlanmalıdır. Gerekliyorsa müziği açıp kapatırken öğretmene bakması için çocuğa yönlendirici ipuçları verilmelidir (işaret etmek vb.). Etkinlik işitme becerilerinin kullanılmasını gerektirdiğinden çocuk mümkün olduğunca bu yönde desteklenmeli ve bununla birlikte sözel iletişim becerilerini geliştirmesi yönünde de teşvik edilmelidir.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik sırasında çocuğa kendini ifade etmesi için fırsatlar verilmelidir. Çocuk konuşması bitene kadar muhakkak beklenmelidir. Çocuğun kendini ifade etme ve iletişim çabaları pekiştirilerek konuşma becerilerine ilişkin cesaretlendirilmelidir.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Dans etme sırasında çocuk, öğretmene daha yakın olmalıdır. Öğretmen çocuk ile dans ederek çocuğu etkinliğe daha çok dâhil edebilir ve gerekli yönlendirmeleri yapabilir. Çocuğa örnekleri birlikte göstermek gibi görevler verilerek çocuğun dikkatini sürdürmesi sağ-

lanabilir. Çocuğun etkinliği sürdürmesi için akran desteği sağlanabilir. Müzikle etkinlik yapılırken hareketsiz durma kısmında öğretmen süreyi gerektiği kadar uzatıp müziği yavaşlatarak çocuğun uyum sağlamasını kolaylaştırabilir. Müzik aletleri tanıtılırken; öğretmen çocukla göz teması kurarak, ilgi çekici kısa ifadeler ve ses tonları kullanarak çocuğun dikkatini sürdürmesini sağlayabilir. Marakas yapımı basamaklara ayrılabilir. Her basamakta çocuğa kısa ve net yönergeler verilerek etkinliğe katılımı kolaylaştırılabilir. Her aşamayı gerçekleştirdikten sonra çocuk pekiştirilmelidir. Etkinliğin değerlendirme aşamasında öğretmen hareketleri çocukla birlikte yaparak çocuğun ilgisini etkinliğe yöneltmesini ve dikkatini sürdürmesini sağlayabilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince çocuğun bağımsız hareket etmesini olumsuz etkileyecek olan aktiviteler için öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. Çocuğun ihtiyaç duyduğu alanlara destek alacağı materyaller yerleştirilebilir. Öğretmen ya da akranları çocuğa birebir fiziksel destek sunulabilir. Müzikle dans aşamasında öğretmen, çocuğun bedensel yetersizlikten etkilenme durumuna göre uygun hareketler seçebilir. Çocuk, etkinliğin marakas yapma aşamasında güçlük yaşıyorsa akran desteği sağlanabilir. Marakas kullanmakta güçlük çekiyorsa çocuğa, uygun ve etkinlikte kullanabileceği bir ritim aleti verilebilir (Marakası parmaklarıyla kavrayarak tutmakta güçlük yaşayan çocuğa masanın üzerinde yalnızca elini vurarak çalabileceği küçük bir davul verilebilir.). Çocuğun kullandığı bir cihaz varsa öğretmen bu cihaz hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Çocuğun etkinlik süresince (kesme ve yapıştırma basamaklarında olabilir) yardım isteme davranışları pekiştirilmelidir. "Kâğıt rulosunu keserken benden yardım istemen çok güzel bir davranış, elbette sana yardım etmek isterim. İhtiyacın olduğu her zaman benden yardım istemen yeterli olacaktır." gibi ifadelerle çocuk bu yönde cesaretlendirilmeli ve katılmakta güçlük çektiği etkinliklerde yer alması konusunda desteklenmelidir.

ETKİNLİK 23

Etkinliğin Adı	: Alkış Alkış Hop!
Etkinlik Çeşidi	: Müzik Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 5	: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.
Göstergeleri	: Bedenini, nesneleri kullanarak ritim çalışması yapar. Müzik ve ritim eşliğinde çeşitli hareketleri ardı ardına yapar.
Materyaller	: Her çocuk için bir adet kâğıt bardak ve birer etiket, bant ve parmak boyaları.
Kavramlar/Sözcükler	: Ritim, ritim aletleri.

Öğrenme Süreci

- Çocuklarla çember şeklinde oturularak hep birlikte bir ritim çalışması yapılacağından bahsedilir. Her çocuğun önüne bir bardak konur ve herkesin önündeki bardağa çocuğun istediği bir etiket yapıştırılır. Çocuklardan yapıştırdıkları figürü unutmaması istenir. Tüm çocukların bardaklarına birbirlerine karışmaması ve unutulmaması için farklı figürler yapıştırılmasına özen gösterilir. Ardından çocuklara etkinliğin nasıl yapılacağı anlatılır.
- Tüm çocuklarla birlikte aynı anda iki kere alkış yaptıktan sonra, hop diyerek herkes önündeki bardağı sağ tarafındaki arkadaşının önüne koyar. Ardından tekrar iki alkış yapılır ve önündeki bardağı sağ tarafındaki arkadaşının önüne koyar.
- Herkesin etiketinin olduğu bardaklar dönerek önüne geldiğinde etkinlik sonlandırılır. Etkinlik çocukların ilgilerine göre birkaç kez tekrar edilebilir.
- Ritmin ardından bardağın artık bir ritim aleti olarak kullanıldığı açıklanır. Diğer ritim aletlerinin neler olduğu hakkında sohbet edilerek fotoğrafları incelenir.
- Sınıfta bulunan ya da daha önceden hazırlanmış basit ritim aletleri sınıfa getirilerek çocuklar tarafından incelenir. Çocukların ritim aletlerini sıray-

la incelemelerine ve çalmalarına fırsat verilebilir.

- Diğer ritim aletleri incelendikten sonra bardağın daha farklı nasıl kullanılabileceği, başka hangi aletlere dönüştürülebileceği hakkında konuşulur.
- Kullanılan bardakların üzeri bant ile kaplanabilir. Plastik ya da sert malzemeli bir bardak kullanılmış ise kesilmiş bir balon bardağın ağzına geçirilerek kaplanır ve bardak parmak boyası ile boyanır. Böylece küçük bir davul elde edilir.

Değerlendirme

- Değerlendirme bölümünde öğretmen etkinliği uygun bir şarkı açar. Çocuklar öncelikle ritme uygun şekilde alkış yaparlar. Ardından şarkı, bardaklardan yapılmış davullarla ritim tutularak tekrar çalınabilir.
- Çocuklara etkinlikte en çok nerede eğlendikleri, en çok hangi kısmını sevdikleri sorulur.
- Çocuklara, nasıl bir şarkı yapmayı isteyebilecekleri sorulur. Şarkının yavaş mı, hızlı mı, eğlenceli mi olmasını istediklerine dair seçenekler sunulabilir.
- Ardından farklı bir şarkı açılarak şarkıyı dinlerken neler hissettikleri hakkında konuşulur.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinlik başlamadan önce çocuğun ritmi birkaç kez tekrar etmesi sağlanarak etkinlik sırasında akranlarına katılması kolaylaştırılabilir. Çocuğun etkinliğe yönelik olumlu davranışları muhakkak görülmeli ve gerçekleştirildiği her beceriden sonra çocuk uygun şekilde pekiştirilmelidir ("Seçmiş olduğun etiketi bardağa yapıştırdığını görüyorum. Aferin sana, hadi devam et bakalım!" gibi ifadelerle çocuk pekiştirilebilir.).

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik başlamadan önce çocuğun ritmi birkaç kez tekrarlaması sağlanabilir. Çocuğun duyuusal hassasiyetleri varsa (Yüzeylere dokunmada hassasiyet gösteriyor ya da arkadaşlarıyla fiziksel temas halinde olmaktan hoşlanmıyorsa vb.) bu hassasiyetler göz önünde bulundurulmalı ve uygun düzenlemeler yapılmalıdır. Çocuğun yüksek sese karşı duyarlılığı söz konusu ise alkış hareketi daha yavaş ve gürültü oluşturmamak bir şekilde yapılabilir. Çocuk etkinliği tamamladığında sevdiği bir etkinliği yapmasına fırsat tanınarak ödüllendirilebilir. Örneğin bardaklar ile oyun oynamayı seviyorsa etkinliğe olan katılımını artırmak için etkinlik sonunda bardaklarla istediği oyunu oynayabileceği söylenebilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinlik öncesinde bardağa çocuğun dokunsal olarak ayırt edebileceği kabartılmış ya da farklı dokudan oluşturulmuş bir resim yapıştırılmalıdır. Çocuğun bardağı her seferinde aynı yerden alması için önüne dokunsal olarak ayırt edebileceği malzeme ile bardağın çapında bir yuvarlak oluşturulmalıdır. Yanına oturtulan çocuğun bardağı her seferinde bu yuvarlağın içine bırakması istenmelidir. Etkinlik öncesinde bardağı içinden alacağı yuvarlak çocuğa incelenmelidir. Ritim hareketlerinin nasıl yapıldığı etkinlik öncesinde çocuğa betimleyici olarak anlatılmalıdır. Ritimlerin ilk denemelerinde ihtiyaç halinde fiziksel yardım kullanılabilir. Sonrasında çocuğun etkinliği bağımsız bir şekilde tamamlaması için fırsat ve zaman verilmelidir. Etkinlik sırasında çocuğa gerekli hatırlatmalar sözel olarak yapılmalıdır. Ritim aletlerinin gerçeği ya da oyuncu getirilerek üç boyutlu nesneler üzerinden incelemesi sağlanabilir. Boyama esnasında bardakların üzerine çocuğun boyayacağı alanlar silikon gibi dokunsal olarak ayır edilebilen bir materyal ile sınırlandırılmalıdır.

Boyama ve kaplama esnasında gerektiğinde fiziksel yardım kullanılabilir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Öncelikle çocuğun görmesini en işlevsel kullandığı alan tespit edilerek çocuğun etkinlik boyunca o alanda bulunmasına dikkat edilmelidir. Çocuğun öğretmenini ve yaptığı hareketleri görebildiğinden emin olunmalıdır. Etkinlik ortamının ışıklandırması çocuğun var olan görmesini en işlevsel kullanabileceği şekilde düzenlenmelidir. Etkinlikte zemin ile kullanılan bardaklar arasında; bardak ile de üzerine yapıştırılan resim arasında renk kontrastlığı olması sağlanabilir. Materyaller canlı ve fosforlu renklerden seçilebilir. Bu sayede var olan görmesini kullanarak materyalleri ayırt etmesi kolaylaştırılabilir. Gerektiğinde etkinlik öncesi ne yapılacağı çocuğa model olarak gösterilmelidir. Etkinlik esnasında gerekli hatırlatmalar yapılmalıdır. Ritim aletlerinin fotoğrafları daha büyük puntoda çıkarılmalıdır. Fotoğrafları incelemesi için çocuğa yeterli zaman verilmelidir. Gerekirse fotoğraflar incelenirken çocuğun görme becerilerini kullanma düzeyine göre büyüteç gibi materyaller kullanılabilir. Bardak boyama yaparken boyanacak alan fosforlu renkte bir kalemle çizilerek belirtilebilir. Bardakları kaplama ve boyama esnasında gerektiğinde model olma ve sözel ipucu kullanılarak çocuğa etkinlik tamamlatılmalıdır.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

İşitme cihazı kullanan çocuklar için etkinliğe başlamadan önce cihazın açık ve çalışır durumda olmasına dikkat edilmelidir. Çocuğun öğretmenini ve arkadaşlarını görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Etkinliğe başlamadan önce farklı yüzeylerde (masaya vurarak, dizlerine vurarak vb.) aynı ritmi vurarak ve çocuğa tekrar ettirilebilir. Çocuğun ritmi farklı yüzeylerde çalıyor olması, genellemesini ve etkinlik içinde kullanmasını kolaylaştıracaktır. Etkinliğe başladığında öğretmen önce birkaç kez yavaş ritimlerle denemeler yapılmasını daha sonra istenen ritme geçilerek devam edilmesini sağlayabilir. Değerlendirme bölümünde de çocuğun öğretmenini görebileceği ve işitme cihazından en iyi düzeyde faydalanacağı yerde bulunması sağlanmalıdır. Öğretmen, çocuk doğru ritmi bulana kadar onunla birlikte şarkıya uygun olarak ritim tutmalıdır. Çocuğun doğru ritmi bulmasını sağlarken göz kontağı kurarak ilgisini çekebilir, jest ve mimiklerini kullanarak da çocuğun ritmi ne zaman çalması gerektiğine dair ipuçları verebilir. Bardaktan yapılmış davulları kullanmaya geçildiğinde çocuğa önce arkadaşlarını izlemesi için fırsat verilebilir.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

İşitme cihazı kullanan çocuklar için etkinliğe başlamadan önce cihazın açık ve çalışır durumda olmasına dikkat edilmelidir. Çocuğun öğretmenini ve arkadaşlarını görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Arkadaşlarıyla birlikte etkinliğe katılmasını sağlamak için ritim etkinlik başlamadan önce birkaç kez çalıştırılarak çocuğa tanıtılabilir. Ritim çalışılırken “alkış-alkış-dizlere vurma” sırası takip edilebilir. Sonrasında “alkış-alkış-hop” şeklinde akranlarıyla beraber hareket etmesi beklenebilir. Eğer çocuk etkinliğe katılmakta güçlük yaşıyorsa; öğretmen etkinliğin önce yavaş tempoda sonra normal tempoda yapılmasını sağlayabilir. Değerlendirme bölümünde çocuğun işitme becerilerine uygun olarak ses kaynağına yakınlığı belirlenmelidir. Ses kaynağına yakın veya uzak durmak, sesin şiddeti, bas ve tiz seslerin oluşumu işitmeyi etkileyebilir. Çocuğun kullandığı cihaz ve işitme becerileri göz önünde bulundurularak, sesi hem işitsel hem de görsel olarak fark edebileceği bir yerde oturması sağlanabilir.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğun etkinliğe arkadaşlarıyla eş zamanlı olarak katılımı sağlanmalıdır. Değerlendirme bölümünde çocuğa konuşması için fırsat verilmeli ve yeteri kadar zaman tanınmalıdır. Çocuk ritme uygun hareket etmekte güçlük çekiyorsa, öğretmen sık sık çocukla göz kontağı kurarak, jest ve mimikleriyle ipuçları vererek ritme uygun hareket etmesine yardımcı olabilir.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Öğretmen etkinliği anlatırken çocuk dikkat süresini ve alıcı dil becerileri düzeyini göz önünde bulundurarak kısa ve yalın ifadeler kullanabilir. Etkinlik öncesinde yapılacak ritim hareketlerini öğretmen sınıfa çocukla birlikte göstererek çocuğun etkinliğe daha çok dâhil olmasını sağlayabilir. Etkinlik anlatımında görsellerden yararlanılabilir. Çocuk bardakla doğru ritim hareketlerini yaptıktan sonra hareketli ve sevdiği kısa bir görev verilerek doğru davranışlarının pekiştirilmesi sağlanabilir. Çocuk ritim aletlerinin fotoğraflarını öğretmenle birlikte inceleyebilir. Öğretmen fotoğrafları inceletirken dikkat çekici ifadeler kullanarak çocuğun dikkatini fotoğraflara yöneltmesini sağlayabilir. Bardak boyama ve kaplama etkinliği gerektiğinde basamaklara ayrılabilir. İhtiyaç duyulduğunda her basamakta öğretmen ya da bir akranı çocuğa model olabilir. Çocuk her basamağı gerçekleştirdikten sonra mutlaka pekiştirilmelidir. Değerlendirme kısmında yine çocuğun performansı dikkate alınarak yalın ve kısa ifadeler kullanılabilir. Çocuğun dikkat süresi göz önünde bulundurularak etkinlik sırasında kısa molalar verilebilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun bedensel yetersizlikten etkilenme durumuna göre etkinlik süresince bağımsız hareket etmesini olumsuz yönde etkileyebilecek durumlara yönelik gerekli tedbirler öğretmen tarafından alınmalıdır. Aynı zamanda ihtiyaç duyduğunda çocuğa fiziksel yardım sağlanarak etkinliğin tamamlanması sağlanmalıdır.

ÖĞRETMEN NOTLARI

ETKİNLİK 24

Etkinliğin Adı	: Operacı Kuklalarımız
Etkinlik Çeşidi	: Müzik ve Sanat Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 5	: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.
Göstergeleri	: Bedenini, nesneleri kullanarak ritim çalışması yapar. Ritim eşliğinde çeşitli hareketleri ardı ardına yapar.
Materyaller	: Her çocuk için bir çorap, yapıştırıcı, oynar göz, burun, ağız, saç için kullanılabilecek kâğıt, eva, ip gibi materyaller, geniş bir perde, müzik.
Kavramlar/Sözcükler	: Solo, koro, opera.

Öğrenme Süreci

- Çocuklar ile birlikte gruplar halinde masalara oturulur. Getirilen çoraplardan bir kukla yapılacağı, kuklalar yapıldıktan sonra da çok eğlenceli bir etkinlik yapılacağı söylenir.
- Çocuklar ile kukla yapımına başlanır. Oynar gözler, ağız, burun, ipler ile saçlar oluşturularak kukla tamamlanır.
- Çocuklarla birlikte yerdeki minderlere oturulur. Öğretmen kuklaların kulaklarına bir şey fısıldayacağını ve cevaplarını da dinleyeceğini söyler ve her kuklanın yanına giderek "Bugün hangi şarkıyı söylemek istersin?" diye sorar. Ardından çocuk, kuklası cevap veriyormuş gibi yaparak öğretmenin kulağına tutar.
- Öğretmen "Kuklaların neler söylediğini merak ediyordunuz?" diye sorduktan sonra cevapları alır ve açıklama yapar. "Bizim kuklalarımızın hepsi operacı kuklarmış. Bugün hepsi opera yapmak istiyor. Peki ya siz opera nedir biliyor musunuz?" diye sorduktan sonra örnek bir video izletir.
- Ardından sınıfa kocaman bir perde gerilir. Tüm çocuklar ve öğretmen perdenin arkasına geçer ve dizlerinin üstüne, perdenin hizasında, görünmeyecek şekilde otururlar.

- Bir opera müziği açılır. Müzik dikkatli bir şekilde dinlenir. Bazı kısımları solo söylenirken bazı kısımları koro halinde söylendiğine dikkat çekilir. Solo söylenen kısımda öğretmen, kuklasının kolunu kaldırır ve perdenin arkasından çıkararak eşlik ederken, koro kısmında tüm sınıf kollarını kaldırarak perdenin arkasından kuklalarını çıkarır ve şarkıyı söylüyormuş gibi müziğe eşlik eder.

Değerlendirme

- Çocuklar yarım daire olarak otururlar. Öğretmen bugün hangi müzik türü ile şarkı söylediğimizi sorar.
- Operanın diğer müziklerden farkı olup olmadığı ile ilgili konuşulur.
- Solo ve koro kavramlarının ne olduğu tekrar edilir.
- Kuklalarının eğlenip eğlenmediği, başka şarkılar da söylemek isteyip istemedikleri hakkında sohbet edilir.
- Farklı bir müzik açılarak serbest şarkı söylemelerine fırsat verilebilir.

Aile Katılımı

- Evden bir gün önceden her çocuk için bir adet çorap getirilmesi istenir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun alıcı dil becerileri düzeyi dikkate alınarak anlatım sadeleştirilmelidir. Çocukla sık sık göz teması kurulmalıdır. Etkinlik sırasında çocuğa sık sık destekleyici geri bildirim verilmeli, ihtiyaç duyduğu yerlerde sözel ipuçları sunularak basamakları tamamlaması desteklenmelidir. Gerektiğinde yönergeler tekrarlanabilir ve görsellerle desteklenerek sunulabilir. Etkinlik öncesinde çocuğun katılımını arttırmak için kukla ile oyun oynamasına izin verilebilir. Kuklanın yüzü yapılırken çocuğun ihtiyaç duyduğu sözel ipuçları verilmeli ve çocuk sözel ifadelerle yönlendirilmelidir. Örneğin göz gösterilerek "Kuklanın gözleri var mı? Ona göz yapmak ister misin? Hadi o zaman malzemelerimizi alıp ona göz yapalım." gibi ifadelerle çocuk desteklenebilir. Gerekli yerlerde çocuğa ihtiyaç duyduğu fiziksel yardım sağlanmalıdır. Kukla tamamlandıktan sonra "Kukla seninle bir oyun oynamak istiyormuş, hadi onu dinle. Onunla birlikte şarkı söylemeni istiyor, daha sonra onunla birlikte en sevdiğin oyunu oynayabilirsin." gibi ifadelerle öğretmen çocuğun etkinliği tamamlamasını, sevdiği bir oyunu oynaması için fırsatlar yaratarak destekleyebilir. Süreç boyunca da çocuğun tüm doğru davranışları muhakkak görülmeli ve uygun şekilde pekiştirilmelidir.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik önerilen tüm uyarlamalardan ihtiyaç duyulduğunda bu alanda da yararlanılabilir. Çocuğun oyun sırasında akranlarını izlemesi ve onlarla etkileşim halinde olması desteklenmelidir. Akran etkileşimi için fırsatlar yaratılmalıdır. Örneğin çocuk arkadaşının kuklası hakkında sorular sorması ve kendi kuklasını tanıtmaması için yönlendirilebilir. Bunların yanı sıra çocuğun etkinlikte kullanılan materyallerden herhangi birine karşı dokunma, işitme, koklama gibi duyuşal hassasiyetleri varsa bu hassasiyetler göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin; Çocuğun yüksek sese karşı duyarlılığı varsa, etkinliğin opera dinleme aşamasında sesin düzeyi azaltılabilir. Etkinlik boyunca ortamda çocuğun dikkatini etkinliğe yöneltmesini olumsuz etkileyecek uyarıların bulunmamasına dikkat edilmelidir. Çocuk süreç içinde gerçekleştirdiği her basamaktan sonra pekiştirilmelidir. Sevdiği bir oyuncak vb. eşya, etkinlik sonunda çocuğa ödül olarak verilebilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuk öğretmenin mümkün olduğunca yakınında olmalıdır. Kukla yapılmadan önce çoraptan yapılmış bir kukla örneği çocuğa verilerek çocuğun incelemesi sağlanabilir. Çocuk kuklayı incelerken öğretmen tarafından kukla betimleyici olarak anlatılmalıdır. Daha sonra kukla yapılacak malzemeleri çocuğun incelemesi için fırsat verilmelidir. Malzemeleri çocuk incelerken öğretmen hangi malzeme ile ne yapacağını çocuğa anlatmalıdır. Malzemeleri çocuğun ayırt edebilmesi için farklı dokulardan seçilmesine dikkat edilmelidir. Her aşamada ne yapması gerektiği açıklayıcı bir şekilde çocuğa anlatılmalıdır. Kukla yapım esnasında öğretmen tarafından sözel ipuçları verilebilir ve gereken yerlerde fiziksel yardım sağlanabilir. Video izletilirken öğretmen çocuğun yanında durarak videoda neler olduğunu çocuğa sözlü olarak betimlemelidir. Çocuk perdenin arkasına geçerken bir akranı tarafından destek sağlanabilir. Öğretmen perdenin arkasında ne yapılacağı, nasıl durulacağını, kuklayı nasıl hareket ettireceğini çocuğa detaylı olarak anlatılmalıdır. Perdenin arkasında, gereken yerlerde çocuğa sözel ipuçları ve gerektiği kadar fiziksel yardım sunulmalıdır. Etkinliğin değerlendirme aşamasında farklı müzikler dinletilerek hangisinin solo hangisinin koro olduğu sorulabilir.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuk etkinlik süresince görmesini en işlevsel kullanabildiği noktada ve öğretmeni görebileceği bir mesafede yer almalıdır. Etkinlik ortamının ışıklandırması, çocuğun var olan görmesini en işlevsel kullanabileceği şekilde düzenlenmelidir. Etkinlik öncesinde çocuğun, malzemeleri incelemesine fırsat verilmelidir. Çocuğun kukla yapacağı malzemelerin (çorap, göz, saç) birbiri ile kontrastlık oluşturabilecek canlı renklerden (beyaz çorap, siyah saç, siyah göz, sarı toka vb.) seçilmesine dikkat edilmelidir. Yine sınıftaki tüm çocukların ve öğretmenin kuklalarında da çocuğun ayırt edebilmesi için canlı renkler kullanılabilir. Kukla yapım esnasında öğretmen ne yapılacağını aşama aşama anlatılmalıdır. Bu aşamada çocuğun performansına göre sözel ipucu ya da model olma kullanılabilir. Video izletilirken çocuğun var olan görmesini işlevsel olarak kullanabileceği yerde oturmasına dikkat edilmelidir. Çocuğun ayırt edebilmesi için perde canlı bir renk olmalıdır.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve

çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Aynı zamanda çocuğun sesin başlatıldığı ve sona erdirildiğini göreceği şekilde oturmasına dikkat edilmelidir. Öğretmen etkinliği sunarken çocuğu gözlemlemelidir. İhtiyaç duyulursa ifadelerini sadeleştirerek anlatımı tekrar edebilir. Çocuk, ses kaynağına müziği en rahat duyabileceği uzaklıkta oturmalı, ses düzeyi çocuğun işitme cihazı hassasiyeti de dikkate alınarak ayarlanmalıdır. Çok yüksek ve çok düşük ses tercih edilmemelidir. Müzik seçimi yapılırken solo ve koro seslerin net olarak anlaşıldığına, müzik sesi ile koro sesinin kolaylıkla ayırt edilebildiğine dikkat edilmelidir. Çocuk solo ve koro sesleri ayırt etmekte zorlanıyor ise öğretmen iki eline de kukla takmalı; solo söylerken tek elini, koro söylerken çift elindeki kuklaları perdenin üzerine kaldırarak çocuğun etkinliğe katılmasını sağlamalıdır. İhtiyaç duyulursa, kukla yapım aşamalarını temsil eden görsel kartlardan da yararlanılabilir.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun hem öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini hem de sesin başlatılıp durdurulduğu görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Etkinlik sırasında bir ses kaynağı kullanılacağından çocuğun kullandığı cihaz ve işitme düzeyi göz önünde bulundurulmalıdır. Video izletilirken çocuk video sesini rahatlıkla duyabileceği bir yerde olmalıdır. Kukla yapım aşamasında öğretmen, çocuğu alıcı dil becerileri seviyesine göre her basamakta ipucu kullanarak yönlendirebilir. Değerlendirme bölümünde ihtiyaç duyulursa sorular çocuğun alıcı dil seviyesine göre daha sade şekilde sorulabilir. Çocuğun kullandığı ifadelerle yönelik dil genişletme çalışmaları yapılmalıdır.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğun, etkinliğe arkadaşlarıyla beraber katılımı sağlanmalıdır. Değerlendirme bölümüne geçildiğinde sohbete katılması desteklenmelidir. Çocuğun sohbete katılmasını desteklemek ve konuşması yönünde cesaretlendirmek için, sorular alıcı dil becerileri seviyesine uygun şekilde sadeleştirilerek ya da farklılaştırılarak sorulabilir. Çocuk, konuşması bitene kadar mutlaka beklenmeli, kendini ifade etmesi için yeteri kadar zaman verilmelidir. Çocuğun kullandığı ifadelerle yönelik dil genişletme çalışmaları yapılmalıdır.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Öğretmen etkinliği anlatırken kısa ve yalın ifadeler kullanılmalıdır. Anlatımda görsellerden yararlanılabilir. Kukla yapımı basamaklara ayrılabilir ve öğretmen çocuğa her basamakta model olarak etkinliği tamamlamasını destekleyebilir. Her basamak tamamlandıktan sonra, çocuk uygun şekilde pekiştirilmelidir. Yeni basamaklara geçmeden önce, çocuğa sevdiği hareketli bir etkinliği yapması için fırsat verilebilir. Çocuğun dikkat süresine göz önünde bulundurularak, video izleme süresi kısa tutulabilir. Perdenin arkasında, çocuğun dikkatini sürdürmesi için akran desteğinden yararlanılabilir. Öğretmen çocuğa solo kısmında da "kuklayla şarkı söyleme hareketini yapma" gibi görevler vererek etkinlik üzerindeki dikkat süresini uzatmaya çalışabilir. Değerlendirme kısmında, ilgi çekici görseller kullanılabilir. Etkinlik boyunca çocuğun sırasını bekleme ve etkinliğe katılma davranışları sık sık pekiştirilmelidir. Etkinlik sonunda çocuğun sevdiği bir şarkı sınıfça söylenebilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin;

Oyun sırasında çocuğun bağımsız şekilde hareket etmesini olumsuz etkileyecek olan durumlara yönelik, öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. Çocuğun kullanacağı eşyalar çocuğa uygun, erişilebilir şekilde düzenlenmelidir. Yerlerin kaygan olmamasına dikkat edilmelidir. Çocuk tekerlekli sandalye kullanıyorsa, etkinlik alanı tekerlekli sandalyenin rahat hareket edebileceği şekilde düzenlenmeli ve materyaller de çocuğun uzatabileceği noktalara konulmalıdır. Örneğin; çorap yapımında kullanılacak malzemeler masanın üzerinde hazır bekleyebilir. Perde arkasında kukla oynatma aşamasında, perdenin boyu tekerlekli sandalye kullanan çocuğa uygun olmalıdır. Çocuk kuklayı perdenin boyuna uzatabileceği bir sopa yardımı ile de tutabilir. Çocuk, küçük kas becerilerini kullanmakta sınırlılık yaşıyorsa kukla yapımında gerekli fiziksel yardım sunulmalıdır. Kukla oynatma sırasında çocuk kuklasını tutmakta güçlük çekiyorsa, bir lastik toka yardımıyla kukla çocuğun eline bağlanabilir. Etkinlik sonunda çocuğun sevdiği bir çizgi filmi izlemesine olanak verilebilir.

ETKİNLİK 25

Etkinliğin Adı	: Beden Müziği
Etkinlik Çeşidi	: Müzik ve Sanat Etkinliği
Yaş Grubu	: 48-72 ay

KAZANIM VE GÖSTERGELER

Kazanım 5	: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.
Göstergeleri	: Bedenini, nesneleri kullanarak ritim çalışması yapar. Basit dans adımlarını yapar. Müzik ve ritim eşliğinde dans eder. Müzik ve ritim eşliğinde çeşitli hareketleri ardı ardına yapar.
Materyaller	: 4 tane plastik tabak, birkaç adet mandalina, birkaç adet elma, boyalar, her çocuk için resim kâğıdı.
Kavramlar/Sözcükler	: Ritim.

Öğrenme Süreci

- Çocuklar öğretmeni rahatlıkla görebilecekleri şekilde oturur. Hep beraber bir ritim çalışması yapılacağından söz edilir. Etkinliğe başlamadan önce çocuklar ile alkış, kollara vurma, bacaklara vurma, ayaklarla ritim tutma gibi bazı ritim hareketleri yapılır. Ritme uygun bir müzik seçilerek alıştırmaya yapılabilir.
- Bir masanın üzerine dört tane tabak yerleştirilir. İlk tabak boş bırakılır. İkinci tabağın içine bir mandalina koyulur. Üçüncü tabak da boş bırakılır ve son olarak dördüncü tabağa da bir mandalina koyulur.
- Öğretmenin karşısına bir çocuk geçer. Çocukla birlikte boş tabakların önüne gelindiğinde parmak şıklatma hareketi, içinde mandalina olan tabakların önüne gelindiğinde ise alkış hareketi yapılarak hareketler çocuklara gösterilir.
- Sonraki aşamada boş olan ilk tabakta parmak şıklatma hareketi, bir tane mandalina olan ikinci tabakta alkış hareketi, bir tane elma olan üçüncü tabakta göğse bir defa vurma hareketi son olarak bir mandalina ve bir elma olan tabakta bir alkış ve bir defa göğse vurma hareketi yapılır.
- Çocuklarla gönüllü olanlar ile etkinliğe başlanır. Tüm çocuklar öncelikle öğretmen ile karşılıklı olarak etkinliği tamamlar. Daha sonra çocuklar birbirleri ile eşleşerek etkinliği gerçekleştirir.
- Çocuklar gruplar halinde masalarına otururlar.

Her masaya tabağın içinde yan yana dizilmiş meyveler koyulur. Masadaki tüm çocuklar, meyveleri görüş açlarına göre resimlerini yaparlar.

- Resimlerin tamamlanmasının ardından aynı gruptaki çocuklardan, arkadaşlarının resimlerini incelemeleri, resimler arasındaki farklılıkları bulmaları ve bu farklılıkların nedenlerine dair fikirlerini paylaşmaları istenir. Son olarak çocukların, meyvelere arkadaşlarının baktığı yerden bakmaları istenir ve meyvelerin nasıl göründükleri hakkında konuşulur.

Değerlendirme

- Etkinlikte en çok hangi hareketi yapmakta zorlandınız?
- Hangi meyveyi görünce hangi sesi çıkarmamız gerektiğini hatırlıyor musunuz? Bu sesleri nasıl çıkardığımızı gösterir misiniz?
- Sesler nereden geliyor, bu sesler nasıl oluşuyor?
- Resimlerinizdeki farklar nelerdi?
- Resimlerinizde neden farklılıklar vardı?
- Öğretmenin, yaş grubuna uygun olarak belirlediği hareketlerle beden perküsyonu çalışmaları yapılabilir. Alternatif olarak, çocukların yaş düzeyine uygun bir beden perküsyonu videosu açılarak sınıfça videodaki hareketler tekrar edilebilir.

Aile Katılımı

- Etkinlikten bir gün önce herkesin evden bir adet mandalina ya da elma getirmesi istenebilir.

- Çocuklar arasında ailesinde müzisyen olan varsa sınıfa davet edilir ve enstrümanını çalması rica edilir.

ETKİNLİK UYARLAMALARI

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Çocuğun alıcı dil becerileri düzeyi göz önünde bulundurularak anlatım sadeleştirilmelidir. Çocukla sık sık göz teması kurulmalı ve görsellerden yararlanılmalıdır. Etkinlikte kullanılan meyveler çocuğa tanıtılabilir. Yapılan ritimler çocuk ihtiyaç duyduğunda tekrar model olunmalıdır. Çocuğun doğru davranışları "Aferin, çok güzel alkış yaptın. Sıradaki hareketimiz parmak şıklatma. Bunu birlikte yapmaya ne dersin?" gibi ifadelerle pekiştirilmelidir. Çocuğun, tabaklar ile ritim hareketlerini eşleştirmesi istenmelidir. Bu aşamada çocuğa görsel ipuçları sunulabilir. Hangi tabakta hangi hareketi yapacağına dair ipucu vermesi için; parmak şıklatma, alkış yapma, zemine vurma vb. hareketleri temsil eden resimlerden yararlanılabilir. Çocuk, etkinliği sürdürmekte güçlük çekiyorsa tabakların ve dolayısıyla yapılacak hareketlerin sayısı azaltılabilir ve basit ritimlerle beden perküsyonu çalışmaları yapılabilir.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Etkinlik süresince zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik önerilen tüm uyarlamalardan ihtiyaç duyulduğunda bu alanda da yararlanılabilir. Göz teması kurularak çocuğun dikkatini etkinliğe yöneltmesine özen gösterilmelidir. Olası problem davranışların ortaya çıkmasını engellemeye yönelik gerekli önlemler alınmalıdır. Çocuğun herhangi bir duyuusal hassasiyeti varsa mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin çocuk; alkış, dizlere vurma ve ayak ile ritim tutma hareketlerinin çıkardığı sese karşı hassasiyet gösteriyorsa, hareketlerin yavaş ve daha az ses çıkartacak şekilde yapılmasına dikkat edilmelidir. Gerekli yerlerde öğretmen çocuğa yönergeleri tek tek sunarak çocuğun etkinliği aşamalar halinde tamamlamasını sağlayabilir. Çocuk meyvelerden birine karşı hassasiyet gösteriyorsa başka bir meyve kullanılabilir. Çocuk ritimleri yaparken sıradaki hareketi hatırlamak için ipuçlarına ihtiyaç duyuyorsa alkış, parmak şıklatma ve zemine vurma hareketlerinin olduğu bir resimli kartı kullanılabilir. Çocuğun uygun davranışları muhakkak pekiştirilmelidir.

Bunun için etkinlik sonunda çocuğun sevdiği bir şarkı dinlenerek o şarkıya ritim tutulabilir.

3. Görme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Öğretmen çocuğa, yapılan ritim hareketlerini "Elle-rimizi bacaklarımıza vuruyoruz, ayaklarımızı yere vuruyorsunuz." gibi ifadelerle detaylı olarak betimlemelidir. Çocuğun etkinlikte kullanılan meyveleri, boş olan tabak ve içinde meyve olan tabakları dokunarak incelemesi sağlanmalıdır. Çocuktan tabaklara dokunarak tabaktaki meyvelerin isimlerini söylemesi istenebilir. Ritim hareketleri çocukla birlikte yapılarak hareketlerin ne olduğu anlatılmalı ve nasıl ses çıkardıkları deneyimlenmelidir. Oyun esnasında, öğretmen çocuğa yapacağı hareketleri hatırlatabilir. Çocuğun tabaklara dokunarak hangi ritmi yapacağını anlayabilmesi için yeteri kadar zaman verilmelidir. Etkinlik süresince ihtiyaç duyarsa çocuğa bir akranı eşlik edebilir. Çocuğun akranına, arkadaşına nasıl yardım etmesi gerektiği (ihtiyacı kadar yardım sunması, arkadaşını beklemesi vb.) konusunda gerekli bilgilendirme yapılmalıdır. Resim yapma aşamasında, çocuğun tabağa dokunması ve meyveyi incelemesi sağlanmalıdır. Çocuk tabağa dokunurken meyvenin nasıl durduğu öğretmen tarafından betimlenmelidir. Çocuğa malzemelerin üç boyutlu şekillerinin sınırlarını takip ederek çizim yapması için fırsat verilmelidir. Gerekirse bu aşamada öğretmen fiziksel yardım sunabilir. Resimler tamamlandıktan sonra gruptan bir akranı ya da öğretmen, diğer çocukların resimlerini sözlü betimlemelerle çocuğa anlatmalıdır.

4. Az Gören Çocuklar İçin

Çocuk etkinlik süresince görmesini en işlevsel kullanabildiği noktada ve öğretmeni görebileceği bir mesafede yer almalıdır. Etkinlik ortamının ışıklandırması, çocuğun var olan görmesini en işlevsel kullanabileceği şekilde düzenlenmelidir. Etkinlikte kullanılacak materyalleri tanıması için çocuğa fırsat verilmelidir. Materyaller hakkında çocuğa sorular sorulabilir. Meyveler ve tabaklar çocuğun ayırt edebilmesi kolaylaştırmak için zıt renklerden tercih edilebilir. Öğretmen, ritim hareketlerini çocuğun görebileceği bir mesafeden tek tek göstermelidir. Etkinlik esnasında çocuk, sözel ipuçları

ile ve gerektiğinde hareketler tekrar model olunarak desteklenmelidir. Resim yapma aşamasında meyve tabağı çocuğun rahatlıkla görebileceği bir yerde olmalıdır. Gerekirse bu aşamada akran desteği sağlanabilir. Diğer çocukların, resimlerini canlı renkler kullanarak yapmaları istenebilir. Çocuğun performansına göre, resimler incelenirken büyüteç vb. destek materyallerden yararlanılabilir.

5. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Etkinliğe başlamadan önce yapılacak hareketler ve bedenle oluşturulacak ritmik sesler (alkış, dizlere vurma, parmak şıklatma vb.) çocuğa gösterilmeli ve sesleri dinlemesi sağlanmalıdır. Çocuğun rahatlıkla oluşturabileceği hareketler seçilmeli; işitebileceği ve takip edebileceği ritimler ile çalışma yapılmalıdır. Etkinlikte çocuğun arkadaşlarını izlemesine ve etkinlik geçişlerini anlamlandırmasına fırsat verilmelidir. İlk birkaç denemede çocuk öğretmen ile karşılıklı olarak etkinliği gerçekleştirebilir. Bu sırada öğretmen her tabağa karşılık gelen hareketi önce kendisi yaparak daha sonra çocuktan yapmasını isteyebilir. Çocuğa etkinlikte eşi olması için ihtiyaç duyduğunda onu yönlendirecek, destek sunabilecek bir çocuk seçilmelidir. Çocuk eşiyle beraber etkinliği gerçekleştirirken, öğretmen ihtiyaç halinde sözel ifadelerle veya model olarak çocuğun etkinliği tamamlanmasını sağlayabilir. Değerlendirme bölümüne geçildiğinde ses kaynağı kullanılacağından, işitme cihazından en iyi şekilde yararlanılması için önlem alınmalıdır. Çocuğun oturduğu yer ve müzik sesinin şiddeti çocuğun işitme becerileri göz önünde bulundurularak ayarlanmalıdır. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri, çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek, farklılaştırılarak sunulabilir.

6. Az İşiten Çocuklar İçin

Etkinliğe başlamadan önce işitme cihazının açık ve çalışır durumda olduğu öğretmen tarafından kontrol edilmelidir. Çocuğun, öğretmenin ve arkadaşlarının yüzlerini görebileceği bir noktada etkinliğe katılması sağlanmalıdır. Etkinliğin başında eğer ihtiyaç duyuyorsa, vücudumuzla oluşturduğumuz ritmik seslere ilişkin çocukla denemeler yapılarak bu sesleri tanıması sağlanabilir. Etkinliğe gönüllü çocuklarla başlanacağından çocuğun arkadaşlarını izleyerek geçiş aşamalarını görmesi sağlanabilir. Sıra çocuğa geldiğinde,

öğretmen hareketleri yine çocukla birlikte yapabilir ve birkaç defa denemesine fırsat verebilir. Tabakların başında ritim hareketlerini sırayla yaparken, çocuk ihtiyaç duyduğunda öğretmen sözel ifadeler veya işaretlerle ipuçları verebilir. Çocuğa etkinlikte eşi olması için; ihtiyaç duyduğunda onu yönlendirebilecek, diğer bir deyişle akran desteği sunabilecek bir çocuk seçilmelidir. Değerlendirme bölümüne geçildiğinde ses kaynağı kullanılacağından, işitme cihazından en iyi şekilde yararlanılabilmesi için önlem alınmalıdır. Çocuğun oturduğu yer ve müzik sesinin şiddeti çocuğun işitme becerileri göz önünde bulundurularak ayarlanmalıdır. Değerlendirmede yer alan soru ifadeleri çocuğun alıcı dil becerileri düzeyine göre sadeleştirilerek, farklılaştırılarak sunulabilir. Çocuğun kullandığı uygun ifadeler pekiştirilerek dil genişletme çalışması yapılabilir.

7. Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Çocuğun kendini ifade edebilmesi için fırsat ve gerektiği kadar zaman verilmelidir. Konuşması sırasında kullandığı kelime sayısı alıcı dil becerileri seviyesine uygun şekilde artırılmaya çalışılmalıdır. Gerektiğinde jest ve mimik kullanarak kendini ifade etmesine imkân tanınmalı ve sözel iletişimi desteklenmelidir. İfade edici dil becerilerini desteklemek amacıyla çocuk, konuşmaları esnasında cesaretlendirilmelidir. Oyunda kullanılan meyvelerin adları ve yeni öğrendiği kelimeler sınıf içinde tekrar edilmelidir. Aile bilgilendirmeleriyle yeni öğrendiği kelimelerin evde de tekrar edilmesi sağlanmalıdır.

8. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Çocuklar İçin

Sınıf ortamında, çocuğun dikkatini etkinliğe yönlendirmesini olumsuz etkileyebilecek eşya, oyuncak vb. olmamasına dikkat edilmelidir. Etkinlik, çocuğun dikkat süresi göz önünde bulundurularak kısa ve yalın ifadelerle anlatılmalıdır. Etkinlik basamaklara ayrılabilir. Basamaklarda ne yapacağı görsel kartlar kullanılarak ya da model olunarak çocuğa hatırlatılabilir. Etkinlik sırasında öğretmen çocuğun yanında durarak hareketleri çocukla birlikte yaparak örnekleri çocukla birlikte verebilir. Çocuğa “meyveleri tabaklara yerleştirmek” gibi görevler verilebilir. Böylece çocuğun etkinliğe dâhil olması desteklenebilir. Çocuğa etkinlik boyunca arkadaşlarını beklemesi gerektiği zaman zaman hatırlatılarak bekleme ve arkadaşlarını izleme davranışları pekiştirilmelidir. Etkinliği resim yapma aşamasında da akran desteği ile çocuğun dikkatini sürdürmesi sağlanabilir.

9. Bedensel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin

Oyun sırasında çocuğun bağımsız şekilde hareket etmesini olumsuz etkileyecek olan aktiviteler için öğretmen gerekli önlemleri almalıdır. Gerekli alanlara çocuğun destek alacağı materyaller yerleştirilebilir. Öğretmen ya da akranları çocuğa, ihtiyaç duyduğunda fiziksel destek sunabilir. Çocuğun kullandığı bir destek materyal varsa ritim hareketleri bu materyale ve çocuğun hareket becerilerine uygun olarak seçilmeli ve çeşitlendirilmelidir. Örneğin; etkinliğin tabaklara göre ri-

tim tutma aşamasında, çocuk küçük kas becerilerinde sınırlılık yaşıyorsa bir davula vurarak ritme eşlik edebilir. Ellerini kullanmakta büyük ölçüde sınırlılık yaşıyorsa, ayaklarıyla yere farklı sayılarda vurarak ritim tutabilir. Etkinlik boyunca çocuğa ihtiyaç duyduğu kadar zaman tanınmalıdır. Tekerlekli sandalye kullanan çocuklar için tabakların olduğu masa çocuğun boyuna göre ayarlanmalıdır. Çocukların performansları ve ilgileri dikkate alınarak tüm etkinlik, tabaklar ve meyvelerin çizimleri ile bir muzogram çalışması olarak yapılabilir.

ÖĞRETMEN NOTLARI

ÖĞRETMEN NOTLARI

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins or other markings visible.